110E JAARGANG — NO.: 283 MAANDAG 20 DECEMBER 1993

AMIGOE

VANDAAG

LEO CHANCE
...kandidaat...

Prekè

Jandi Paula: last Chance

Dreigende taal van rechts en links bij zwarten:

Inkatha en PAC eensgezind tegen stembus

MTHWALUME - Inkatha-leider Mangosuthu Buthelezi heeft zondag gezegd dat het "vrijwel onmogelijk" lijkt dat zijn partij mee zal doen aan de eerste democratische verkiezingen in Zuid-Afrika in april volgend jaar. Zijn linkse tegenhanger PAC heeft zich uitgesproken tegen de verkiezingen op 27 april.

De Zulu-leider beschuldigde president Fredrik de Klerk en Nelson Mandela, de leider van het Afrikaans nationaal congres (ANC), ervan achter zijn rug om afspraken gemaakt te hebben over de interim-grondwet die deze week door het parlement goedgekeurd moet worden. Als deze onvolledige grondwet wordt aangenomen "raad ik de mensen van Zuid-Afrika aan niet te gaan stemmen", betoogde Buthelezi op een bijeenkomst in Mthwalume voor ongeveer vierduizend aanhangers.

Hij voegde eraan toe dat de Inkatha-Vrijheidspartij volgende maand op een speciaal congres definitief zal besluiten of zij aan de verkiezingen meedoet. Inkatha is lid van de conservatieve Vrijheidsalliantie, waarin zich extreemrechtse blanke partijen en een aantal thuislanden verenigd hebben die tegen de interim-grondwet zijn. Zij eisen onder meer vergaande bevoegdheden voor de regio's.

De afgelopen dagen zijn er vele gesprekken geweest tussen de Alliantie, de regering en het ANC om de conservatieve partijen er alsnog toe te bewegen aan de verkiezingen mee te doen. Het ANC en de regering zouden, volgens bronnen bij het overleg, zelfs bereid zijn de grondwet enigszins te veranderen om de Alliantie terwille te zijn.

Als aan de eisen van Inkatha tegemoet wordt gekomen zal Buthelezi zijn aanhangers oproepen te gaan stemmen, zo kondigde hij zondag aan. Maar dat lijkt op dit moment "vrijwel onmogelijk", aldus de Zulu-leider.

GEWAPENDE STRIJD

Het extremistische Pan-Afrikaans congres (PAC) van zwarte Zuidafrikanen heeft zich zaterdag uitgesproken tegen de voor 27 april vastgestelde democratische verkiezingen in Zuid-Afrika. In Umtata, de hoofdstad van de zwarte Bantoe-staat Transkei, zei voorzitter Clarence Makwetus bovendien dat de gewapende tak van de PAC, het Bevrijdingsleger van de volken van Azanie (APLA) de strijd tegen het blanke minderheidsbewind niet zal opgeven. Hij relativeerde dit weliswaar door "het staken van wederzijdse vijandelijkheden" en gesprekken met Petroria in het vooruitzicht te stellen.

APLA is de laatste nog actieve zwarte guerrillabeweging in Zuid-Afrika en heeft als basis Transkei. Begin november spraken APLA-leiders en vertegenwoordigers van de Zuidafrikaanse regering elkaar in Zimbabwe en erkenden de noodzaak om het geweld te beeindigen.

Het ANC en het blanke rechtse Afrikaner Volksfront (AVF) hebben een overeenkomst bereikt die de weg kan vrijmaken voor deelname van het AVF aan de democratische verkiezingen volgend jaar april. Dat hebben beide groeperingen maandag gezamenlijk verklaard.

In een verklaring zeiden beide partijen voorstander te zijn van een democratisch niet-raciaal Zuid-Afrika. "Na bijna vier maanden van overleg hebben het ANC en AVF een belangrijke tussenovereenkomst bereikt die de vereikende gevolgen kan hebben voor de relatie tussen de conservatieve Afrikaners en het congres. Beide partijen steunen de invoering van een niet-raciale democratie in Zuid-Afrika en zien ook de noodzaak een antwoord te zoeken op de wens van veel Afrikaners voor zelfbeschikking van een Afrikaner volksstaat", aldus het communiqué.

Geslaagden-feest eindigt als inferno

BUENOS AIRES - Tenminste zeventien jongeren zijn zondagnacht omgekomen bij een brand in een volgepakte nachtclub in een buitenwijk van de Argentijnse hoofdstad Buenos Aires. Volgens de politie waren de nooduitgangen met hangsloten afgesloten. Vele tientallen jongeren zijn met ernstige brandwonden in ziekenhuizen opgenomen.

Omdat de deuren achter in het gebouw niet bruikbaar waren, konden de vele honderden jongeren, die hun afstuderen vierden van een Rooms-katholieke middelbare school, alleen via de ingang aan de voorkant het pand verlaten, zei Enrique Garcia, burgemeester van de voorstad Vicente Lopez. Aangenomen wordt dat de brand is veroorzaakt door vuurwerk of een sigarettenpeuk.

"Wij dachten dat de rook afkomstig was uit een van de machines voor speciale effecten", zei een van de overlevenden. "Iedereen danste onwetend door totdat de rook ondragelijk werd. Niemand dacht aan brand." De nachtclub was versierd met een speciale rieten plafond en zware gordijnen, aldus ooggetuigen. "Het brandende riet viel neer op de hoofden van de jongeren, het was een inferno."

Les Aspin voor Peking genoemd

WASHINGTON - De minister van Defensie Les Aspin, die vorige week zei op te stappen, wordt mogelijk de Amerikaanse ambassadeur in Peking. De stafchef van het Witte Huis heeft zondag bevestigd dat president Bill Clinton een dergelijke diplomatieke post aan Aspin zou willen toevertrouwen.

"De deur staat open voor een aantal mogelijkheden, waaronder deze", aldus Thomas McLarty zondag in een vraaggesprek voor ABC-televisie. Aspin kondigde vorige week zijn ontslag aan. Hij zei dat persoonlijke redenen hieraan ten grondslag lagen. Maar volgens ingewijden zou de minister van Defensie fel bekritiseerd zijn vanwege gebrek aan leiderschap en had hij het vertrouwen verloren van de president. Bovendien werd hem kwalijk genomen in oktober geen versterkingen te hebben gestuurd naar de troepen in Somalie. Mede als gevolg van dit besluit kwamen achttien Amerikaanse militairen om het leven.

Sluipschutter doodt Blauwhelm uit België

BRUSSEL - Een Belgische Blauwhelm is zondag in Bosnië-Herzegowina door een onbekende sluipschutter doodgeschoten. De 31-jarige korporaal-chef Marc Orban begeleidde een konvooi dat onderweg was van Kiseljak naar Visoko, toen hij onder vuur werd genomen.

Verkiezingen in Guinee

■ *CONAKRY - De kiezers stonden in de rij om hun stem uit te brengen bij de presidentsverkiezingen in Guinee. Voor het eerst kon men uit meer dan één presidentskandidaten kiezen. Een bende jongeren trok op de verkiezingsdag door de hoofdstad Conakry en vermoordde met messen en stokken drie kiezers en tien raakten er bij deze actie gewond.*
(AFP-satellietfoto)

Over vergoeding opruimen van kernwapens:

Oekraine: Akkoord bereikt met Rusland en Washington

KIEV - Oekraïne heeft een principe-akkoord bereikt met Rusland en de VS over het krijgen van vergoeding voor het afstoten van zijn kernwapens uit het Sovjettijdperk, zo deelde de regeringsvoorlichtingsdienst in Kiëv zaterdag mee.

Cijfers werden niet genoemd. Het overeengekomen principe van vergoeding geldt zowel voor tactische kernwapens die vorig jaar naar Rusland werden afgevoerd als voor de strategische wapens die nog in Oekraïne zijn. "Een deel van de vergoeding voor de strategische wapens wordt volgens het principe-akkoord gegeven in de vorm van de levering van uranium voor kerncentrales in Oekraïne", zei vice-premier Valery Sjmarov volgens de dienst.

Vorige maand stelde het parlement in Kiëv scherpe voorwaarden voor het opgeven van de kernwapens. Het eiste veiligheidsgaranties van de VS en Rusland alsmede een bedrag van 2,8 miljard dollar ofwel bijna zes miljard gulden compensatie.

EXECUTIES

In Egypte zijn maandag zes radicale moslims ter dood gebracht. Zij waren schuldig bevonden aan moord en samenzwering met als doel de regering ten val te brengen. Het aantal executies wegens politieke misdaden in Egypte is hiermee opgelopen tot 29. De ophangingen geschieden niet gelijktijdig maar achtereenvolgend. Het ter dood brengen van het zestal nam ruim drie uur in beslag.

■ *DABEIDA - Reddingswerkers en bewoners van Dabeida in Colombia zoeken naar overlevenden nadat een modderlawine over een deel van de stad was getrokken. Deze was het gevolg van overvloedige regen in het noordwesten van Colombia. Zeker dertig mensen zijn bij deze ramp omgekomen; er wordt ook een dodental van vijftig genoemd. Ook raakten er tientallen mensen gewond.*
(AFP-satellietfoto)

Volgens premier Oduber:

Belangrijke uitbreiding voor Coastal op komst

ORANJESTAD — Premier Nelson Oduber heeft de Arubaanse bevolking gisteren tijdens zijn radiopraatje 'een geschenk' aangeboden, door aan te kondigen dat Coastal voor tientallen miljoenen florin wordt uitgebreid. Het gaat om een 'flexikoker'-installatie, welke voor de nodige flexibiliteit zal zorgen. Het ontbreken hiervan zou een van de gevolgen van de sluiting van de Lago zijn geweest. Na enkele beslissingen van de regering zal de directie van de raffinaderij de uitbreiding binnenkort officieel bekendmaken.

Oduber vertelde dat de Coastal-directie in Houston reeds een beslissing heeft genomen maar dat ten aanzien van enige overwegingen door de regering van Aruba nog even wordt gewacht. De premier ging niet verder in op deze punten. Hij gaf wel de verzekering dat de Arubaanse regering en Coastal dit plan voor het einde van het jaar officieel bekend zullen maken.

Hierdoor zal Coastal een nog grotere verscheidenheid aan produkten kunnen brengen. Deze produkten zijn zowel voor de export als de lokale markt bestemd. De Coastal-directie meent dat hiermee een bijdrage wordt geleverd om de kosten van levensonderhoud laag te houden. Zo zal gas, dat nu nog verbrand wordt, in de toekomst geproduceerd worden. Verder bestaan er plannen om Coastal gasolinestations op Aruba te openen.

Voorts kondigde premier Oduber aan vóór het einde van het jaar een oplossing te zien in de afbouw van het Beta hotel. De investeerders groep Fishermen's Corporation heeft aangeboden het hotel af te bouwen. Hierbij is de internationale hotelgroep Ritz Carlton geïnteresseerd

vervolg op pag. 5

Achttien doden bij treffen in Egypte

CAIRO - Bij een bomaanslag op een openluchtbioskoop in de Egyptische stad Assiut zijn zondagavond minstens achttien doden gevallen. Bovendien raakten zo'n twintig mensen zwaargewond, onder wie verscheidene politie-agenten.

Volgens de politie openden onbekenden het vuur op veiligheidsagenten. Daarbij zouden een hoge politie-officier, een inspecteur van het ministerie van Binnenlandse zaken en twee veiligheidsfunctionarissen zijn gedood. In het daarop volgende vuurgevecht kwamen behalve de vier daders, zeven politiemensen en enkele filmbezoekers om het leven. Het grote aantal slachtoffers zou het gevolg zijn van het ontploffen van een benzinetank van een van de politiewagens als gevolg van een kogelinslag. Over het motief van de daders is nog niets bekend. Assiut, 360 kilometer ten zuiden van Caïro gelegen, is een bolwerk van Islamitische fundamentalisten.

Pronk geeft aan De Haag voorkeur

DEN HAAG - Minister Jan Pronk (Ontwikkelingssamenwerking) stelt zich niet beschikbaar voor de functie van onder-secretaris-generaal bij de Verenigde Naties voor humanitaire aangelegenheden.

De bewindsman geeft de voorkeur aan voortzetting van zijn werk voor Ontwikkelingssamenwerking en humanitaire hulp vanuit de Nederlandse politiek. Pronk heeft VN-secretaris-generaal Boutros Boutros Ghali en minister-president Lubbers zondag op de hoogte gebracht van zijn besluit. Ruim een week geleden polste de VN-secretaris-generaal de minister telefonisch of hij de Zweed Eliasson wilde opvolgen per 1 februari 1994. Afgelopen week heeft Pronk daarover persoonlijk met Boutros-Ghali in New York gesproken. Na rijp beraad heeft hij besloten zich niet beschikbaar te stellen.

Groep van zestien in Suriname waarschuwt:

Adequate actie als Zeeuw iets overkomt

PARAMARIBO - De "Groep van zestien" heeft de Surinaamse regering gewaarschuwd dat ze "op adequate wijze" zal reageren als de luitenant-kolonel Marcel Zeeuw iets overkomt. Het persbericht was namens de "Groep van zestien" ondertekent door John Nelom. De zestien voormalige onderofficieren grepen in februari 1980 de macht in een coup onder leiding van Desi Bouterse.

Van de groep zijn er nog elf over, onder wie de huidige legerbevelhebber Arthy Gorre. Hij wilde niet reageren op de inhoud van het persbericht. "Om tactische en strategische redenen heb ik geen commentaar. Het Nationaal leger zet alle zeilen bij om de veiligheid van de burgers te garanderen", aldus de bevelhebber.

Het is niet duidelijk of anderen uit de "Groep van zestien" achter het vrijdagavond uitgegeven persbericht staan. Volgens Nelom is dat wel het geval. Doelend op Bouterse zei hij zaterdag tegen de televisienieuwsdienst: "Als hij het niet eens is met wat er staat zal hij dat kenbaar maken."

Volgens Nelom stoort de "Groep van zestien" zich aan het feit dat de van cocainehandel verdachte overste Zeeuw aangehouden moet worden. In een opsporingsbericht dat sinds vrijdag door de televisie wordt uitgezonden wordt Zeeuw "wapengevaarlijk" genoemd. Hierdoor is de overste volgens Nelom "vogelvrij" verklaard.

Nelom maakt melding van "ernstigere wetsovertredingen die niet vervolgd worden". "De regering heeft nimmer de behoefte gevoeld op een dergelijke manier als tegen de militair Zeeuw op te treden." Een zwaarbewapende patrouille van de MP rukte vrijdag tevergeefs uit naar het huis van Zeeuw. Tegen de voorvluchtige officier loopt al bijna drie weken een aanhoudingsbevel.

Modderramp treft Colombia

Schoon genoeg van 'politiek gemanoeuvreer'

Pro Antillen groepen gaan op eigen gelegenheid verder

WILLEMSTAD — De vier samenwerkende A-groepen hebben schoon genoeg van het 'politiek gemanoeuvreer' van gedeputeerde Mendes de Gouveia inzake de formering van de commissie herstructurering. Besloten is de inventarisatie van wensen en knelpunten zonder de door het eilandgebied benoemde deskundigen aan te vangen. De Pro-Antillen groepen willen nog voor het eind van het jaar met de eerste resultaten voor de dag komen.

"We hebben in deze eerste fase niet het mandaat van de politici nodig, want we hebben immers het mandaat van de bevolking", motiveert Errol Cova (Kamara Sindikal) het besluit. Een maand lang is de zaak aangekeken, maar toen deze week 'plompverloren een eilandsbesluit werd gedecreteerd' zonder daarin de A-groepen te kennen, werd besloten het 'spel niet langer mee te spelen', aldus de vakbondsvoorzitter.

Bijna was het gelukt de A-groepen te laten verzanden in een doolhof van politieke en bureaucratische dwaalwegen. "Maar nadat we dit wekenlang hebben aangezien, bleef er geen andere mogelijkheid open dan zelf aan de slag te gaan." De commissie bestaat uit de vier woordvoerders van de A-groepen, te weten Pourier, Cova, Gijsbertha en Diaz. Zij zullen zich laten bijstaan door Lucita Moenir Alam, die met name haar deskundigheid op het gebied van het organiseren van referenda en zelfbeschikkingsrecht zal leveren. Overigens hebben de A-groepen de samenwerking met het eilandgebied niet definitief afgezworen. "Wij staan elk moment open om alsnog in een gemengde commissie samen verder te gaan, maar dan wel volgens onze voorwaarden", zo geeft Pourier gedeputeerde Mendes de Gouveia te verstaan. Een van de belangrijkste condities is dat er een open sfeer bestaat. "Als die er niet is, is de herstructurering gedoemd te mislukken", laat Pourier weten.

De gedeputeerde zei tijdens een televisieuitzending 'teleurgesteld te zijn' over de beslissing van de PAR, de vakcentrales SSK, Kamara Sindikal en Demokrat Outéntiko. "Ik mis een gevoel van saamhorigheid. Ik heb geen politieke spelletjes gespeeld, maar wilde de zaak snel klaren. De knoop hakte ik door toen een reactie van de A-groepen uitbleef."

De inzichten over het herstructureringsproces verschillen op kardinale punten, aldus Miguel Pourier (PAR). De Raadscommissie Staatkundige Structuur heeft steeds betoogd dat de andere eilanden met een model benaderd dienden te worden, terwijl de A-groepen juist *bottom-line* wilden starten: eerste aanhoren en praten. Pas in een latere fase zou een model op grond van alle knelpunten en wensen kunnen worden samengesteld.

DWARSBOMEN

Agustin Diaz, sinds dit weekeinde politiek inactief, ziet een aantal lelijke politieke zetten van de zijde van Mendes de Gouveia, die volgens hem maar op één ding wijzen: het herstructureringsproces dwarsbomen. Proberen op dezelfde manier te werk te gaan, met een voorgekookt model, is er één van. Die methode heeft immer gefaald, omdat het weerstand wekt bij de andere eilanden. De A-groepen kozen derhalve voor een radikaal, zelfs tegenovergestelde benadering, waar de Raadscommissie geen oor voor had, aldus Diaz.

Overigens wordt met het passeren van de zeggenschap van de regering dezelfde benadering toegepast. Het is in eerste instantie geen politieke missie, juist niet. "We gaan beginnen met gespreksronden met de vakbonden en de sociale groeperingen", aldus Pourier. Vandaag al wordt begonnen op Curaçao, volgende week komt Bonaire aan de beurt. Door van onderop te beginnen hopen de A-groepen 'bruggen te leggen' door mensen op de eilanden te activeren die zich vervolgens gaan sterk maken voor herstructurering.

Deze benadering sluit voorlopig de bemoeienis van het Land uit. Dat de politici steeds hebben beweerd dat de herstructurering een zaak was van het Land, interpreteert Pourier als trachten ' de dans te ontspringen'. De bemoeienis komt pas aan de orde wanneer per eiland is bekeken wat er leeft onder de bevolking, evenals de politieke inmenging, aldus Pourier. "Dan is het tijd voor een Landscommissie herstructurering waarin afgevaardigden van alle eilanden zitting kunnen nemen." Het werk van de A-groepen is dan zeker nog niet ten einde, vervolgt hij, 'want dan kunnen wij als toetsingscommissie toezien op het realiseren van de aanbevelingen'. In een derde fase komt vervolgens de politieke besluitvorming aan de orde.

Naar de mening van Diaz heeft de Raadscommissie er alles aan gedaan om het herstructureringsproces 'in de soep te laten lopen'. Hij signaleert een opmerkelijke omslag in de houding van Mendes de Gouveia op het moment dat Miguel Pourier aankondigde de politieke partij PAR op te richten. "Opeens moest alles snel gaan." Diaz vermoedt dat de gedeputeerde, die 'immer woordvoerder is gebleven ondanks dat hij die functie neerlegde na de uitslag van het referendum', Pourier veel werk wilde geven, zodat hij 'nauwelijks tijd zou overhouden voor zijn politieke partij'.

Beïnvloeding van de media, is een ander punt waar Diaz over is gevallen. "De bevolking moest de indruk krijgen dat wíj moeilijk deden. Want hoe is het anders te verklaren dat het eilandsbesluit al in handen van de pers was voordat wij het gezien hadden?" Dat moest aantonen dat het Bestuurscollege slagvaardig bezig was. Achter de schermen speelde zich volgens hem echter een spel af, dat er van meet af aan op was gericht de herstructurering geen kans te geven.

Geërgerde Bovenwinders:

"Als Curaçao niet heel snel..."

= door Marjo Nederlof =

WILLEMSTAD — "Nee, nee," schudt het blonde popje voor haar piepschuimen kersthuisje. Zij staat met haar voetjes in de watten sneeuw in de hal van het Holiday Beach Hotel. Het elektrische kaarsje in haar hand brandt gestaag en zij glimlacht. Maar wie oplet ziet het: ze schudt langzaam maar beslist haar hoofd. "Nee, nee." Verderop in het gebouw gebeurt hetzelfde: "Nee, nee," zeggen de fracties van PNP, UPB en het Bovenwindste blok WIPM/DP Statia/SPA, bij de zoveelste wijziging die formateur Jandi Paula aanbrengt in het concept-regeerakkoord. Alleen wordt er minder geglimlacht en meer gezucht.

Statenvoorzitter Dudley Lucia loopt te ijsberen in de hal: partijvoorzitster Liberia-Peters kan elk moment komen. Het is zaterdagavond tien uur; de partijen hebben al zes uur vergaderd. Men is gevorderd tot punt vier op de agenda: het concept-regeerprogramma. Waarom komt de partijvoorzitster niet terug? Zij was toch om acht uur 'eventjes' weggegaan? Lucia stelt gerust: "Mevrouw Liberia komt zo." Dat 'zo' zou tot een uur 's nachts duren.

Over welke coalitie hebben we het eigenlijk? "PNP, UPB, het Bovenwindse blok en Winston Lourens." En de SI? "Ja, mogelijk ook de SI." Waar hangt het op? Op de deelname aan het eilandsbestuur? Lucia "weet daar niets van". De SI vergadert in een andere zaal. Na wat telefoontjes en na nog wat gedraal gaat Lucia weer de gang in die naar de vergaderzaal leidt.

Een waardeloze vergaderzaal: er zijn geen typemachines, de computer geeft problemen, het licht is koud. Nu verschijnt het Bovenwindse blok en neemt plaats in het restaurant in de hal. Een humeurig kijkende Will Johnson, een kwaadaardig blikkende Leo Chance en een hulpeloos ogende Kenneth van Putten.

Chance ontwijkt persvragen door in de aanval te gaan. "Referendum? Referendum? Moet u goed luisteren: in de motie van de eilandsraad van Sint Maarten, in oktober 1991, hebben we aangekondigd dat er een referendum komt! Maar we laten ons niet door Curaçao vertellen wanneer." Hij haalt fel uit naar alles wat 'Curaçao' is. Curaçao, dat denkt het centrum van de wereld te zijn. Maar dit interim-kabinet zal hem eigenlijk worst wezen. Hij ziet wel wat er van komt. Dit is een laatste poging en Curaçao blijft maar barrières opwerpen. Welke? Nee, dat zegt hij niet. De pers houdt te veel van geruchten en moet zich aan de feiten houden, bijt hij de enkele aanwezige persvertegenwoordiger toe. Enfin. Op 1 januari 1996 zijn ze er toch klaar mee, met de Antillen.

Ook Johnson heeft er genoeg van. Zondagmiddag om twaalf uur gaat het vliegtuig naar Sint Maarten. Vóór die tijd moet het gebeurd zijn. "Dit is echt de allerlaatste poging. En anders: ayooo." Als de PNP nog prijs stelt op een coalitie, moeten ze vanavond wel heel snel hun houding wijzigen. Yolande Evers-Melfor loopt langs. Ze kijkt schichtig in de richting van de Bovenwinders.

"Het bevalt me eigenlijk wel in de oppositie," zegt Van Putten, "maar ja..." Hij zucht en neemt een slok van zijn colaatje. Dan staat het Bovenwindse blok op om zich weer naar de vergaderzaal te begeven. Het is nu twaalf uur 's nachts. Het popje in de hal schudt haar hoofd.

Citco neemt afscheid van directeur Irving Durand

■ *WILLEMSTAD — Tijdens de jaarlijkse Kerstviering voor personeel van de Citco-vestigingen werd afgelopen vrijdag afscheid genomen van directeur Irving Durand (links) van de Citco Bank, die deze maand op 57-jarige leeftijd uit dienst van de Citco Groep treedt. Hem werd bij deze gelegenheid door president van de Citco Groep mr. Chris Smeets (rechts) een afscheidsgeschenk aangeboden.*

OPINIE

door **Ronnie Rens Sr.**

IEMAND DIE EEN boek wil schrijven over de lamlendigheid, onwil, tijdrekkerij, tegenwerking, zelfzucht, machtswellust en een negeren van het landsbelang door de politieke partijen, kan nu terecht bij Jandi Paula. Een minder verbeten en doortastende formateur had allang de handdoek in de ring geworpen en de opdracht aan de gouverneur teruggegeven. Het is enkel en alleen aan Paula's niet-aflatende energie en zelfvertrouwen te danken dat nog enige hoop gloort dat er dezer dagen alsnog een interim-kabinet komt. Alle partijen, met uitzondering van de partijloze Winston Lourens, hebben in de vorm van voorwaarden en eisen van uiteenlopende aard, allerlei barrières opgeworpen.

Nota bene gaat het om een kabinet dat slechts twee maanden zal aanzitten en derhalve weinig zal kunnen uitrichten. Dan is het toch ronduit belachelijk dat — na tal van voorgaande bijeenkomsten — zaterdagmiddag in het Holiday Beach Hotel een plenaire vergadering begon die twaalf uur lang duurde. Dan is het toch onbegrijpelijk dat de grootste tijd werd besteed aan de inhoud van het door Paula gepresenteerde regeerprogramm, waavan eenieder weet dat het meer idealisme dan realisme uitstraalt. Dat is normaal al het geval met elk regeerprogramma, maar in dit geval nog veel sterker, gezien de ontzettend korte tijd waarin moet worden recht getrokken wat in de loop der achterliggende jaren krom is gemaakt. Nu gaan meer tijd en vergaderen zitten in de formatie en wordt meer aan documentenuitwisseling gedaan dan bij de formatie van een normaal kabinet met een zittingsduur van vier jaar.

De PNP liet eerst weten dat het programma van Paula 'teveel intenties' bevatte! PNP-leidster Maria Liberia-Peters liet zaterdagavond de bijeenkomst voor wat die was en keerde vijf uur later terug zonder dat in de tussentijd een andere PNP-er (McWilliam was in het buitenland) enig mandaat had om besluiten te nemen. De PNP vond zondagochtend ook dat er niet moet worden gesproken over het bemannen van de ministeries ('bemensen' zei Maria, omdat bemannen on-feministisch klinkt). En nu gaat (waar zijn we in Godsnaam mee bezig?) ook nog een hoge PNP-er naar de Bovenwinden om met kandidaat-minister Leo Chance te praten over de telecommunicatie. Dat is zelfs bij eerder formaties niet gebeurd. Regeringsoverdracht is een niet bekend woord. Er worden documenten ingepakt, de vertrekkende bewindsman verdwijnt daarmee onder de arm en de nieuwe mens (om met Maria Liberia-Peters mee te praten) gaat op de stoel zitten.

Het tijdrekken, vooral door de PNP, heeft natuurlijk zijn reden. Er staan immers grotere belangen op het spel dan zo op het oog lijkt. Maria Liberia-Peters en de haren hebben de touwtjes nu nog stevig in handen. Dat is van immens belang, met de verkiezingen zo duidelijk in zicht. Leidster Maria Liberia-Peters heeft via haar trawanten in het demissionaire kabinet nog alles te vertellen. Deze partij kan er daarom, qua macht en politieke invloed, alleen erop achteruitgaan als er een interim-kabinet komt. Daarom wordt de taktiek van de vertraging gevolgd. Het was niet zonder reden dat een van de afgevaardigden van de Bovenwinden zondagochtend omstreeks drie uur in het Holiday Beach Hotel aan de PNP-delegatie vroeg: "Zeg nu eens eerlijk, willen jullie wel een interim-kabinet?"

De zaak is er intussen na het weekeinde wel duidelijker op geworden. De drie Bovenwindse partijen steunen de regering en ook de UPB en Lourens. Daardoor is de PNP danig in de hoek gedrukt. In de komende dagen zal blijken of de PNP een nieuw kabinet zal gedogen. Is dat niet het geval, dan wordt de formatie gerekt tot na Nieuwjaar. Dan heeft formeren namelijk geen zin meer.

Sanctie om smokkel

WILLEMSTAD — De douaneambtenaar H.L. die vorig jaar betrapt werd bij het Curaçao binnensmokkelen van onbelaste sigaretten is nog steeds geschorst. Er worden definitieve maatregelen getroffen.

Venezolanen kochten in de haven onbelaste sigaretten die bestemd zijn voor doorvoer. Daarmee voeren zij weg, maar zij gingen met de ongezegelde sigaretten weer aan wal bij Boca St Michiel. De hoofdcommies haalde de rookwaren op. Deze smokkel komt vaker voor. Volgens douanebronnen en andere informanten zijn er her en der sigaretten zonder accijnszegel verkrijgbaar.

Leo Chance over herstructurering Antillen:

Sint Maarten praat alleen met Pourier als hij 'legitiem' is

WILLEMSTAD — Leo Chance (SPA) zegt dat de SPA bereid zal zijn met Miguel Pourier te praten over de herstructurering van de Antillen, "al is Pourier nu niet de meest geliefde man op Sint Maarten". Er is echter een voorwaarde: Pourier moet een legitieme status hebben, anders zien de Sintmaartenaren daar niets in.

Nu Sint Maarten met Nederland een akkoord bereikt heeft over het instellen van een stappenplan voor *'full internal selfgovernment'*, kan het eiland -mits aan alle voorwaarden van de te nemen stappen is voldaan- per 1 januari '96 de status van Land krijgen. Daardoor is de aandrang van Sint Maartense politici om mee te werken aan een geherstructureerde Antillen van Vijf niet erg groot. Desondanks is men bereid een posing te wagen.

"Maar dan alleen als Curaçao nu eindelijk eens echt erkent dat het de overige eilanden een gelijkwaardige en gelijke positie geeft in de geherstructureerde Antillen," aldus Chance zaterdagavond. Alleen bij vergaande decentralisatie van de bevoegdheden en taken van de eilanden, is er nog hoop een federatie te vormen. "Maar dan alleen op die terreinen waarop de verschillende eilanden vrijelijk beslissen met elkaar samen te werken."

Een van de bottlenecks in het tweede concept-regeerprogramma dat zaterdag werd behandeld (er volgde nog een derde concept) betrof het houden van een referendum over de staatkundige toekomst van de eilanden. Zo werd in het tweede concept voorgesteld dat de interim-regering op zeer korte termijn een vergadering bijeen zou roepen met als doel te komen tot een concreet plan van aanpak inzake de staatkundige verhoudingen binnen de Antillen. Punt 2 van het tweede concept zegt dat de interim-regering de eilanden (behalve Curaçao) "zal aanmoedigen om op korte termijn een beslissing te nemen over de staatkundige toekosmt, mar die beslissing te laten afhangen van de uitslag van een te houden referendum dat de toets van de richtlijnen van de VN kan doorstaan."

Of dit punt in het derde concept ook is opgenomen, kon de Amigoe vanmorgen niet achterhalen. Maar Chance's reactie zaterdagavond op dit punt was niet hoopgevend: "In de motie die in oktober '91 door de eilandsraad Sint Maarten is aangenomen, staat dat er een referendum zal worden gehouden en dus zullen we dat doen. Maar het tijdstip waarop, dat bepalen we zelf. Dat laten we ons niet door Curaçao vertellen. Eerst gaan we alle mogelijkheden onderzoeken."

Daaronder hoort ook het benaderen van Nederland, over de "optie C-gedachte". "Wat heeft het voor zin die keuze aan de bevolking voor te leggen, als Nederland niet bereid zou zijn Sint Maarten een deel van Nederland te laten worden?", aldus Chance. Alleen 'haalbare voorstellen' zullen worden voorgelegd. En met een *sneer* naar zijn oud-partijgenoten in de DP Sint Maarten: "En dan kunnen de DP-ers voor de onafhankelijkheid stemmen, die zij zo graag willen."

Onduidelijkheid over 'bemensing' portefeuilles

Formateur Paula boekt vooruitgang in het formeren van interim-kabinet

WILLEMSTAD — Na een marathonzitting van twaalf uur werd in de nacht van zaterdag op zondag in het Holiday Inn hotel een principe-akkoord bereikt over het vormen van een interim-kabinet. Deelnemende partijen zijn de PNP (6), de UPB (3), het Bovenwindse blok WIPM/DP Statia/SPA (3) en onafhankelijk Statenlid Lourens. Het nieuwe kabinet kan "mogelijk woensdag, of anders donderdag" worden ingezworen, zo liet een PNP-er weten. Maar op papier lijkt het interim-kabinet zekerder dan het mogelijk in de praktijk gaat uitwerken. Want een aantal punten zijn nog niet ingevuld.

Een van de onduidelijkheden is de verdeling van de zes ministersposten en wie die gaan bemannen. Er is slechts een naam officieus bekend: Leo Chance (SPA) krijgt Verkeer en Vervoer en zal zich daardoor ook gaan bezighouden met het telecommunicatiebeleid. Ook zal hij spoedig de aandelen van het Land in de Sintmaartense GEBE en de Bonaireaanse WEB overdragen aan de eilandgebieden. Chance zou daarnaast vice-premier worden. DP-minister Frank Rozendal zal aftreden.

Maar over de tekst van punt 17 van het tweede concept-regeerakkoord ("De interim-regering zal de herstructurering van de telecommunicatie van de Antillen, omvattende de verzelfstandiging en vervolgens de decentralisatie van de Landsradiodienst, voortzetten"), werden de partijen het nog niet eens. Vandaag nog zal een PNP-commissie naar Sint Maarten zal afreizen om met de SPA te praten over de *ins & outs* van het tot nu toe gevoerde telecommunicatiebeleid en de nieuwe tekst voor het derde concept-regeerakkoord. De Bovenwinden willen kennelijk een wijziging van het tot nu toe gevoerde beleid.

Een van de personen die de vergadering zaterdagnacht bijwoonde, erkent dat het mogelijk is "dat het redigeren van die tekst op detailsmogelijk nog tot strubbelingen kan leiden, maar op de hoofdlijnen is men het met elkaar eens." Kort en goed betekent dit, dat men het eens is kunnen worden over het derde concept-regeerakkoord, op het punt telecommunicatie na.

Bonaire zal de post Ontwikkelingssamenwerking krijgen, die wordt gecombineerd met Onderwijs. Daartoe moet minister Wallé deze post verlaten. Maar wie minister wordt, is nog niet bekend, al is de kans groot dat dit 'Papa' Statia wordt. De drie staats-secretarissen (Algemene Zaken, Financiën en Bovenwindse Zaken) blijven aan, terwijl ook Gevolmachtigde Minister Papy Jesurun niet zal worden vervangen.

De nog niet met personen ingevulde posten die aan de PNP zullen toevallen, zijn die van Justitie, Financien, Algemene Zaken (de premier) en de te combineren post van Arbeid/Sociale Zaken met Volksgezondheid/Milieu. Formateur Paula had wel tot de invulling van alle posten met de namen willen komen: het stond als punt 8 op de vergaderagenda.

Partijleidster Liberia-Peters, die pas om een uur 's nachts weer deelnam aan de gesprekken die tot vier uur zouden duren, gaf echter aan "nog niet te willen praten over het 'bemensen' van de posten". Dat Suzy Römer de post Justitie blijft houden, lijkt nagenoeg zeker, terwijl de naam van de formateur steeds vaker wordt genoemd als premier. Paula zelf staat daar niet onwelwillend tegenover, getuige het feit dat hij dat al weken circulerende gerucht niet tegenspreekt.

Het principe-akkoord werd moeizaam bereikt. Zaterdagmiddag kwamen de fracties in de Staten bijeen op verzoek van formateur Jandi Paula. Hij wilde een zo breed mogelijke coalitie samenstellen. Omdat hij niet met alle partijen even veel voorgesprekken had gehouden, leek dat bij voorbaat al tot mislukken gedoemd. Aan het begin van de vergadering stapte de MAN op. Don Martina zag niets in de gevoerde "zeer ongebruikelijke handelswijze van de formateur".

Vervolgens werd verder vergaderd met de overige fracties. Groot struikelblok bleek punt 5 van de agenda: "Goedkeuring van het aangevulde/gewijzigde concept-regeerprogramma" Na behandeling van het tweede concept vielen de SI en de Nos Patria tegen acht uur 's avonds af als coalitiepartners.

Het tot een akkoord komen met de resterende fracties nam zo veel tijd in beslag, doordat de aanwezige PNP-onderhandelaars geen beslissingsbevoegdheid hadden. Partijleidster Liberia-Peters verscheen pas om een uur 's nachts en secretaris-generaal McWilliam was niet op het eiland. Door de overige partijen werd dit gezien als vertragingstactieken van de PNP. De Bovenwinders vroegen zich op een gegeven moment zelfs af of de PNP eigenlijk wel deel uit wilde maken van het interim-kabinet. Partijleidster Liberia verscheen pas nadat de Bovenwinders hadden verklaard dat het akkoord er nog die nacht zou moeten komen, of anders helemaal niet. In doorvergaderen op zondagochtend, zagen zij niets.

Amerikaanse arend voor gezaghebber

■ WILLEMSTAD -Horace Hord en Keith Herille van American Airlines, hebben ter gelegenheid van de aankomst van de eerste vlucht van de Amerikaanse maatschappij op de route Miami-Curaçao een sculptuur van een arend overhandigd aan gezaghebber Elmer Wilsoe. De 'American Eagle' is een symbool van American Airlines.

Jongentje overlijdt door beklemming tussen auto en muur

WILLEMSTAD — Een jongen van negen is om het leven gekomen. Hij werd klemgedrukt tussen een auto en een muur.

Zondagmiddag was hij te Montagne Rei aan het spelen in een pickup. Hij maakte de handrem los waardoor de op een helling staande wagen in beweging kwam. De auto-eigenaar kon dat niet voorkomen. De jongen probeerde uit de wagen te springen maar raakte klem tussen de portier en de muur van een gebouw. Per ambulance werd hij naar het hospitaal gebracht. Daar overleed hij aan de opgelopen verwondingen. Het slachtoffertje George Vos woonde te Kwartje.

Begrotingsbehandeling volgend jaar

Nieuwe versie van concept-regeerakkoord

WILLEMSTAD — Het tweede concept-regeerprogramma (er is een nog niet geredigeerde derde versie, die slechts mondeling werd besproken) bevat 20 punten, waarvan een aantal 'nieuw'.

De herstructurering van de Antillen staat nu bovenaan met punt 1 en 2 en 3. Onder het derde punt is ondergebracht wat aanvankelijk als 1 genoteerd stond: de principes van de democratie, de rechten van de mens en de deugdelijkheid van bestuur. Als vierde punt volgt de indiening van wetsontwerpen administratieve rechtspraak, openbaarheid van bestuur, klachtencommissie politioneel optreden en aansprakelijkheid bestuurders.

De landsbegroting (5) zal uiterlijk in de eerste drie weken van januari worden vastgesteld en de eilandsfinanciën moeten met kracht worden aangepakt (6) via een plan van aanpak. De Rekenkamer "zal met voorrang worden versterkt en waar nodig haar bevoegdheden uitgebreid"(7). De AMvR, de fiscale wetten en de ontwikkelingssamenwerking komen in punten 8 tot en met 10 aan de orde. Wat dat laatste betreft valt op dat zal worden aangedrongen op beleidsaanpassing: meer fysieke projecten voor de kleinere eilanden en oplossen van de schuldenproblematiek.

Punt 11 gaat over de relatie met de EG en 12 over buitenlandse betrekkingen: in overleg met het Koninkrijk zal worden bekeken hoe de individuele eilandgebieden daarbij meer direct te betrekken.

De SVB zal worden gereorganiseerd (13), waarbij met de draagkracht van de eilanden rekening zal worden gehouden. Volksgezondheid (14) zal worden gerestructureerd. Punt 15 handelt over de bestrijding van de criminaliteit en de invoering van een nieuw ontwerp Wetboek van Strafvordering. Er moet een nieuw indexeringssysteem komen, alsmede nieuwe bezoldigingsregelingen voor ambtenaren (16). Punt 17 handelt over herstructurering van de telecommunicatie.

Punt 18 is de fiscale verzelfstandiging van de gehuwde vrouw, 19 het legaliseren van Papiaments en Engels op de scholen. De reorganisatie van het departement van Onderwijs, een regeling voor het hoger beroepsonderwijs en de mogelijk te verhogen subsidie voor de UNA komen in punt 20 aan de orde.

In het derde concept zouden ook het bevorderen van de exploitatie van het Parker Hotel en de overdracht van aandelen aan de WEB en GEBE staan, terwijl ook het toelatings- en uitzettingsbeleid wordt genoemd.

Drie koeriers op Altanta-route vast

WILLEMSTAD — Drie Jamaicanen zitten sinds zaterdag vast wegens drugssmokkel.

De twee vrouwen met elk vier pakken cocaïne op hun lijf vastgeplakt en hun begeleider wilden met de ALM 's middag naar Atlanta vertrekken.

"Chance voorstander van Antilliaanse telecom"

STTK: meer vertrouwen in Chance dan in Smits

WILLEMSTAD — De vakbond STTK is blij met de mogelijke benoeming van Leo Chance als minister van Verkeer en Vervoer in het interimkabinet. Chance is, in tegenstelling tot Cornelis Smits, voorstander van één grote Antilliaanse telecom-maatschappij, waarin alle eilanden participeren.

"Hij is de juiste man op de juiste plaats", aldus STTK-voorzitter Melvin Richards. De vakbond van Landsradiopersoneel ageert al geruime tijd tegen de plannen van Smits, tot voor kort minister van Telecommunicatie. Hij wil de telecommunicatie decentraliseren om daarna drie nv's op te richten. Op Curaçao zou dat dan zijn Curaçao Telecom nv. Ook Bonaire en de Bovenwinden zouden een aparte nv dienen te vormen.

Richard beziet dit als een heilloze ontwikkeling, gezien de gevolgen van de afscheiding van de Arubaanse telecommunicatie. "Aruba heeft een eigen grondstation geïnstalleerd, evenals Curaçao." Als ieder eiland op eigen houtje allerlei voorzieningen gaat aanbrengen, betekent dat niet alleen een enorme geldelijke investering, maar tevens dat de eilanden elkaars concurrent worden. "Dat is nu al met Aruba gebeurd."

Sinds enkele jaren is een proces van decentralisatie aan de gang, juist met het idee van een autonoom Curaçao binnen het Koninkrijk in het achterhoofd. Totdat het referendum daar een stokje voor stak. Richards: "Met de wens van de bevolking om samen te blijven in een Antillenverband is de weg naar een status aparte voor Curaçao afgesneden, en is tevens *nee* gezegd tegen decentralisering." Volgens hem zou dit proces dan ook gestopt dienen te worden.

"Ik zie het al voor me. Drie aparte telecom nv's in de Antillen, die elk een eigen samenwerkingsverband aangaan met een buitenlandse operator. Dat zij dan zullen gaan concurreren, ligt voor de hand." Naar zijn mening kan alleen optimaal geprofiteerd worden van de mogelijkheden als samen een infrastructuur wordt onderhouden. "Wanneer de decentralisatie toch doorgaat dan verwacht ik dat men elkaar doodconcurreert." Bovendien verwacht hij financieel betere perspectieven van een overkoepelende Antilliaanse Telecom nv, waarin elk eilandgebied deelneemt in het aandelenkapitaal en de winst.

In de formatie van een interimkabinet is juist de telecommunicatie een struikelblok gebleken. In een conceptversie heet het in het regeerakkoord 'dat de interimregering de herstructurering van de telecommunicatie ter hand zal nemen, omvattende de verzelfstandiging en vervolgens de decentralisatie van de Landsradiodienst'.

Herstructurering houdt voor Richards in dat het Chance-concept voorrang geniet boven de driedelingsgedachte van Smits. De STTK zal overigens - in navolging van de A-groepen - zelf de herstructurering gaan entameren. Richards: "We gaan de politici van de eilanden benaderen om ze van onze ideeën te overtuigen."

PP-arts H. 17 januari voor rechter

WILLEMSTAD — De pp-arts H., zijn assistente D. en de directrice van botika Muizenberg B. komen op 17 januari 1994 voor de rechter. Zij worden verdacht van (medeplichtigheid aan) fraude met recepten.

Na huiszoekingen in maart, april en augustus en uitgebreid onderzoek door het Openbaar Ministerie (OM) en de Inspectie voor de Geneesmiddelen werd op 23 oktober een bevel tot hechtenisneming tegen deze drie personen uitgevaardigd.

Directrice B. werd dezelfde dag nog aangehouden. De arts H. en de doktersassistente D. meldden zich enkele dagen later. Zij werden voor een periode van acht weken naar de gevangenis te Koraal Specht overgebracht. De doktersassistente D. werd enkele weken geleden onder voorwaarden vrijgelaten.

De termijn van voorlopige hechtenis van de arts en de directrice verloopt woensdag. Inmiddels is door het Openbaar Ministerie verlenging aangevraagd en verkregen voor een periode van zes weken.

Werkzoekende mannen

WILLEMSTAD — Het aantal werkzoekende mannen is over de periode oktober '92 tot oktober '93 gestegen van 3400 naar 3800. En niet van 29.700 naar 30.000 zoals de *Amigoe* onlangs abusievelijk vermeldde. Dat aantal betreft juist het aantal werkende mannen op Curaçao. In het werkloosheidsgetal voor mannen is slechts ten dele het ontslag van werknemers van de Curaçaose Dokmaatschappij meegenomen, omdat het arbeidskrachtenonderzoek zich juist in de periode in de afrondende fase bevond.

ORANJESTAD — **Op Plaza Eman werd vrijdagmiddag een witte personenwagen gestolen, die enige uren later in de Fergusonstraat ter hoogte van het Huis van Bewaring werd teruggevonden. De joyrider was op een lantaarnpaal ingereden.**

Uit de achterbak van een naast Talk of the Town geparkeerde pick-up werd een gereedschapskistje en een boormachine weggenomen.

Uit een warenhuis in de Prinssenstraat werd bouwmateriaal gestolen. De inbrekers vernielden drie sloten om binnen te komen. De recherche zoekt deze zaken verder uit.

Kerstfeest La Cabana

ORANJESTAD — De directie van La Cabana heeft in Tropicana Showroom een Kerstfeest gehouden voor de werknemers uit dank voor hun goede prestaties het afgelopen jaar.

Het feest werd geanimeerd door superorkest Quasi. Daarnaast toonden ook de werknemers hun talenten op zang-, dans- en modegebied. Prijzen werden toegekend aan de beste zanger, beste danser en best geklede personeelslid. Sales and Marketing director German Ortaño reikte plaquettes uit aan een aantal leden van het verkoopteam die de beste resultaten hadden gedurende 1993: Evelyn Merryweather, Tony Landy, Noanni Oh... en Michelle Halley.

ARUBA
AGENDA

KANTOORUREN AMIGOE
Open van 08.30-12.00/14.30-17.30 uur; zaterdag gesloten.

TELEFOON
24333.
Voor spoedgevallen na kantoortijd: 21639, 22316 en 24508. **Pageboy 127-0379.**

TELEFAX: 22368.

BANKREKENINGNUMMER
10.815.445 Banco di Caribe.

POLITIE
11100 (centrale) en 11141 (informatie).

ALARMCENTRALE
115.

* * * * * * * *

ZOEKERTJES verschijnen op dinsdag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 08.00-12.00/14.00-17.00 uur worden opgegeven; behalve op zaterdag. Alleen zoekertjes, die op maandag en donderdag vóór 10.00 uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

* * * * * * * *

WACHTREGELING DOKTOREN
(maandag t/m zaterdag van 18.00-07.00 uur)
Oranjestad, Madiki, Tanki Flip, Noord, Tanki Leendert, Paradera en Sta. Cruz: dokter Sneek via Dr. Horacio Oduber Hospitaal (tel.: 74300) of via Alarmcentrum (115).
Pos Chiquito, Savaneta en San Nicolas: dokter Luchmun via Centro Medico San Nicolas (tel.: 48833) of via Alarmcentrum (115).

* * * * * * * *

BOTICA'S
(nachtdienst)
Beneden de brug:
Sta. Maria, Sta. Cruz 52-D. Tel.: 35585.
Boven de brug:
San Lucas, B. v/d Veen Zeppenveldtstraat z/n. Tel.: 45119.

* * * * * * * *

VOOR BRANDGEVALLEN, ongelukken of een of ander ongeluk gelieve Alarmcentrale (tel.: 115) op te bellen.

* * * * * * * *

CENTRO MEDICO CARABOBO
(Engelandstraat 7, tel.: 21777)
De wacht heeft dr. Lili G. Beke-Martínez, tel.: 24696.

* * * * * * * *

WIT GELE KRUIS ARUBA
ZUIGELINGENBUREAU
(Koningstraat 22, tel.: 24444)
Dagelijks geopend van 07.30-12.00/13.50-17.00 uur; maandag te Paradera (tel.: 25543) van 08.00-11.00 uur; dinsdag: San Nicolas (45906)/Noord (23425) van 08.00-11.00 uur; woensdag: Santa Cruz 28288) van 08.00-11.00 uur; donderdag: Dakota (29008), Oranjestad (23168), Savaneta (47020) en Brazil (48301) van 08.00-11.00 uur.

* * * * * * * *

ZWANGER? STICHTING CIZKA geeft informatie en brengt u in contact met leden die zwangerschapsbegeleiding, verloskundige hulp en kraamzorg bieden. Bel 37687.

* * * * * * * *

INFORMATIECENTRUM KONINGIN WILHELMINA FONDS (voor de kankerbestrijding op Aruba)
Geopend van maandag t/m vrijdag van 08.30-11.30 uur - J.E. Irausquinplein 3 (juist achter de pastorie van Oranjestad).

* * * * * * * *

NARCOTICS ANONYMOUS HELPLINE
Tel.: 38989 (24 uur per dag).

* * * * * * * *

AIDS-HOTLINE
Vragen? Bel dan 23040/27352 tussen 07.30-12.00/13.00-16.30 uur.

* * * * * * * *

FADA/PRIDE
(Van Walbeeckstraat 25, tel.: 32999)
Open van maandag tot en met vrijdag van 08.00-16.00 uur voor inlichtingen omtrent preventie alcohol/drugsmisbruik.

* * * * * * * *

FUNDACION RESPETA MI
(Stichting tegen seksuele misbruik van minderjarigen)
Tel.: 24433.

* * * * * * * *

AMNESTY INTERNATIONAL ARUBA
P.O. Box 1029, tel.: 27808/48124.

* * * * * * * *

DIERENARTSEN
P. Barendsen en T.J.M. Wools, tel.: 21720. Voor spoedgevallen buiten kantooruren tel.: 115.

* * * * * * * *

BRIDGECLUB ARUBA ARIBA
(Tivoliclub, Wilhelminastraat 16)
Dinsdagavond om 19.30 uur speelavond. Voor opgave/informatie tel.: 24953.

* * * * * * * *

PARKE TIRAKOCHI
(Kinderpark te Savaneta, achter kleuterschool Promé Paso)
geopend van maandag t/m zaterdag van 16.00-18.30 uur en op zondag van 11.00-18.00 uur voor kinderen van 1-13 jaar.

* * * * * * * *

TELEARUBA
MAANDAG: 18.00 Local News Highlights; 19.03 Caribscope; 19.26 Science & Technology; 19.41 Medical Report; 20.00 Telenoticias; 20.30 Nos Kabinete; 21.00 CNN International Hour; 21.30 Religious Program: **About the Bible**; 22.00 Local News Highlights; 22.03 Showbizz Today; 22.23 CNN World Report; 23.00 Local News Highlights; 23.03 CNN World Report (Cont.); 23.30 Sports Tonight; 24.00 Sluiting.

DINSDAG: 15.00 Cartoons; 16.00 Super Globetrotters; 16.23 X-mas Special: **Leprechauns Christmas Gold**; 16.48 X-mas Special: **The Wish that Changes Christmas**; 17.11 X-mas Special: **Alf Christmas**; 18.00 Local News Hightlights; 18.03 Sesame Street; 19.00 Local News Highlights; 19.03 Actualidad; 19.33 Medical Report; 20.00 Telenoticias; 20.30 Who's the Boss; 21.00 CNN International Hour; 21.40 Showbizz Today; 22.00 Local News Highlights; 22.03 X-mas Musical Special; 23.00 Local News Highlights; 23.03 Latin Musical Special; 23.30 Sports Tonight; 24.00 Sluiting.

Kritiek SEPA-voorzitter op timing vakantie-uitkering

ORANJESTAD — "Veel ambtenaren geloven dat ook dit jaar vakantie-uitkering wordt uitbetaald. Toen zij in december vorig jaar zeven maanden vakantie-uitkering kregen was dat alleen maar 'mooi weer' spelen door de Statenleden omdat de verkiezing op 8 januari 1993 voor de deur stond". Zo gaf de voorzitter van de ambtenarenvakbond SEPA, Gregorio Wolff, te kennen.

SEPA betreurde deze situatie vorig jaar al omdat volgens de AB-1992-108 de vakantie-uitkering in de maand juni moet worden betaald. Maar de Statenleden wilden mooi weer spelen en keurden deze uitkering in december, één maand voor de verkiezing, goed.

Het was volgens Wolff een spelletje dat niet de gemeenschap maar de verkiezingscampagne diende. De SEPA-voorzitter veroordeelde het feit dat de Statenleden, buiten de vakbonden om, beslissen over toekenning van vakantie-uitkering. Dit kan niet, volgens Wolff, omdat de uitkering een arbeidsvoorwaarde van de ambtenaren is. "De wet bepaalt echter, dat de Statenleden beslissen over vakantie-uitkering en wij betreuren dat de zaak een dergelijke koers heeft genomen", aldus de SEPA-voorzitter.

Ook betreurt hij het dat zelfs de ambtenaren met het laagste inkomen dit jaar geen kerstbonus hebben gekregen en dat dit de situatie in de overheidssector verergert. Voorts is de regering vorige week begonnen een sterkere positie in te nemen in enkele door de SEPA aangevraagde zaken, zoals vrijstelling van dienst voor de *shopstewards* en de problemen bij de luchthaven en het postkantoor.

Volgens Wolff heeft minister Benny Nisbet van Verkeer en Communicatie zich gedistantieerd van deze problemen door te verklaren dat ze in handen zijn van de ministerraad, de minister-president en de secretaris van de ministerraad.

De SEPA-voorzitter laat tot slot de minister van Verkeer en Communicatie weten dat de ambtenaren de strijd voortzetten en dat zij op het juiste moment de minister en de regering hun positie zullen laten zien.

Benzinepomp overvallen

SAN NICOLAS — Twee gemaskerde mannen hebben het afgelopen weekeinde de benzinepomp te Essoville overvallen. Toen de pompbediende (67) om 23.10 uur de zaak afsloot, kwamen de mannen vanachter een muurtje vandaan en overvielen de beheerster. Eén van de overvallers rukte haar tas met 2000 florin en enige papieren weg en nam meteen de benen. Ondertussen werd de bediende, die te hulp was gesneld, door de andere overvaller met een pistool bedreigd. De bediende weigerde echter zijn tas aan de overvaller af te staan. Deze laatse nam ook de benen toen hij zag dat zijn compagnon al verdwenen was. De overvallers hebben een blanke huidskleur. De recherche heeft de zaak in onderzoek.

Pontilius uit kritiek op Nel Oduber

ORANJESTAD — Het feit dat premier Nelson Oduber vorige week aankondigde dat de regeringspartijen overeenstemming bereikten over de aanvulling van het regeerprogramma van Sabana Blanco, noemt FTA-leider Anselmo Pontilius het bewijs dat de regering niet serieus is door met een ander regeerprogramma te komen.

Volgens de FTA vindt deze aanvulling alleen maar plaats om de maatregelen in verband met de kritieke financiële toestand van Aruba goed te praten. Pontilius brengt in herinnering dat Oduber kortgeleden liet weten dat het regeerprogramma niet meer van kracht was.

Dit alles vindt volgens de vakbondsleider alleen maar zijn oorzaak in het feit dat destijds een regeerprogramma werd opgesteld zonder een behoorlijke studie van de situatie op Aruba te maken. Men had toen niet de moed om de bevolking in te lichten over de kritieke financiële situatie van Aruba.

"Het toont weer eens dat deze regering niet serieus genomen kan worden. Evenzo met het nemen van maatregelen zonder behoorlijke studie noch overleg, waardoor de bevolking thans met de gebakken peren zit", aldus Pontilius, die het geheel een gevaarlijke ontwikkeling voor Aruba vindt.

■ *ORANJESTAD — In de showroom van Carib Motors/ R.E. Yrausquin & Sons trok notaris mr. M. Eman vrijdagmiddag de winnaars van de eindejaars campagne. De eerste prijs, van 10.000 florin cash, was voor Zunilda de Pucacco, de tweede prijs van 5000 florin voor Olyvio Geerman en de derde prijs van 2500 florin voor Sylvia Rubio. Namens de bedrijven reikte Rubencito Yrausquin donaties uit aan het kankerfonds, Casa Cuna en het Imeldahof. De Aguinaldos Waikirigua zorgde voor een stemminge muzikale omlijsting. Voorts mocht Ada Luydens de onderscheiding 'Sales person of the year' in ontvangst nemen. Op de foto reikt Rubencito Yrausquin, in het bijzijn van zijn vader en dochter, de donaties uit.*

Weekeinde in teken van overmatig alcoholgebruik

ORANJESTAD — De politie had het afgelopen weekeinde de handen vol aan personen die te diep in het bekende glaasje hadden gekeken. Vrijdag kort na middernacht stond een personenwagen in de Emanstraat midden op de rijbaan. De bestuurder (42) was stomdronken en werd ter ontnuchtering opgesloten. Hoewel hij na de toegestane 8 uur hechtenis nog steeds niet nuchter was, werd hij thuis afgezet en kreeg een rijverbod opgezegd.

Vrijdagnacht schopte de man J.H.(50) de deur van een bar kapot omdat de zaak ging sluiten. Ook deze man was dronken en werd ter ontnuchtering opgesloten. Verder werd een bewoner van Mahuma die dronken thuis kwam en herrie schopte opgesloten, evenals een dronkaard die op de rijbaan in de Rifstraat lag te slapen. Ook in de Klipstraat lag een man dronken op straat. Op een zandweg ter hoogte van de Pastoor Hendrikstraat werd de man O.O.(32) aangetroffen. Hij had zijn roes al uitgeslapen en werd naar huis gestuurd. Op de hoofdverkeersweg ter hoogte van Savaneta lag een andere bestuurder zijn roes uit te slapen in zijn auto. Hij werd gewekt en naar zijn huis gebracht.

Verder maakten twee dronken bestuurders verkeersbrokken. Eén van hen werd aan de immigratie uitgeleverd vanwege illegaal verblijf op het eiland. Een half jaar geleden was hij al uitgezet.

Te Dakota bemiddelde de politie omdat G.C.(63) uit het huis zou zijn gezet door zijn zwager (63). Deze had hem echter niet het huis uitgezet, maar zijn pas geïnde onderstand-geld afgenomen zodat hij het niet kon 'verdrinken'. C. besloot na politiebemiddeling maar te gaan slapen.

Een politiepatrouille van Noord trof een personenauto aan langs de weg. De bestuurder P.A.(47) was dronken en begon de agenten uit te schelden, nadat zij hem gewekt hadden. Toen hij gekalmeerd was, werd hij naar zijn huis te Moko gebracht. Daar begon hij weer te schelden en beweerde 6000 florin in zijn auto te hebben achtergelaten. Er werd contact opgenomen met de politiewacht om de auto te onderzoeken, maar er werd geen dubbeltje gevonden.

Zaterdagnacht weigerde een klant in een refresquería te San Nicolas voor zijn biertjes te betalen. De politie spoorde de man op en deed hem zijn rekening betalen. Omdat hij opstandig werd, brachten de agenten hem naar de politiewacht, waar hij werd opgesloten. Bij het binnengaan vernielde hij nog de voordeur van de wacht.

Aruba Sports Awards 1993
Baseballer Frank Danies sportman van het jaar

ORANJESTAD — Voor de uitreiking van de 'Aruba Sports Awards 1993' bestond vrijdagavond grote belangstelling. Dank zij het initiatief van een aantal personen, onder leiding van Charles Boei Marchena en Franki Kuiperi, werden in alle takken van sport onderscheidingen uitgereikt. Het plan bestaat hier een jaarlijkse traditie van te maken.

Franklin Danies, short-stop kampioen van de baseballkampioen in de AA-klasse, werd tot sportman van het jaar uitgeroepen. Edna Maduro mocht uit handen van premier Nelson Oduber een speciale onderscheiding in ontvangst nemen voor haar in Puerto Rico behaalde gouden bowling-medaille. Hulde was er voor de veteranen Boes Orman (voetbal) en Raphael Pantoflet Battling Siki (boksen).

De goed georganiseerde avond werd door ceremoniemeester Alfonso Jimenez geopend met een introductie van de zanggroep Tutti Frutti onder leiding van Maybeline Arends-Croes die het volkslied zong. Hierna volgden toespraken van minister voor Sportzaken Rudy Croes en de voorzitter van de commissie Charles Boei Marchena, die hun voldoening uitten dat op zulke grote schaal zoveel mogelijk sporten voor het voetlicht konden worden gebracht. Het initiatief tot het uitreiken hiervan werd gezien als een stimulans voor de sport op Aruba.

Gezien het grote aantal onderscheidingen geschiedde dit in vier étappes. In de eerste groep reikte Dooley Tromp, voorzitter van het Comité Olympico Arubano (COA), onderscheidingen uit aan de volgende personen: Jonathan Rasmijn, Anthony Eduardo en Anne Marie de Bie (judo), Carlos Alberto Geerman en Maurice Escalona (Lifida) en Randy Alexander (Little League). Speciale erkenningen gingen naar Christobal Coffy als vertegenwoordiger van de geboorders Coffy (wielrennen) en Tenchi Hoftijzer (baseball).

Na het optreden van de zanggroep Mangusa volgde de tweede étappe voor uitreiking door ASU-president Luis Wever aan: Rocky Ras (tafeltennis), Marco Niaks Rasmijn (voetbal), Franlin Danies (baseball), Irving Kock (zaalvoetbal), Darrel Simons (Muay Thai Kickboxing) en Michael Fingal (Little League senior). Speciale onderscheidingen reikte de ASU-voorzitter uit aan Boes Orman (voetbal) en Battling Siki (boksen), waarbij een minuut stilte in acht werd genomen voor de dit jaar overleden echtgenote van de bokser.

Hierna kwam de zangroep Tutti Frutti met een goed verzorgd repertoire, waarna voorzitter Kenneth Thijsen van Stichting Sportlotto de uitreiking van de derde étappe voor zijn rekening nam. Deze gingen naar: Mario Lobo (tafeltennis), Rock Angela en Milburgia Briezen (softball), Gio Lo-A-Njoe (taekwondo), Kenneth Ponson (tennis) en Gert van Vliet (triathlon). Speciale erkenning ging naar Pueblo Supermarket voor softball, de Marlboro baseball club voor baseball en Riverplate voor voetbal.

Voordat de laatste étappe prijzen plaats vond, bracht de groep Mangusa onder leiding van Mario Albus haar kleurig en enthousiast optreden. Voorzitter Charles Boei Marchena van de Aruba Sports Award reikte onderscheidingen uit aan: Elizabet Rasmijn en Nigel Paul (volleybal), Hugo Themen (gewichtheffen), Priscilla Tjon-Kong-Sang (zwemmen) en Helen en Eline Leydekkers (kunstzwemmen). Speciale erkenningen waren er voor Janchi Tromp en Tico Kuiperi als radiosportverslaggevers.

DINSDAG
DIVERSEN
BIJBELMUSEUM: geopend op elke werkdag van 10.00-12.00 uur en zondag van 11.00-12.00 uur in de protestantse kerk.

MUSEO HISTORIKO ARUBANO: openingstijden maandag t/m vrijdag van 09.00-12.00/ 16.00-19.00 uur; zaterdag van 09.00-12.00 uur.

BIBLIOTHEEK CENTRO DI BARRIO DAKOTA **(openingstijden):** dinsdag van 16.00-20.00 uur en vrijdag van 17.00-19.00 uur.

Borgsom van half miljoen afgewezen

ORANJESTAD — Het Openbaar Ministerie in Miami heeft in de La Costa Cartel zaak in eerste instantie tegen de Arubaanse zakenman J.A. een borgsom van een half miljoen dollar geëist. J.A. kwam hiertegen in beroep, waarna de borgsom werd afgewezen. Verwacht wordt dat deze week een nieuwe behandeling over de borgsom zal plaatsvinden. J.A. verblijft in de gevangenis van Miami in afwachting van de nieuwe behandeling van zijn borgsom-zaak, welke vermoedelijk donderdag zal plaatsvinden. Verwacht wordt dat de advocaten een nieuw verzoek zullen indienen.

Negenjarige bestuurt taxi

SAN NICOLAS — Buurtbewoners van de Isaac Wagenmakerstraat belden de politie voor een minderjarige (9) die een taxi met daarin drie kinderen bestuurde. De politie trof de taxi in de Amsterdamstraat aan en zocht de eigenaar (46) op. Hij verklaarde twee zoons te hebben van 9 en 18 jaar, maar kon niet vertellen of de jongste er met de taxi vandoor was gegaan.

TeleAruba in Kerstsfeer

ORANJESTAD — Met ingang van vandaag kunnen de Tele-kijkers tot en met vrijdag 24 december vanaf 22 uur genieten van het muziekprogramma 'Nos Regalo Musical' met optredens van lokale muziekbands en zangers.

Het programma vindt plaats op het podium van Holiday Inn. TeleAruba verzorgt een directe uitzending. In het programma treden in totaal dertig lokale bands en zangers op die op Kerstmis en Nieuwjaar afgestemde muziek ten gehore zullen brengen.

Het programma vermeldt voor vanavond het optreden van: Brisas Banda Show, Grupo Arco Iris, Las Originales, Ta Gaita, Grupo Cristal, Gio y su Alumnonan, Robby Geerman, Flash en nog eens Brisas Banda Show.

Vervolg van pag. 1

het hotel te gaan beheren. De premier verwacht dat uit de besprekingen positieve resultaten zullen komen.

Minister ing. Eddy Briesen van Economische Zaken en Toerisme verklaarde kortgeleden dat ook de groep SAM Avianca/Hotel Estelar met Intercontinental hotels interesse in Beta toonden en hierover besprekingen voerden. Hierover werd echter geen overeenstemming bereikt nadat Fishermen's Corporation met voorstellen kwam.

Ten aanzien van het Eagle Beach/Ramada hotel is nog geen oplossing in zicht. Volgens Oduber maakt de Nationale Investerings Bank (NIB) op verzoek van de Nederlandse regering een studie van de mogelijkheden voor dit hotel. Gesproken wordt van de mogelijkheid om hier eventueel het Bushiri beach hotel in onder te brengen. De premier liet weten hier geen voorstander van te zijn. Ten aanzien van de garantieproblemen merkte Oduber op dat Aruba er in Italië iets beter vanaf komt dan in eerste instantie werd gedacht ten aanzien van de garanties.

Tenslotte haalde hij de recente brief van minister Hirsch Ballin aan waarin de Nederlandse regering de jaarlijkse verplichting van Aruba in verband met de garantieproblemen terug bracht op 10 miljoen dollar per jaar. Oduber verwacht dat dit bedrag, afhankelijk van de ontwikkelingen, vermoedelijk nog lager zal worden en de schade voor Aruba, daarmee samenhangend, aanzienlijk minder.

Minister wil dat Wolff rectificeert

ORANJESTAD — Mr. J. Coutinho, advocaat van minister Rudy Croes, heeft SEPA-voorzitter Gregorio Wolff gemaand om zijn recente uitlatingen tegen de bewindsman en waarnemend Procureur Generaal mr. J. Zwinkels te rectificeren. Wolff heeft in het wekelijks radioprogramma van de SEPA beide bewindslieden 'toegeeflijk ten aanzien van drugshandelaren' genoemd.

De uitspraak van de vakbondsleider hield verband met de berichten dat aan een mogelijk verzoek van de Verenigde Staten om verdachte R.H. uit te leveren, niet kan worden voldaan. Volgens de huidige wetgeving kan geen bewoner van Aruba worden uitgeleverd. De insinuaties van Wolff schoten bij de minister en de PG in het verkeerde keelgat. In eerste instantie werd Wolff verzocht te rectificeren. Hem werd verweten dat hij zich niet behoorlijk op de hoogte had gesteld van de werkelijkheid.

Wolff kwam daarna weer met een lang verhaal voor de televisie om zijn uitspraken goed te praten. Hij deelde mede de tape ter beschikking van de minister te hebben gesteld, zodat deze kon beluisteren wat hij in werkelijkheid zou hebben gezegd.

Naar aanleiding van de persberichten bevestigde minister Croes dat Wolff in zijn insinuaties te ver is gegaan. Via zijn advocaat Coutinho eist de bewindsman nu dat Wolff zijn gewraakte uitspraken herroept.

De Minister van Publieke Werken en Volksgezondheid maakt bekend, dat een ingekomen verzoek ter verkrijging van EEN KOFFIEHUIS- EN EEN RESTAURANTVERGUNNING B ter exploitatie in het DAKOTA SHOPPING PARADISE, FERGUSONSTRAAT, lokaliteit nr. 46, ingaande 21-12-1993 gedurende 14 dagen bij het Centraal Bureau Juridische en Algemene Zaken, Vondellaan 19-C, ter inzage ligt. Bedoelde vergunningen geven recht tot verkoop in het klein van o.a. sterke drank en van op éénvoudige wijze te bereiden spijzen voor gebruik ter plaatse voor welke de vergunningen gelden. Gedurende genoemde termijn kan een ieder schriftelijk zijn bezwaren tegen bedoeld verzoek indienen.

Ondertekenaars moeten zich aan protocol houden

ORANJESTAD — De ondertekenaars van het protocol, premier Oduber, oppositieleider Eman, koninkrijksminister Hirsch Ballin en premier Lubbers, moeten verantwoordelijkheid gaan tonen voor wat ze getekend hebben. Zij moeten het protocol ten uitvoer brengen om de Status Aparte niet in gevaar te brengen. Zo stelt OLA-voorzitter Glenbert Croes in een communiqué.

Flanegien ontkent benoemen mensen in overheidsdienst

ORANJESTAD — ADN-minister Martinus Flanegien gaf gisteren een verklaring over de al geruime tijd gehoorde kritiek, dat hij op grote schaal mensen in overheidsdienst zou benoemen zonder daarvan de consequenties aan te trekken. Uit de verklaring van Flanegien blijkt, dat ondanks de Vrijwillige Uitdienst Treding (VUT) van kracht was en hiervan gebruik werd gemaakt, er toch personen benoemd werden.

De minister gaf het aantal personen aan die gedurende de afgelopen 5 jaar bij de onder de ADN-ressorterende departementen met de VUT of normaal ontslag gingen en hoeveel nieuwe mensen in dienst benoemd werden. Gedurende de periode 1989 tot 1993 gingen bij Directie Volksgezondheid 70 personen met de VUT of kregen normaal ontslag. In dienst werden 116 personen benoemd, waarvan 49 met een HBO of hogere opleiding. Bij DOW 156 personen met VUT/normaal ontslag en benoemd 70 personen, waarvan 12 met HBO of hogere opleiding.

Bij Serlimar waren er 41 VUT-trekkers en 82 nieuw aangenomen personen. Bij Domeinbeheer 5 personen met VUT/normaal ontslag en 12 nieuwelingen benoemd. Bij Kadaster 6 VUT-ers en daar voor 18 nieuwe personeelsleden benoemd. Het aantal VUT-trekkers bij Inspectie Geneesmiddelen bedroeg slechts 1 en het aantal nieuwe benoemingen 7. Tenslotte werden bij VROM 4 en op het kantoor van de minister 3 personen benoemd waarvan 6 personen met een HBO of hogere opleiding.

Uit de telling van de minister blijkt, dat bij de ministeries Openbare Werken en Volksgezondheid in totaal 243 personen met de VUT gingen en 36 met normaal ontslag, voor een totaal van 279 personen, [illegible] 262 personen benoemd werden. "Er werden 17 personen minder benoemd, dus de kritiek dat de ADN de schuldige is van de [illegible] is ongegrond en [illegible] echtvaardig", aldus minister Flanegien.

Rechtszaak [illegible] politieagent uitgesteld

ORANJESTAD — [illegible] deling van de [illegible] tegen de politie[illegible] die betrokken [illegible] schietpartij in [illegible] waarbij een [illegible] voet gewond [illegible] vrijdag uitgesteld. [illegible] die kort na de schie[illegible] vrije voeten kwam [illegible] zonder [illegible] zaak nog niet [illegible] De rechter [illegible] ling uit tot [illegible]

Programma van het WK-Voetbal

LAS VEGAS — De allereerste voetbalwedstrijd op het WK-Voetbal gaat tussen Duitsland en Bolivia. Die twee elftallen ontmoeten elkaar op 17 juni 1993 in Chicago.

Het volledige WK-programma ziet er als volgt uit: Vrijdag 17 juni
Duitsland - Bolivia (Chicago) en Spanje -Zuid-Korea (Dallas). Zaterdag 18
Verenigde Staten - Zwitserland (Detroit); Colombia - Roemenië (Los Angeles) en Italië - Ierland (New York). Zondag 19
België - Marokko (Orlando); Kameroen -Zweden (Los Angeles) en Noorwegen -Mexico (Washington). Maandag 20
BRAZILIË - Rusland (San Francisco) en NEDERLAND - Saudi-Arabië (Washington). Dinsdag 21
Duitsland - Spanje (Chicago); Argentinië -Griekenland (Boston) en Nigeria - Bulgarije (Dallas). Woensdag 22
Verenigde Staten - Colombia (Los Angeles) en Roemenië - Zwitserland (Detroit). Donderdag 23
Italie - Noorwegen (New York) en Zuid-Korea - Bolivia (Boston). Vrijdag 24
BRAZILIË - Kameroen (San Francisco); Zweden - Rusland (Detroit) en Mexico -Ierland (Orlando). Zaterdag 25
Argentinië - Nigeria (Boston); België -NEDERLAND (Orlando) en Saudi-Arabië -Marokko (New York). Zondag 26
Verenigde Staten - Roemenië (Los Angeles); Zwitserland - Colombia (San Francisco) en Bulgarije - Griekenland (Chicago). Maandag 27
Duitsland - Zuid-Korea (Dallas) en Bolivia - Spanje (Chicago). Dinsdag 28
Italië - Mexico (Washington); BRAZILIË -Zweden (Detroit); Rusland -Kameroen (San Francisco) en Ierland - Noorwegen (New York). Woensdag 29
België - Saudi-Arabië (Washington); NEDERLAND - Marokko (Orlando) en Griekenland - Nigeria (Boston). Achtste finales
Op zaterdag 2 juli: In Chicago en Washintgon Op zondag 3: In Los Angeles en Dallas Maandag 4: In San Francisco en Orlando Dinsdag 5: In Boston en New York Kwart finales
Zaterdag 9: In Boston en Dallas Zondag 10: In San Francisco en New York Halve finales
Woensdag 13: In Los Angeles en New York. Derde plaats
Zaterdag 16: In Los Angeles Finale
Zondag 17: In Los Angeles.

TeleCuraçao scoort met live uitzending

Havelange houdt Pelé van het podium op WK-loting

LAS VEGAS/WILLEMSTAD — Joao Havelange heeft de machtsstrijd met zijn befaamde landgenoot Pelé gewonnen. De FIFA-voorzitter verdreef zondag hoogstpersoonlijk de voormalige vedette van het podium bij de WK-loting is Las Vegas. De voetbalgemeenschap in het Amerikaanse gokparadijs reageerde geschokt. De algemene opvatting was, dat Havelange met zijn privé-oorlog tegen de beste voetballer aller tijden in buitenspelpositie in eigen doel had geschoten. Tele-Curaçao zond de WK-loting live uit voor de televisiekijkers op Bonaire en Curaçao.

Pelé zou tijdens de loting een prominente rol spelen. Joao Havelange ontnam hem echter al zijn officiële functies bij de plechtigheid. De Braziliaanse oud-stervoetballer mocht slechts als toeschouwer in het Convention Center het spektakel bijwonen.

Voorafgaand en gedurende de WK-loting presenteerden de Amerikanen een wervelende show. Het spektakel werd geopend met een optreden van de zanger James Brown. In Amerika al jaren bekend om zijn soul-gegil en danspasjes, terwijl de danseressen een mooie show weggaven op zijn muziek. Verder traden op Barry Manilow, Willy Nelson, Steve Wonder, Rod Stewart en Vanessa Williams. De voetbalhelden Marco van Basten, Roger Milla, bokskampioen zwaargewicht Evander Holifield, turnster Marilou Retton en andere artiesten en sporters trokken de nummers en namen van de deelnemende landen in de loting.

"Ik voel me verward, maar of ik nu wel of niet een bal uit een trommel trek, zal mijn leven niet veranderen", sprak Pelé. In 1958, 1962 en 1970 werd hij wereldkampioen met Brazilië. "Havelange is mijn baas. Hij betaalt me en hij mag beslissen. Ik heb geen problemen met hem of de FIFA, maar met de Braziliaanse voetbalbond. Ik tolereer simpelweg geen corruptie."

Met zijn uitlatingen over financieel wanbeheer bij de Braziliaanse bond kwam Pelé in botsing met Havelange. De superster van weleer en thans zakenman in de mediawereld beschuldigde voorzitter Ricardo Teixera, een schoonzoon van Havelange, openlijk van corruptie.

De praeses zou in ruil voor de tv-rechten van de Braziliaanse competitie twee miljoen gulden aan smeergeld van Pelé hebben geëist. Teixera diende daarop een aanklacht tegen de oud-voetballer in wegens smaad. Havelange koos in het conflict de zijde van zijn familielid en maakte van de kwestie een persoonlijke aangelegenheid.

In het kader van de WK-loting ging Pelé echter niet met de handen gekruist bij de pakjes neerzitten. Hij presenteerde een eigen televisieprogramma gesponsord door Master-Card, waarin journalisten uit Brazilië en het buitenland hem gezamenlijk interviewden.

Bij de aanvang van het programma, 's avonds uitgezonden door TeleCuraçao, werd de naam en vlag van Curaçao prominent genoemd respectievelijk vertoond als een van de landen die bijdroegen aan de uitzending van het programma. De nationale zender heeft dan ook gescoord afgelopen zondag met de driedubbele uitzending van Studio Sport, de WK-loting en het programma 'Uno a Uno con El Rey Pelé'.

Nederland loot gunstig voor w.k.

BELGIIE
vlag — wapen
Bevolking: 10 miljoen
Voetballers: 480.000
Historie: 9e deelname. Semifinalist in 1986 (vierde).
Rood shirt, rode broek

MAROKKO
Vlag — Wapen
Bevolking: 23,2 miljoen
Voetballers 27.000
Historie: 3e deelname aan eindtoernooi. Eenmaal achtste finales bereikt:86.
Rood shirt, rode broek.

NEDERLAND
Vlag — Wapen
Bevolking: 14,6 miljoen
Voetballers 993.500
Historie: 6e deelname. Finalist in 1974 (Duitsland) en 1978 (Argentinie).
Oranje shirt, witte broek.

SAUDI ARABIE
vlag — wapen
Bevolking: 7,3 miljoen
Voetballers: 17.333
Historie: voor eerst van partij Tweevoudig kampioen Aziatische cup.
Groen-wit shirt, witte broek

Oranje en Dick Advocaat winnen jackpot in Las Vegas met loting

LAS VEGAS — In de wereld van de illusie, de manipulatie, de 'glitter and glamour' heeft het Nederlands elftal het zowaar getroffen. In de eerste ronde van de wereldtitelstrijd voetbal in de Verenigde Staten tegen België, Marokko en Saudi-Arabië. Dat betekende zonder meer de jackpot in Las Vegas. Bovenal echter gaf Las Vegas een voorproefje van wat straks in Amerika kan worden verwacht. De sport wordt bijna ondergeschikt aan de show, wel spektakel van de eerste tot de laatste minuut, geen defensief spel. Hollywood op het voetbalveld.

In het Dorado van de gokkers werd een illusie gekweekt. De illusie dat iedereen in Amerika het doet. Bill Clinton doet het, zijn dochter doet het, Rod Stewart doet het, zelfs Fay Dunaway deed het. Men zou het bijna gaan geloven: 'Football born in de USA'. Alsof ook iedereen rijk en gelukkig uit Las Vegas vertrekt.

In Amerika doet niemand het. Vrijwel geen mens heeft een jota verstand van voetbal. Toch beloofde de organisatie in Las Vegas dat straks alle stadions vol zullen zijn, dat niemand voor het eigen doel gaat liggen, dat alle records gebroken zullen worden. Het mooiste voetbalevenement aller tijden. In het bomvolle Convention Centre vergaapte iedereen zich aan Vanessa Williams, was Robin Williams de leukste van allemaal, bewees de 'Father of Soul' James Brown weer helemaal terug te zijn.

De veredelde openingsceremonie was leuk, soms verrassend, soms voorspelbaar, uiteraard een tikkeltje chauvinistisch. Marco van Basten deed weer eens mee, zij het op het 'verkeerde' podium. Hij was er om Roberto Baggio, zijn opvolger als voetballer van het jaar, te feliciteren en om nog een paar ballen uit de glazen bollen te halen. Dat deed hij niet slecht.

Maar wat is wijsheid in de wereld van de sport. "Mij maakt het eerlijk gezegd niet uit tegen wie we moeten spelen", zei Van Basten. "Nederland wil ver komen, dan moeten we kunnen winnen van de sterkeren en de zwakkeren. We moeten echter zeker in staat zijn de eerste ronde te overleven. Als ik zo naar de andere groepen kijk, mogen we niet klagen."

De plaatsen van handeling maakten hem ook niet uit. "Washington is goed, in Orlando schijnt het warm te zijn. Maar in die tijd van het jaar is het in de Verenigde Staten overal warm. Ik kan er niet mee zitten. We moeten gewoon goed gaan voetballen." Om vervolgens natuurlijk nog even stil te staan bij Johan Cruijff. "Die moet mee naar het WK. Als beide partijen het willen, komen ze eruit. De gesprekken moeten worden voortgezet. Wat er nu gebeurt komt en beetje vreemd bij mij over. Johan is een groot man met een enorme staat van dienst. De KNVB mag het nog niet opgeven."

Dick Advocaat, de vermoedelijke bondscoach, dacht niet aan een gemakkelijke opgave. "Het zijn toch lastige tegenstanders. België kennen we door en door, de andere landen hebben een totaal andere speelstijl. Maar in Saudi-Arabië hebben we nog een bekende zitten: Leo Beenhakker. Daar horen we ongetwijfeld nog van. We moeten in elk geval zeker een ronde verder komen."

De huidige bondscoach wil Orlando als thuisbasis kiezen. Het oefenduel tegen Marokko in februari wordt geschrapt. Oranje zal waarschijnlijk voor het voorzienetrainingskamp in Canada, juni volgend jaar, een weekje naar Washington gaan. Om aan de omstandigheden te wennen. "Het is daar nogal warm", wist Advocaat. Onmiddellijk na de loting vertrok een delegatie van de KNVB naar Washington. Daar had Nederland nog geen claim op hotelkamers.

■ *LAS VEGAS — Franz 'Der Kaiser' Beckenbauer was ook van de partij op de WK-loting in Las Vegas. Hij trok voor FIFA-bestuurder Blatter de namen van de landen in een van de groepen. Op de foto het moment waarop hij afscheid neemt van het pubiek dat het Convention Centre in Las Vegas vulde.*

Brazilië treft moeilijkste groep

BRAZILIE
vlag — wapen
Bevolking: 150 miljoen
Voetballers: 1 miljoen
Historie: Enige land dat 15 keer eindtoernooi haalde; 3 keer wereldkampioen (1958, 62, 70). Finalist in 1950.
Geel shirt, blauwe broek

RUSLAND
Vlag — Wapen
Bevolking: 148 miljoen
Voetballers 3,4 miljoen
Historie: 8e deelname *(De FIFA rekent de deelname mee van de vroegere SU).*
Wit, blauw en rood shirt, blauwe broek.

KAMEROEN
vlag — wapen
Bevolking: 7,2 miljoen
Voetballers: 4.000
Historie: 3e deelname aan eindtoernooi; in 1990 kwartfinales bereikt.
Groen shirt, rode broek

ZWEDEN
Vlag — Wapen
Bevolking: 8,3 miljoen
Voetballers 500.000
Historie: 9e delname; Finalist in Zweden en 1958. Semifinalist in 1938 en1950
Geel shirt, witte broek.

Spelers Oranje reageren positief op WK-loting

DEN HAAG — De spelers van het Nederlands elftal hebben in eigen land de WK-loting tevreden ontvangen. Algemeen was de conclusie, dat Oranje het een stuk slechter had kunnen treffen. De hernieuwde kennismaking met oude bekenden als België en Leo Beenhakker, de bondscoach van Saudi-Arabië, betekent voor de internationals een extra stimulans.

John de Wolf sprak onverbloemd van een gunstige indeling. "We mogen niet klagen", liet de Feyenoorder weten. "De andere groepen zien er op papier een stuk sterker uit. Van Marokko en Saudi-Arabië weet ik niet veel. België is een stugge tegenstander. Het moet voor ons in deze groep mogelijk zijn om bij de eerste twee te eindigen."

Marc Overmars reageerde eveneens verheugd. "België spreekt me wel aan", stelde de Ajacied. "De onderlinge wedstrijden gaan ver terug in de historie. Ik vind het leuk om nu ook een duel mee te maken. Marokko en Saudi-Arabië mogen we niet onderschatten. Het voetbal in die landen is technisch goed en ik heb de indruk dat het in taktisch opzicht ook steeds beter wordt. In de Ajax-selectie hebben we een Marokkaan, Oulida. Misschien dat ik eens bij hem op visite ga. Ik ben blij, dat we landen als Italië en Duitsland nog niet hebben getroffen. Als het goed is, komen die teams later in het toernooi nog wel aan de beurt."

Doelman Ed de Goey ziet de eerste schifting in Orlando en Washington zonnig in. "We maken een goede kans op de volgende ronde", meende de goalie van Feyenoord. "We hadden heel wat slechter kunnen loten. Van België weet ik via de televisie alles, van Marokko en Saudi-Arabië vrijwel niets. De technische leiding zal de nodig informatie moeten verschaffen. Ik vind het leuk, dat we Beenhakker in het toernooi tegenkomen. Het is alleen jammer, dat we niet op een plaats kunnen blijven. Dat reizen hoeft voor mij niet zo."

Dennis Bergkamp had eigenlijk maar een grote wens bij de loting: Niet tegen Rusland. Aangezien de Oosteuropeanen in dezelfde schaal als Nederland werden gestopt, was de spits van Inter Milan al snel gerustgesteld. "Ik zag een wedstrijd tegen Rusland in de openingsfase niet zitten", merkte Bergkamp op. "Ook wilde ik liever Italië ontlopen. Zo'n wedstrijd is leuker als het er echt om gaat spannen. De loting oogt niet moeilijk, maar ik vraag me af of er tegenwoordig nog mindere ploegen zijn bij een WK."

Bergkamp wil goed starten met Oranje. "Dan dwing je meteen respect af bij de tegenstanders. Deze groep is een goede manier om warm te draaien, maar bij een WK kun je niet rustig beginnen. Stiekem wereldkampioen worden bestaat niet. We moeten in elke wedstrijd onze kwaliteiten tonen. Beenhakker zal de koppeling aan Nederland wel prachtig vinden. Het zal mij benieuwen hoe het hem met die ploeg vergaat."

Ook Bryan Roy begroette de loting met een glimlach. "Je mag het eigenlijk niet hardop zeggen, maar dit is een gunstige groep", gaf de aanvaller van Foggia te kennen. "We zijn heel gelukkig geweest. Persoonlijk wilde ik niet bij Zweden en Noorwegen. Op dit moment is het moeilijk de kracht van Marokko en Saudi-Arabië in te schatten. Maar dat we mazzel hebben gehad, is duidelijk."

VOETBAL / UTRECHT — Jan Oosterhuis komt met onmiddellijke ingang uit voor de Graafschap. De 30-jarige verdediger tekende een contract voor twee en een half jaar. Oosterhuis was bankzitter bij FC Utrecht.

Groepsindeling voor WK-eindronde

Groep A: Duitsland, Bolivia, Spanje en Zuid-Korea. Groep B: Brazilië, Rusland, Kameroen en Zweden. Groep C: Argentinië, Griekenland, Nigeria en Bulgarije. Groep D: België, Marokko, Nederland en Saudi-Arabië. Groep E: Italië, Ierland, Noorwegen en Mexico. Groep F: Verenigde Staten, Zwitserland, Colombia en Roemenië.

■ *LAS VEGAS — Pelé was de grote afwezige op het podium in Las Vegas, waar de WK-loting plaatsvond. Desondanks had de oud-stervoetballer van Brazilië zijn eigen show en kreeg hij de nodige aandacht van de aanwezige voetballers en trainers aanwezig in Amerika. Op de foto Pelé (rechts) in gezelschap met Bobby Charlton (links) van Engeland.*

KNVB breekt onderhandelingen met BV Cruijff af

Onverwachte breuk tussen Johan Cruijff en het bestuur van de Nederlandse Voetbalbond

LAS VEGAS — Er is in het weekeinde een onverwachte breuk ontstaan tussen Johan Cruijff en de Koninklijke Nederlandse Voetbal Bond (KNVB). Met de gedane uitspraken uit beide kampen blijkt dat er ook een conflict aan het broeien is. De zogeheten 'nasleep'. Tussen de gokkasten, de casino's en de black-jack tafels van Hilton Las Vegas heeft de KNVB besloten de onderhandelingen met Cruijff af te breken. Omdat die anders tijdens de eindronde komende zomer nog niet zouden zijn afgerond.

Een dag voor de loting had Jos Staatsen, voorzitter van het sectiebestuur betaald voetbal, het grote nieuws bekend willen maken: "Johan Cruijff bondscoach voor Oranje tijdens de wereldtitelstrijd in de Verenigde Staten." Het werd ander nieuws. Naar verluidt was de oud-burgemeester van Groningen voor het begin van de bijeenkomst in Las Vegas nog even langs het faxapparaat gelopen. Helaas. Nu begon hij met de woorden: "Het valt mij zwaar dit te moeten zeggen."

Johan Cruijff doet het niet, Dick Advocaat zeer waarschijnlijk wel. Formeel was het mogelijk geweest in de uren voor de veredelde *deadline*, zaterdagmidddag vier uur plaatselijke tijd in Las Vegas (in Barcelona was het toen negen uur later, Johan scheen net naar bed te zijn gegaan), een overeenkomst met Nederlands beste speler uit de historie te presenteren. Maar Cruijff had te veel 'mits' in de verbintenis staan. Mits er nog financiële zaken werden geregeld, mits het 'kleding-probleem' zou worden opgelost.

Staatsen en de overige bestuursleden wilden er niet meer aan. "In de overeenkomst behield Cruijff zich het recht voor tot 31 januari het contract op te zeggen, wanneer bepaalde punten niet naar zijn wens zouden worden geregeld. Dat kon voor ons niet meer. Wie garandeert mij dat hij dan niet opnieuw met een ander punt zou komen aanzetten? Vergeet niet dat we al twee jaar bezig zijn. We wilden niet met nog een procedure beginnen. De voorbereiding begint maandag, een dag na de loting. We wilden duidelijkheid."

Bovendien had het vorige sectiebestuur met Cruijff al overeenstemming bereikt over de knelpunten van dit moment, de kleding en de verdiensten. Staatsen: "Cruijff had niet de verplichting rond te lopen in de kleding van onze sponsor Lotto. Het enige wat hij zich niet provocerend moest gaan gedragen. Wij hebben tenslotte ook afspraken. Dus niet met grote letters 'Cruijff Sportswear' op zijn jack. Dat leek ons redelijk."

Toch was er over de punten van discussie op zich nog wel te praten. "Het was echter meer het verleden dat de doorslag gaf", zei Staatsen. "Steeds weer doemden er nieuwe problemen op, steeds weer kwamen andere zaken aan de orde. Het werd als complex te zwaar om te accepteren. Na mijn gesprek met Cruijff, enkele weken geleden, was ik ervan overtuigd dat het rond zou komen. Eerlijk gezegd begrijp ik nog steeds niet waarom het is misgegaan."

Een idee had Staatsen wel. "Ik weet zeker dat de persoon Johan Cruijff graag bondscoach wilde worden. Maar de B.V. Johan Cruijff wilde het niet. Zijn advocaat kwam met hele andere dingen op de proppen dan ik met Johan zelf had afgesproken. Ik vraag me serieus af of die man begreep wat Cruijff wilde. Volgens mij zat hij er naast. Maar ik kon moeilijk een andere advocaat voor Cruijff aanstellen. Over dat soort dingen ga ik niet."

Staatsen: "Wat de persoon Cruijff zegt en uitstraalt, verschilt ongelofelijk veel met wat de advocaat van de B.V. Cruijff vertelt. Hij zei dingen die in strijd waren met wat ik persoonlijk met Cruijff had afgesproken. Op een gegeven moment vroeg ik me echt af waar we in hemelsnaam mee bezig waren."

Het was ook de toonzetting van de bewuste advocaat van mr. Mens, waaraan de jurist Staatsen zich in hoge mate stoorde. De voorzitter gaf enkele letterlijke citaten uit de correspondentie. Advocaat Mens schreef aan de advocaat van de KNVB: "Ik vind het onbegrijpelijk dat uw client zo'n haast heeft. Mijn client heeft helemaal geen haast." En: "Als u niet met mijn voorstellen akkoord gaat, hebt u iets uit te leggen aan voetbalminnend Nederland."

Staatsen vond dat er iets goed fout zat. "Ik heb Johan daarom meerdere keren gebeld. Gezegd: Als je dingen anders wilt, laat het dan weten. Dan regelen we het. Dat heeft hij niet gedaan." Op een gegeven moment is Staatsen welhaast gaan denken dat de advocaat niet wilde dat zijn client bondscoach werd. "Hoe ik zijn stijl wil beschrijven? Het was geen stijl."

Maar eigenlijk kon Staatsen het nog niet geloven. "Ik heb altijd gedacht dat als we er linksom niet uitkomen, we het dan wel rechtsom zouden doen. Cruijff mocht zijn eigen staf invullen, de mensen meenemen die hij wilde. Bijna ongeacht wat het ons zou kosten. Het enige dat ik heb gesteld was dat zijn eisen binnen de grenzen van de redelijkheid moesten blijven. Verder niets."

Staatsen is er de laatste maanden elke dag mee bezig geweest. In het gokparadijs van Las Vegas voelde hij zich bijna schuldig. "Het Nederlandse volk verwachtte dat Cruijff het zou doen. Mede door de verhalen die ik na mijn gesprek met hem heb verteld. Ik heb een bijdrage geleverd aan de hoop van de supporters. Daarom vind ik het zo moeilijk dit te vertellen. Cruijff gaat niet naar Amerika, omdat er problemen zijn met betrekking tot de kleding die hij moet dragen. De man in de straat begint toch te schaterlachen als hij dit hoort."

■ *HANNOVER — Johan Cruijff heeft een indrukwekkende loopbaan als voetballer achter de rug, terwijl hij als trainer het aardig doet in Barcelona. Vooral in zijn jeugdige jaren als voetballer (zie foto) werd hij meerdere malen gefotografeerd. Deze foto met zijn afbeelding dateert van 1974 tijdens het WK in Duitsland. Hij was toentertijd al de aanvoerder van Oranje. Op de achtergrond de spelers van Uruguay.*

PSV 1-1 gelijk tegen Groningen

EINDHOVEN — Na het gelijke spel tegen Groningen (1-1),voor de staartploeg een ware moedgever voor de winterstop, is het absoluut zeker: PSV heeft drie dingen dringend nodig. Voetbalrust rond kerst en nieuwjaar, Jan Wouters en een beetje oorspronkelijkheid en durf in zijn spelersgroep, of misschien een coach die de spelers de kans laat een beetje gedurfd en ideeënrijker te voetballen. Voetbalrust omdat coach Aad de Mos zich zeer gegriefd voelde over de instelling van zijn spelers, die plichtmatig hun taken uitvoerden in een soort werkvoetbal dat een ploeg uit de top van de eredivisie misstaat.

Jan Wouters, die volgens de coach het cement tussen de stenen moet vormen, hoewel er clubs zijn — en niet eens de slechtste — die voor dat werk een trainersstaf aantrekken. Een beetje durf om eens een verkeerde, maar in ieder geval een vlugge *pass*, te geven met het risico van balverlies. Dat zou zaterdagavond tot een Groninger tegenstoot hebben kunnen leiden. Maar daar mag PSV toch niet bang voor zijn. Zeker niet als Theo Vonk, de technisch voorman van de tegenpartij, alleen Huizingh voorin laat spelen.

Manager Cees Ploegsma, die vrijdag het ziekenhuis had verlaten, bevond zich niet onder de bijna 23.000 toeschouwers. Een verstandig besluit, want geen PSV,er kan zich zaterdagavond lekker gevoeld hebben.

De kleine spits, een van de twee eerder door De Mos aangetrokken versterkingen, begon op de bank. Net als Van Ankeren, die er negentig minuten mocht blijven. Kalusha werd, in plaats van Linskens, als vierde aanvaller na rust ingezet. Dat hielp niet, want waar eerst Kieft en Meijer elkaar niet goed konden vinden, wisten na rust Kalusha, Kieft en Meijer geen raad met elkaar.

"Wij hadden besloten de ruimte achter klein te houden", legde Vonk na afloop enigszins overbodig uit. "Als er weinig ruimte is, is PSV niet op zijn sterkst. Wij hebben niet oogstrelend gevoetbald, maar wij hebben met een eindelijk bijna volledig fitte groep als eenheid gevochten tegen PSV. Wanneer je met zoveel mensen rond het strafschopgebied zou werken tegen een elftal met bijvoorbeeld Romario en Vanenburg, dan knoop je jezelf op.

Groningen speelde met vijf verdedigers en vier middenvelders van wie slechts Reiziger met regelmaat het contact met de eenzame Huizingh zocht. Slor, Roossien en Ter Avest deden voornamelijk verdedigend werk. Tussen het Groningse middenveld en PSV-doelman Hans van Breukelen lag in principe een gat van een meter of zeventig, een afstand die niet een, twee, drie valt te overbruggen.

Zeker niet door de Groningers, PSV probeerde nauwelijks de vele kortere verbindingslijnen snel te trekken. Numan, Van Mol, Heintze en Koeman gingen met de bal lopen in het niemandsland om hem tenslotte persoonlijk af te leveren bij een aanvaller, die letterlijk en figuurlijk midden in de dekking stond.

In anderhalf uur geploeter kwam PSV tot veertien min of meer serieuze doelpogingen, maar Lodewijks kwam slechts een keer in moeilijkheden, dat was bij de gelijkmaker van Meijer na een goede voorzet van Hoekstra, de enige die een beetje persoonlijkheid inbracht. Groningen probeerde het een keer en het lukte met een schitterende kopbal van Veenhof nadat Reizigers Groningens enige hoekschop had genomen.

Scheidsrechter Lammers weigerde PSV kort voor tijd een strafschop te geven nadat Wilson Lamptey, die vrij dicht bij lodewijks was gekomen, zeer stevig aanpakte. Een vorm van rechtvaardigheid, want winst zou veel te veel geweest zijn voor PSV, dat zijn illusies voor dit seizoen lijkt te kunnen begraven onder het mos, of zou het misschien moeten zijn dat PSV goede plannen kan begraven onder De Mos?

Koeman al op vrijdag op hoogte

BARCELONA — Ronald Koeman wist vrijdag al dat Johan Cruijff geen bondscoach van het Nederlands elftal zou zijn tijdens de wereldtitelstrijd in de Verenigde Staten. Dat was ruim een etmaal voordat de KNVB meldde dat de trainer van Barcelona afhaakte. "Johan heeft me vrijdag gebeld met de mededeling dat de onderhandelingen waren vastgelopen", zei Koeman.

Rottier en Eltingh verliezen in finale

Mirjam Oremans en Jan Siemerink winnaars op Mitsubishi Masters

AMSTERDAM — Bij wijze van uitzondering kwam de hoofdprijs van het Mitsubishi Masters tennistoernooi zondag terecht bij iemand, die het echt nodig had. Jan Siemerink, ternauwernood hersteld van acht weken blessureleed, won in de finale van het mannen enkelspel met 6-4, 5-7 en 7-6 (7-5) van Jacco Eltingh en ontfermde zich met genoegen over de sponsor-auto, waarin hij een jaar gratis mag rondrijden.

Een paar dagen eerder had Jan Siemerink bij het verlaten van de Goldstar Hall zijn eigen auto geruïneerd op de parkeerplaats aangetroffen. Zonder een briefje van de dader onder de ruitenwisser. De schade bedroeg zevenduizend gulden. Siemerink: "Je begrijpt, dat ik extra gemotiveerd aan de finale begon." Bij de vrouwen ging het autorijden plus de hoofdprijs van vijftienduizend gulden naar Mirjam Oremans, die met 7-6 (7-2) en 6-4 tegen Stephanie Rottier haar eerste plaats op de ranking waar maakte.

Hugo Ekker, die het tweetal coacht, leunde bij de finale ogenschijnlijk ontspannen achterover. Zijn tenen kromden echter in zijn schoenen. De twee meisjes, die onder zijn leiding in een jaar van boven de honderd naar de 31ste en 33ste plaats van de wereldranglijst stormden, hadden het met zichzelf en elkaar te kwaad.

FANATISME

Vooral Stephanie Rottier, die de avond tevoren Brenda Schultz voor het eerst de baas was gebleven, had grote moeite zich opnieuw te concentreren. Ze kreeg geen service over het net. Oremans had er minder moeite zich in te beelden dat haar hartsvriendin ineens een vijand was geworden. Bij een *smash* sloeg zij haar tegenstandster bijna op het gezicht. Hoewel daarbij geen opzet in het spel was, tekende het wel het fanatisme, waarmee Oremans te werk ging.

Het volgend jaar vormen Oremans, Rottier en Ekker niet meer de drie-eenheid van het afgelopen seizoen. Rottier mijdt Wimbledon, omdat zij op gras niets te zoeken heeft. De veel aanvallender ingestelde Oremans zoekt juist een nieuwe uitdaging. In de aanloop naar Roland Garros loopt ze het hele Europese gravelcircuit af. Het Aziatische hardcourtcircuit laat ze links liggen. De reden? "Ik mag de mensen er niet. Bovendien vind ik het er maar stinken."

GEDENKWAARDIG

De meest gedenkwaardige partij van de mannen, betrof ook al niet de finale, maar de halve finales. Op het moment dat zaterdagavond de AVRO de verkiezing van de 'Sportman van het Jaar' uitzond, stonden de winnaars van de teamtitel Jacco Eltingh en Paul Haarhuis niet naast-, maar tegenover elkaar.

Het winnen van het duel van de wereldkampioenen kostte Eltingh juist dat beetje extra, dat hij in de finale tegen Jan Siemerink te kort kwam, toen hij in de beslissende *tiebreak* een voorsprong van 4-1 uit handen gaf. "Ik zag vannacht om half drie pas mijn bed. Dan ben je niet meer op je best," aldus Eltingh, die desondanks vond, dat hij over de gehele finale genomen, de betere speler was geweest. "Bij 4-1 in de *tiebreak* volleerde Jan een bal zomaar een bal vanuit de lucht en bij het laatste punt zat het net ertussen. Die twee momenten gaven de doorslag."

Siemerink was uiteraard blij het jaar toch nog een beetje redelijk te hebben afgesloten en met meer vertrouwen dan bijvoorbeeld Richard Krajicek aan het nieuwe jaar te kunnen beginnen. Bij een blessure als die van Krajicek duurt de revalidatie volgens een voorzichtige schatting van fysiotherapeut Meindert Veldman minstens twee tot vier maanden.

SPORT AGENDA

SENTRO DEPORTIVO KORSOU
Zwembad:
open van 09.00-12.00/14.00-17.00 uur; dinsdag- en donderdagmorgen gesloten.

PISINA BENNIE LEITO
(Gouverneur Van Slobbeweg z/n, Rif)
open voor publiek-zwemmen (toegang kinderen t/m 14 jaar één gulden en volwassenen twee gulden): vrijdag van 20.00-22.30 uur; zaterdag van 14.00-17.00 uur en zondag van 12.00-17.00 uur.

SENTRO DI BARRIO JANWE
Dammen:
elke donderdag van 15.00-18.00 uur damles en -training voor de jeugd vanaf acht tot achttien jaar en van 19.30-23.00 uur voor geïnteresseerden vanaf zestien jaar.
Schaakvereniging Janwé:
elke zaterdag van 09.00-12.00 uur schaakles en -training voor de jeugd vanaf zeven tot 23 jaar.

SKOL DI DAM STRATEGIA
elke donderdag van 19.30-23.00 uur in Sentro di Bario Janwé.
elke zaterdag van 09.00-12.00 uur in IPK-gebouw (naast Martinus mavo, Plasa Brion.

RUST & BURGH
(Schaakvereniging Curaçao)
iedere maandagavond om 20.00 uur gelegenheid tot schaken.

MAANDAG

BOWLING
(Curaçao Bowling Club)
18.30 uur *beginner's mixed league*;
2.30 uur *doubles* - Curacao Bowling Club, Chuchubiweg 10-A.

VOETBAL
(CONCACAF)
20.00 uur Jong Colombia vs Violette Atheltic's Club (Haïti) - Sentro Deportivo Kòrsou.

* * * * * * * * * * * * * * * * * *

VOETBAL / DEN BOSCH — Het bestuur van de eerste divisieclub FC Den Bosch heeft vrijdag Paul van der Kraan aangesteld tot commercieel manager. Tot 1 januari is Van der Kraan nog als manager in dienst bij de eredivisieclub RKC.

Gillhaus en Cocu schieten Vitesse naar overwinning

ARNHEM — Hans Gillhaus kreeg een staande ovatie toen hij tien minuten voor het einde van de wedstrijd tegen Go Ahead Eagles van trainer Herbert Neumann een publiekswissel kreeg. Samen met maatje Phillip Cocu slachtofferde Gillhaus de tegenstander met 5-0. Gillhaus scoorde twee keer en had een voetje in de drie treffers die Cocu achter de kansloze doelman Ensink schoot.

Het Nederlands elftal stimuleert Hans Gillhaus de laatste weken. De spits, vier jaar geleden in Italië present, wil er in de Verenigde Staten opnieuw bij zijn. "Waarom niet? Van Basten is een klasse apart, maar ik voel me niet minder dan de andere kandidaten."

Met assistent-bondscoach Rinus Israel op de tribune stelde Gillhaus tegen Go Ahead Eagles opnieuw zijn kandidatuur. Mandekker Roy Kort kreeg absoluut geen vat op hem en na drie doelpunten vorig weekeinde tegen FC Groningen, schroefde hij zijn totaal opnieuw met twee doelpunten op. Halverwege de competitie staat Gillhaus op vijftien doelpunten uit zestien wedstrijden.

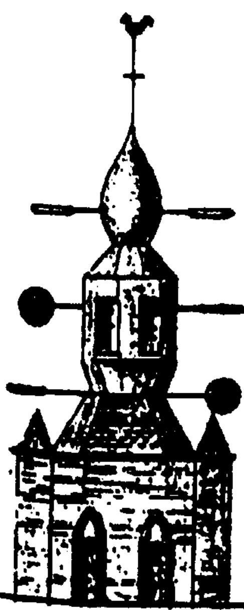
Dat Gillhaus en Cocu tegen Go Ahead Eagles de totale produktie van Vitesse voor hun rekening namen, is geen toeval. Het aanvalsspel van de Arnhemse subtopper is volledig afgestemd op het tweetal. Trainer Neumann brak na afloop een lans voor Cocu: "Ik vind dat hij te weinig waardering krijgt. In de twintig jaar dat ik op de velden sta, heb ik zelden spelers meegemaakt met zoveel talent. In deze vorm zou Cocu ook bij Oranje niet misstaan.

Halverwege de wedstrijd zag het er niet naar uit dat Go Ahead Eagles een afstraffing zou krijgen. De Deventer ploeg speelde, met drie spitsen, goed voetbal. Vitesse kwam in de tiende minuut opgelucht weg toen Pothoven en Rorije kort na elkaar de lat raakten. De voorsprong die Vitesse pal voor rust nam, was zelfs iets tegen de verhouding in. Toen de tandem Gillhaus/Cocu na de hervatting op toeren kwam was het echter snel gebeurd met de tegenstand (5-0).

Go Ahead Eagles-trainer henk ten cate had weinig positieve woorden over voor zijn spelers, maar loofde het spel van Vitesse. "Na het tweede doelpunt was het voor ons voorbij. Vitesse speelde in de tweede helft modern voetbal met veel beweging. Schitterend om te zien."

Curaçao herbergt unieke restanten optische telegraaf uit vorige eeuw

WILLEMSTAD — Op een berg te Oostpunt liggen de vrijwel complete restanten van een optische telegraaf uit de eerste helft van de vorige eeuw. Ze zijn uniek in de wereld.

Het systeem op een kerktoren in Nederland. Hier wordt het getal 8 weergegeven.

De telegraafmast ligt boven de grond. De panelen zijn vorige week opgegraven door Jay Haviser van het Archeologisch en Antropologisch Instituut van de Nederlandse Antillen (AAINA). Dat gebeurde in nauwe samenwerking met de Setel, de familie Maal, op wiens terrein zich de seinpaal bevindt, en met het Telemuseum uit Stockholm (Zweden).

Nils Olander van dit museum gaf in feite de aanstoot tot het blootleggen van de telegraafmast. Haviser weet al meer dan zeven jaar dat er op Oostpunt restanten van een telegraafsysteem liggen. "Ik realiseerde me alleen nooit dat ze zo uniek en zo zeldzaam waren". Pas toen Olander kwam praten over een museum voor de Setel (aan het Wilhelminaplein), besloot hij de restanten aan een nader onderzoek te onderwerpen.

De telegraafpalen op Oostpunt gaven met behulp van zes grote ronde panelen tekens over naderende zeilschepen aan Middenseinpost (Rooi Santu). Vandaar werd het bericht op dezelfde manier doorgeseind naar fort Nassau en vervolgens naar fort Amsterdam. Daar werd dan besloten om, bij nadering van een vijandelijk schip, de haven met een ketting af te sluiten en/of zich op te maken voor verdediging.

In die tijd voeren er alleen maar zeilschepen. De enige manier waarop die Curaçao konden naderen was via Oostpunt. Om die reden bevindt zich daar de eerste telegraaf uit de keten van vier. Als bij Oostpunt een schip werd gesignaleerd, duurde het nog enkele uren, voordat het bij de haven was aangeland.

Van de telegraaf op Middenseinpost is niets meer over. Bij de twee forten maakte het seinsysteem vermoedelijk deel uit van de gebouwen. Dat was in Nederland ook vaak het geval op kerktorens (zie tekening). De zes panelen konden geopend of gesloten worden. Daardoor waren 36 verschillende tekens mogelijk.

Op Oostpunt en Middenseinpost bevonden zich naast de telegraafpalen wachthuisjes voor de soldaten die de telegraaf moesten bedienen. Zij hadden strikte opdracht om elke tien minuten te kijken naar een schip, respectievelijk een teken van Oostpunt.

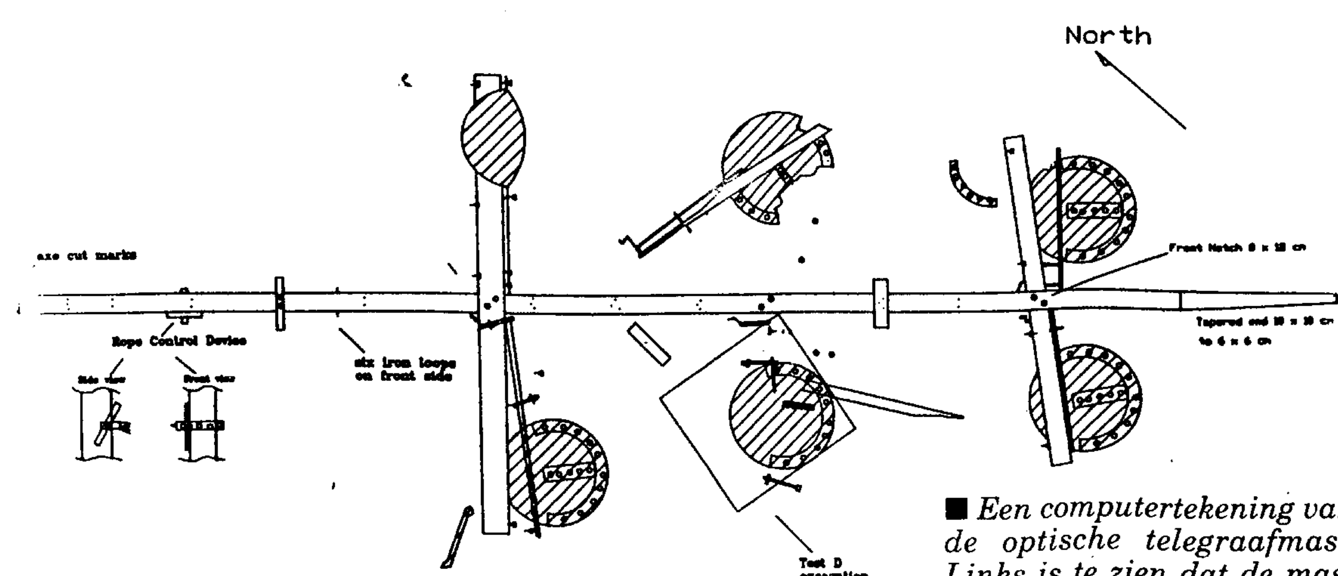
Op Oostpunt is van die barakken slechts een hoop stenen en een houten vloer over. De ruïnes op Middenseinpost verkeren in beduidend betere staat. Daar zijn ook meer resten van aardewerk en flessen gevonden dan op Oostpunt. Haviser vermoedt dat door de onmiddellijke nabijheid van landhuis Fuik de manschappen meer daar dan op de berg bivakkeerden.

De seinpaal op Oostpunt ziet er prima uit. Haviser denkt omdat de paal vermoedelijk pas in de Tweede Wereldoorlog werd omgehakt. Zeker is dat de paal nog vermeld staat op een kaart uit 1908. Haviser: "Pas toen de metalen panelen op de grond terecht kwamen, heeft het proces van verval ingezet. De combinatie van vocht en aarde heeft dat bewerkstelligd. Dat is ook te zien aan de onderste vier panelen, die veel meer verroest zijn dan de bovenste twee, die niet met de grond in aanraking zijn gekomen".

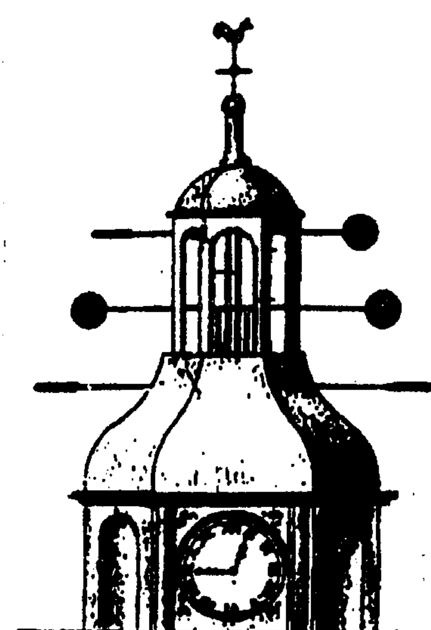
De seinpaal werd in Nederland ontworpen door Antoine Lipkens. Dat gebeurde speciaal voor de oorlog tegen België. Toen die oorlog in 1939 was afgelopen, was de elektrische telegraaf in opkomst. Die luidde het definitieve einde van de Lipkens-mast in: alle optische telegrafen werden uit elkaar gehaald. Er zijn nu geen sporen meer van te vinden. Van de optische telegrafen in andere landen is nauwelijks meer iets over. Dat maakt de restanten van de Curaçaose telegraafpaal zo uniek, laat Jay Haviser van de AAINA weten.

Het Lipkens-systeem werd hier ingevoerd op advies van baron Krayenhoff. Hij kreeg in 1825 van koning Willem I de opdracht om een verdedigingssysteem voor Curaçao op te zetten. Daar maakten de Lipkens-telegrafen deel van uit. Die van Oostpunt stamt vermoedelijk uit 1831.

Ing. J.G. Constancia (Setel) kondigde zaterdag aan dat het de bedoeling is om een replica van de zevenenhalve meter hoge telegraaf in de tuin van het nieuwe Setel-museum aan het Wilhelminaplein (naast het stadhuis) neer te zetten. Het museum wordt vermoedelijk in maart geopend. Haviser hoopt dat het bovenste deel van de originele paal een plaatsje in het museum kan krijgen.

Een computertekening van de optische telegraafmast. Links is te zien dat de mast werd omgehakt, en niet is gevallen. De bovenste twee panelen (rechts) verkeren nog in vrij goede staat.

De letter O, aangeduid volgens het Lipkenssysteem op een kerktoren in Nederland.

WILLEMSTAD —Een kudde geiten van de plantage San Pedro. Voor hen komt de kinderboerderij waarschijnlijk te laat.

Oude waterbron geeft San Pedro nieuw leven

WILLEMSTAD — San Pedro staat bekend om de natuurlijke waterbron. In het recente verleden stroomde het zoete water over de vlakte naar zee. Zonder, zo vond Francis Harts, wiens familie sinds 1862 op de vlakte woonde. Hij verbeterde de watergoot en legde een kleine plantage aan langs de rotswand. Eenmaal enthousiast, maakte Harts een nieuwe dansvloer en een bar. Plantage San Pedro zit in de groei en gebruikt zelfs jargon als 'meerjarenplan'.

De dansvloer is overdekt met een ingenieus gevlochten palmendak. De Venezolanen die het kwamen bouwen, lieten het afweten toen het dak te hoog werd. Een Haitiaan is toen het dak opgeklommen en heeft de klus in z'n eentje geklaard."Curaçaoënaars waren niet te vinden voor dit werk. Ook de nieuwe slavenmuurtjes heeft hij zelf gemaakt. Zijn werkvergunning is nog niet helemaal in orde, maar de politie laat hem gelukkig met rust", zegt Francis Harts.

Hoe hij bij gebrek aan mankracht al zijn wensen met de plantage wil gaan realiseren, weet hij nog niet. Het zijn er ook nogal wat.

In twee tot drie jaar moeten er een kinderboerderij, een dierentuin, een restaurant en knoekhuisjes voor de Europese toeristen op de vlakte verrijzen. Eén keer per maand wordt de dansvloer verhuurd voor feesten. De inkomsten daaruit zijn echter lang niet voldoende om deze plannen uit te voeren."Gelukkig krijgen we veel hulp van familie, vrienden en vrijwilligers", zegt Francis Harts.

Grotten zijn er in de buurt ook legio. De familie Harts beheert een tiental ervan zo goed en zo kwaad als het kan. Er zijn grotten waar *brua* praktijken worden uitgevoerd. De kaarsen en flessen die gebruikt zijn voor het beoefenen van zwarte magie, zijn een toeristische attractie en worden daarom niet weggehaald.

Iedere zondag komen busladingen met toeristen over de vlakte aangescheurd. Toeristen krijgen dan van de gids informatie over het ontstaan van de bron. Francis Harts stond een keer mee te luisteren en hoorde tot zijn stomme verbazing de gids uitleggen hoe het water met een ingewikkeld pompsysteem naar boven gepompt wordt. "De gids had dit in een boek gelezen", zegt Francis smalend. "De waterbron is naar schatting al 350 jaar schoon drinkwater. Voor zover ik weet is de bron nooit drooggeweest. De bron is ooit afgetapt door de overheid, die er delen van Bandabao met drinkwater van wilde voorzien. Toen stroomde er vrijwel niets meer uit de bron.", legt hij uit.

Op het terrein staat een voor Curaçao unieke boom, de *Palu di Kayuda*. Het is een kruising tussen een mango en een zuurzakboom. Het oranje vruchtvlees is niet zoet, en daarom is de vrucht beter geschikt om in maaltijden te verwerken.

Een waterleiding is er niet te vinden. De plantage heeft genoeg drinkwater. Stroom is er ook niet. Een generator zorgt voor de opwekking van electriciteit voor de bar en de muziekinstallatie. Misschien brengt het water dat uit de bron naar beneden stroomt Francis Harts nog eens op een ander idee.

Overheid zet statisticus op criminaliteit

WILLEMSTAD — Op verzoek van de minister van Justitie is een expert aangetrokken die bij het Centraal Bureau voor de Statistiek criminaliteits cijfers gaat verzamelen, verwerken en analyseren. Tot op heden werd er niet of nauwelijks systematisch studie gemaakt van misdaadcijfers.

Het CBS is overigens ook belast met een vervolg onderzoek naar wat de bevolking vindt van de criminaliteit. Begin dit jaar werden de gevoelens van onveiligheid al gemeten door onderzoekers van een Nederlands bureau.

Extra ambtenaren voor aandacht voor jeugdcriminaliteit

WILLEMSTAD — Er komt aparte aandacht voor jeugdige criminelen. Dat staat in de bijgestelde beleidsnota van de minister van justitie.

Een rapport dat de ernst van de criminaliteit aankaart en oplossingen aandraagt voor een betere hulp aan jonge delinquenten is er al. Een commissie waarin justitie, politie, reclasering, het jongerenopvoedingsgesticht G.O.G. en andere organisaties participeren is al bezig met voorbereiding van uitvoering van plannen.

Vrijdag is bekend geworden dat er begin volgend jaar nieuw personeel bij diverse instanties wordt aangesteld dat er voor gaat zorgen dat het beleid voor j. ..dcriminaliteit uitgevoerd wordt.

Bij het G.O.G. start met met een afdeling voor meisjes. Op Bonaire is dit jaar een reclaseringsfunctionaris gestationeerd. In de gevangenis komen er onderwijsprogramma's voor jongeren. Het ministerie gelooft verder in het zoeken naar alternatieve straffen en een schadevergoedingsregeling voor minderjarigen.

***

De donors van ZAMBIA hebben het Afrikaanse land voor volgend jaar 1,08 miljard dollar aan hulp toegezegd. Dit is bekendgemaakt na afloop van een door de Wereldbank geleide bijeenkomst van rijke industrielanden in Parijs.

***

In GROOT-BRITTANNIE zijn in november 127.674 nieuwe personenauto's verkocht, 19,4 procent meer dan in november vorig jaar. In oktober was de verkoop 15.5 procent groter dan een jaar ervoor.

Noord-Korea bezit lanceerbare kernbommen

HONGKONG - Noord-Korea bezit een aantal kleine kernbommen en beschikt ook over de middelen om deze te lanceren, zo meldde een krant in Hongkong zondag.

Als bron noemde de Sunday Morning Post, in een artikel uit Peking, twee hoge Europese diplomaten die gestationeerd zijn in de Chinese hoofdstad en onlangs teruggekeerden van een bezoek aan Pyongyang. Zij zouden zelfs de beoogde "kroonprins" Kim Jong-Il, de zoon van president Kim Il-Sung, ontmoet hebben die zelden Westerse bezoekers ontvangt. "Noord-Korea heeft, naar onze mening, de volledige capaciteit om natuurlijk uranium en grafiet, van Noordkoreaanse origine, te verrijken en heeft verscheidene kilogrote bommen geproduceerd," zo schrijft een van de diplomaten in een verslag. "Het geheime, kraterachtige testterrein bevindt zich aan de oevers van de rivier Kuryong" in de buurt van de kernreactor in Yongbyon, 95 kilometer ten noorden van Pyongyang.

De diplomaten kwamen verder tot de conclusie dat de Noordkoreanen hun ontstekingsmechanisme voor kernwapens geperfectioneerd hebben en hun Scud-B raketten zo hebben aangepast dat deze massavernietigingswapens kunnen vervoeren. Daarnaast heeft Pyongyang zware vrachtwagens van Fiat omgebouwd tot mobiele lanceerinrichtingen.

Noord-Korea is met de Verenigde Naties (VN) en de Verenigde Staten in een dispuut verwikkeld over zijn nucleaire programma. Pyongyang ontkent in alle toonaarden dat het kernwapens ontwikkelt, maar weigert internationale inspecteurs de toegang tot zijn nucleaire installaties om de aantijgingen te onderzoeken. In maart dreigde Noord-Korea zich terug te trekken uit het Non-proliferatie verdrag, dat de verspreiding van kernwapens aan banden legt. Het besloot de terugtrekking op te schorten na gesprekken op hoog niveau met Washington. De onderhandelingen verkeren nu echter in een impasse, waardoor de VS sancties van de VN overwegen.

Hongaarse premier begraven

■ *BOEDAPEST - Onder belangstelling van tienduizenden Hongaren is zaterdag premier Jozsef Antill ten grave gedragen. Hij overleed zes dagen eerder als gevolg van problemen aan zijn hart. De populaire premier kreeg een staatsbegrafenis.*
(AFP-satellietfoto)

Reactie Sinn Fein kan nog lang uitblijven:

Adams en Hume over Ulster-verklaring in geheim beraad

LONDEN/BELFAST - Sinn-Feinleider Gerry Adams en de gematigde Noordierse politicus John Hume hebben elkaar zondag op een geheime plaats ontmoet, om van gedachten te wisselen over de Brits-Ierse verklaring van woensdag over vrede in Noord-Ierland.

Na afloop van het gesprek verklaarde Hume dat Adams, leider van de politieke tak van de katholieke terreurbeweging IRA, en hijzelf zich voor het vredesproces blijven inzetten. Adams zou volgens hem de dialoog "zeer serieus" hebben genomen en beide politici zullen elkaar op korte termijn opnieuw ontmoeten.

Adams en Hume spelen een belangrijke rol in het streven van de Britse premier John Major en zijn Ierse ambtgenoot Albert Reynolds om een politieke en vreedzame regeling voor Noord-Ierland te ontwerpen. De gezamenlijke verklaring van Major en Reynolds biedt de IRA een plaats aan de onderhandelingstafel en opent het perspectief van een verenigd Ierland, als de Noordierse bevolking dat tenminste wil.

Een officiele reactie van Sinn Fein kan echter nog weken op zich laten wachten. Volgens de leider van Sinn Fein dreigt het vredesplan te mislukken als Groot-Brittannie geen druk uitoefent op de protestantse Unionistische partijen op te schuiven in de richting van een verenigd Ierland. De protestanten in Noord-Ierland pleiten voor een blijvende band met Groot-Brittannie; het verboden Ierse republikeinse leger wil echter dat Noord-Ierland alle banden met Groot-Brittannie verbreekt.

BOMAANSLAG

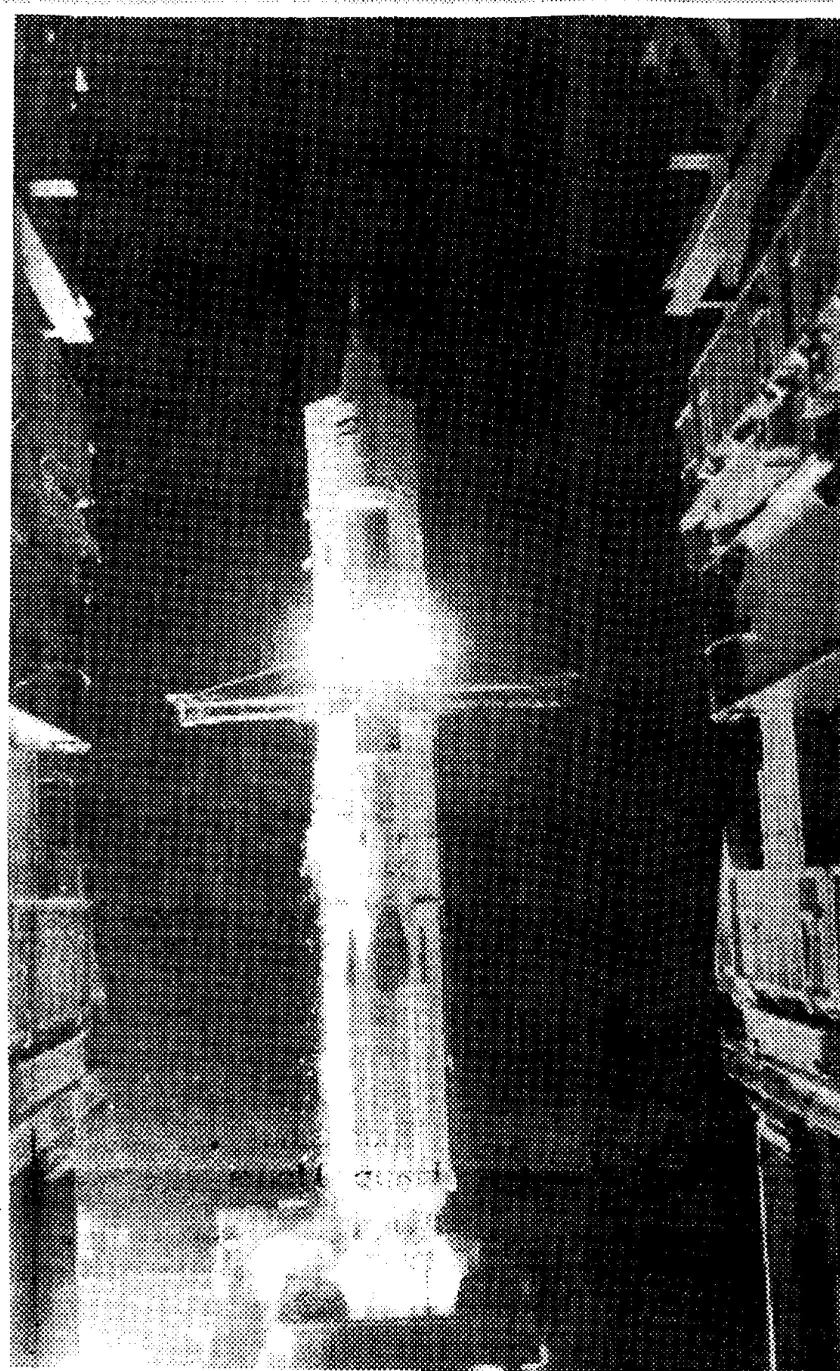
Noord-Ierland werd in het weekeinde voor het eerst sinds woensdag weer opgeschrikt door een bomaanslag in Londonderry en een bommelding bij een metrostation in Londen. In het laatste geval bleek het om loos alarm te gaan, maar een deel van het metronet moest uit voorzorg stilgelegd worden. Bij de aanslag in de tweede stad van Noord-Ierland raakten zeker vier mensen (licht)gewond. De autoriteiten gaan er daarom vanuit dat de IRA voor het nieuwe geweld verantwoordelijk is, hoewel de katholieke terreurbeweging de aanslag niet heeft opgeeist.

Annie MG Schmidt en hulpactie voor Surinaamse kind

AMSTERDAM - Annie M.G. Schmidt wil dat de Amsterdamse cafêhouder George Baker onmiddellijk stopt haar naam te gebruiken voor een Surinaamse liefdadigheidsactie.

Baker heeft zonder haar toestemming de Annie Schmidt stichting opgericht die geld inzamelt voor "verwaarloosde kinderen en hulpbehoevende ouderen". Een paginagrote advertentie van de stichting is verschenen in het decembernummer van een Surinaamse krant die ook in Nederland te koop is. Baker is onder meer bekend van de steun die hij vroeger heeft verleend aan Junglecommandoleider Ronnie Brunswijk. De agent en advocaat van de kinderboekenschrijfster, mr. M.B. Jetten heeft Baker gesommeerd plaatsing van de advertenties te staken. Hij wil dat in de eerstvolgende editie van de krant wordt gemeld dat Schmidts naam ten onrechte is gebruikt.

Ariane aan slag

■ *KOUROU - De Europese Ariane-raket is voor zijn 62e missie vertrokken vanuit Frans Guyana. Ondertussen zijn al enige telecommunicatie-satellieten in de ruimte geplaatst zoals de DBS-1, de eerste directe Amerikaanse tv-satelliet en de Thaicom-1, de eerste Thaise telecommunicatie-satelliet.*
(AFP-satellietfoto)

Vice-premier van Montenegro vermoord

BELGRADO - De vice-premier van Montenegro, Mihailo Ljesar, is maandag in zijn kantoor in Podgorica doodgeschoten. De dader, een financieel directeur van een lokale transportfirma, sloeg vervolgens de hand aan zichzelf. Een officiële verklaring over de schietpartij wordt later op de dag verwacht.

Theorie dat alleen Libie schuldig kan zijn wankelt:

Tijdmechanisme zoals bij aanslag op Lockerbie-Boeing ook aan Stasi geleverd

LONDEN - Nieuw bewijsmateriaal over wie er vijf jaar geleden achter het opblazen van een Panam-jumbo boven het Schotse Lockerbie zat, lijkt alsnog de beschuldigingen op losse schroeven te zetten dat de aanslag het werk is geweest van Libië, zo hebben de Britse BBC-radio en de Sunday Times op zondag gemeld. In plaats daarvan lijkt het nu waarschijnlijker dat Syrië of Iran erachter zaten.

De Verenigde Staten en Groot-Brittanië legden de schuld voor de aanslag, waarbij 270 mensen de dood vonden, destijds geheel bij Libië. Dit land lijdt nu onder sancties, die het zijn opgelegd omdat het weigert twee verdachten uit te leveren om in Schotland of de VS terecht te staan. Het bewijs tegen Libië was voornamelijk gebaseerd op het feit dat in de resten van de Panam Boeing een tijdmechanisme werd gevonden van een type waarvan de Zwitserse leverancier destijd had gezegd dat zij alleen aan Libië waren geleverd. In een interview met de BBC-radio heeft de leverancier echter gezegd, dat intussen gebleken is dat twee van de tijdontstekers geleverd zijn aan de toenmalige Oostduitse geheime dienst Stasi. Deze dienst had via de Syrische geheime dienst goede contacten met de radicale Palestijnse groep van Ahmed Jibril, het Volksfront voor de bevrijding van Palestina-Algemeen commando (PFLP-GC), die verantwoordelijk wordt geacht voor het plegen van de aanslag.

Een van de ingenieurs van het betreffende Zwitserse bedrijf, de firma Edwin Bollier, zou dit al in 1990 aan de onderzoekers van de Lockerbie-zaak hebben meegedeeld, maar er zou er verder niets mee zijn gedaan. Volgens de Britse pers zou een reden daarvoor kunnen zijn geweest, dat Londen en Washington de steun van Syrië goed konden gebruiken tijdens de Golfoorlog van 1990 tegen Saddam Hussein en daarom het Syrische spoor hadden genegeerd.

De Sunday Times van zondag voegt aan dit bericht nog toe dat Jibrils DFLP-GC volgens de CIA via een bankrekening in Wenen een bedrag van twaalf miljoen dollar had ontvangen van de regering van Iran. Volgens de Sunday Times zouden diverse westerse geheime diensten de verdenking koesteren dat Iran aan de groep van Jibril een opdracht had verstrekt om wraak te nemen voor het feit dat de Amerikaanse marine in juli 1988 per ongeluk een Iraanse Airbus neerhaalde boven de Perzische Golf.

Met door Ariane gelanceerde DBS-1:

Met goedkopere schotel 150 kanalen in VS te ontvangen

KOUROU - De Amerikaanse DBS-1 "tv-direct-satelliet" van Hughes Communications zal Amerikaanse televisiekijkers met een parabool-antenne van slechts 45 centimeter doorsnede de mogelijkheid bieden uit 150 kanalen een programma te kiezen. Deze satelliet is door de Europese Ariane in het weekeinde in de ruimte gezet.

De kleine schotel voor de ontvangst van de DBS-1 is ongeveer de helft goedkoper dan de tot dusver gebruikelijke parabool-antennes. Zonder problemen zette een Europese Ariane-raket vrijdagnacht twee satellieten in een baan om de aarde: de eerste direct zendende Amerikaanse televisiesatelliet DBS-1 en een Thaise satelliet voor nieuwsberichten, Thaicom 1.

Het is de 62ste maal dat de draagraket bij Kourou in Frans Guyana werd gelanceerd. In het afgelopen jaar zijn zeven lanceringen uitgevoerd voor elf satellieten. De onderneming heeft nog 39 opdrachten voor satellietlanceringen lopen ter waarde van ruim 32 milard gulden.

BONAIRE
AGENDA

POLITIE:	8000/
alarmnr.:	11
BRANDWEER:	8222/
alarmnr.:	11
TAXICENTRALE:	8845
HOSPITAAL:	8900/
fax	7446/
alarmnr.	14
BEJAARDENTEHUIS:	8350

* * * * * * * * *

OPENBARE BIBLIOTHEEK
openingstijden voor het publiek:
Kralendijk:
maandag van 14.00-18.00 uur; dinsdag, woensdag en donderdag van 08.00-12.00/ 14.00-18.00 uur; vrijdag van 08.00-12.00/ 14.00-17.30 uur.
Rincon:
woensdag van 14.00-18.00 uur en vrijdag van 14.00-17.30 uur.

* * * * * * * * *

POSTKANTOOR
(openingstijden)
Zegelverkoop
Kralendijk (tel.: 8508): maandag t/m donderdag van 07.30/12.00.13.30-17.00 uur; vrijdag van 07.30-12.00/13.30-16.00; zaterdag gesloten.
Rincon (tel.: 6214): maandag t/m vrijdag van 07.30-12.00/13.00-16.00 uur; zaterdag gesloten.

Geldloket
(Postwissels, Postspaarbank, Sigu-cheque en Giro Betaalkaart)
Kralendijk en Rincon: maandag t/m vrijdag van 07.30-12.00/13.00-16.00 uur; zaterdag gesloten.

* * * * * * * * *

SERVICE CLUBS
Lions: informatie H. van Bommel, tel.: 8896.
Rotary: woensdag 12.00 uur - Restaurant Beefeater.

* * * * * * * * *

SLACHTHUIS LVV
(tel.: 4393)
open van maandag t/m vrijdag van 06.00-14.30 uur. In verband met planning van te voren aantal slachtdieren bij keurmeester melden.

* * * * * * * * *

DIERENARTS
(Kaya Lagoen 24-A, Antriol)
spreekuren maandag, woensdag en vrijdag van 13.30-14.30 uur; spreekuur te Rincon elke donderdag van 17.00-17.30 uur bij Hulpbestuurskantoor.
Voor **spoedgevallen** gelieve tel.: 4255 te bellen of fax 7655.

STICHTING DIERENASIEL BONAIRE
Bonaire Animal Shelter Foundation
(Lagunweg 26. Tel.: 4989)
openingstijden maandag t/m zaterdag van 08.00-12.00/15.00-17.00 uur.

* * * * * * * * *

KLACHTEN(BEZORGING)
Shon Ma Carolina, Blvd. J. Abraham 15, tel.: 8204 (na 18.00 uur tel.: 8342).

* * * * * * * * *

Kersvers echtpaar bedenkt dierenasiel

■ *Aletta van der Harst en Cees Kuyper (links) schenken duizend gulden aan het dierenasiel van Bonaire. Die werden in ontvangst genomen door Elly Alberts en Rutmilda van het asiel.*

Echtpaar geeft huwelijksgeschenk aan dierenasiel

KRALENDIJK — Dat Bonaire het meest idyllische plekje is om elkaar het 'jawoord' toe te fluisteren is voor vele trouwlustigen dan ook de reden om hun huwelijksband op het tropische Flamingo-eiland te smeden. Dat gold ook voor Aletta van der Harst en Cees Kuyper, die elkaar afgelopen donderdag voor de ambtenaar van de Burgerlijke Stand in de Passagrahan eeuwige trouw beloofden.

Voor het jonge echtpaar geen sprong in het ongewisse. Althans niet wat de keuze van de plechtigheid betreft. Het Nederlandse echtpaar dat al geruime tijd in Canada woont, is niet voor de eerste maal op Bonaire. Tijdens de vele bezoeken die Cees en Aletta aan Bonaire brachten, ontstond het idee om juist daar met al hun vrienden in het huwelijksbootje te stappen. Niet alleen figuurlijk in de raadszaal van Bonaire, maar letterlijk op de Thaise jonk *Samur*, die voor de raadszaal lag afgemeerd.

De pasgehuwden houden van elkaar, maar hebben een geduchte concurrent in het eiland Bonaire. Dat bleek in het verleden wel, want tijdens hun vakanties waren ze vaak actief als vrijwilliger voor de Bonaire Animal Shelter. In plaats van een huwelijkscadeau te krijgen, besloot het nieuwe echtpaar een huwelijkscadeau te geven. Aan het dierenasiel, dat een bedrag van duizend gulden in ontvangst mocht nemen. Cees Kuyper zei te hopen dat deze geste gevolg zou vinden.

Het dierenasiel heeft namelijk een nieuwe bus nodig, en het geschenk van Cees en Arlette is het eerste begin.

BONAIRE
COMMENTAAR

Patronage

AFGAANDE OP DE woorden van staatssecretaris mr. Tilly Pikerie schijnen de problemen met het betalen van de grond-en andere belastingen op Bonaire nogal mee te vallen. Er zijn kennelijk geen opstootjes geweest, op alle uitgaande aanslagen van de grondbelasting is maar door drie procent gereageerd met een zogenaamd bezwaarschrift en boze mensen hebben zich volgens Pikerie niet aan de balie van het belastingkantoor gemeld. Dat was ook niet te verwachten, want elk weldenkend mens, weet nu eenmaal dat er belasting betaald moet worden.

Het grootste probleem is, dat de bevolking niet gewend is om belasting te betalen en ook niet is opgevoed om aan die verplichting te voldoen. De uit Nederland afkomstige technische bijstanders kennen gewoon het systeem niet, dat goede vrienden, familie, partijgenoten en *di nos e ta* anders behandeld dienen te worden. Daarom is er nu wel een groot aantal Antillianen, die volkomen vrede hebben met de huidige manier van belasting innen.

De monniken hebben eindelijk gelijke kappen. Terreinen hebben niet meer twee verschillende waarden: vijftienduizend gulden voor de belasting, maar twee ton als een *makamba* het wil kopen.

Het enige dat nu nog zorgen baart, is dat de bestuurspartij UPB toch weer een modus tracht te vinden om via het door deze partij gehanteerde onbeschaamde patronage-systeem kiezers aan zich te binden. De gedeputeerde 'regelt' dan het uitstel van de betaling wel even. De oppositiepartij Paboso is gewoon eerlijker. Die zeggen eenvoudig: *"Makamba, donder op!"*

■ *Trouwen op Bonaire is de wens van vele buitenlanders. Ook Cees Kuyper en Aletta van der Harst stapten met al hun Bonaireaanse vrienden letterlijk in de huwelijksboot. In dit geval de Thaise jonk* ***Samur****.*

Bezorgdheid Jopi Abraham begrijpelijk

In Nederland wel degelijk voor autonomie geopteerd

KRALENDIJK — Eind juni vertrok een UPB/ Paboso-delegatie naar Nederland waar met de Nederlandse regering een bilateraal overleg plaatsvond over de toekomstige staatkundige structuur van Bonaire. "De Bonaireaanse delegatie opteerde daar voor de status van land en vond een goed gehoor bij minister-president Ruud Lubbers, minister Ernst Hirsch Ballin en minister Ien Dales." Dat zei UPB-gedeputeerde en delegatieleider Ramoncito Booi maandag 28 juni 1993 tijdens een persconferentie op Bonaire, aldus PDB-voorzitter Jopi Abraham.

Daarmee werd tegemoet gekomen aan het verlangen dat gedeputeerde Ramoncito Booi eerder die maand had geuit. Op vrijdag 4 juni 1993 na zijn overleg met gedeputeerde Dito Mendes de Gouveia liet gedeputeerde Booi de eilandsraad weten dat Bonaire het uniemodel had ingeruild voor dezelfde status waarvoor Curaçao en Aruba opteerden. Daarmee liet Booi en de eerder gewenste rechtstreekse banden met Nederland vallen en het eerder in de eilandsraad aangenomen uniemodel. De nieuwe lijn was de status aparte.

"Een accepteren van de realiteit", zei Booi. De Bonaireaanse gedeputeerde herinnerde eraan dat het standpunt dat Bonaire in september 1991 had ingenomen, in ieder geval had bijgedragen tot het verkrijgen van een status aparte voor de andere eilanden.

STATUS VAN LAND

Hoewel gedeputeerde Booi bij de voorlaatste raadsvergadering begin december stelde, dat het uniemodel niet was losgelaten en dat Bonaire nog steeds koos voor een verenigd Antillen, was dat in tegenspraak tot hetgeen Booi vijf maanden daarvoor namens het Bestuurscollege en als delegatieleider van de UPB/Paboso-delegatie opmerkte.

In de persconferentie na het bezoek aan Nederland zei Booi weer dat de delegatie (bestaande uit UPB en Paboso; red.) in Den Haag opnieuw had geopteerd voor de status van Land, zoals ook Aruba en Curaçao hadden gedaan. Tijdens de persconferentie op 28 juni zei Booi dat de status per 1 januari 1996 zou moeten ingaan.

"Het Bestuurscollege is er zich wel van bewust dat alle voorwaarden nog ingevuld zullen moeten worden. De keuze van land heeft niets te maken met bevolkingsgrootte." Booi benadrukte ook, dat aan Lubbers te kennen was gegeven dat er een werkgroep ingesteld moest worden die Bonaire kon helpen met de uitvoering van de taken als Land. De taak van die werkgroep was om Bonaire zo spoedig mogelijk als Land op eigen benen te laten staan.

De uitslag van het Curaçaose referendum, waar bleek dat rond 75 procent van de Curaçaose bevolking nog steeds opteerde voor een samengaan van de Antillen, was een streep door de rekening van gedeputeerde Booi. In feite ook van het Bestuurscollege, want de status van Land mag dan wel de persoonlijke wens zijn van Booi, maar als leider van de delegatie sprak hij namens het Bestuurscollege.

GEEN REACTIE

Vreemd was evenwel, dat ondanks de persconferentie en de opmerkelijke uitlatingen die gedeputeerde en delegatieleider Ramoncito Booi daar lanceerde, fractieleider Nochi Willem van de Paboso in het geheel niet reageerde.

Voor partijvoorzitter Jopi Abraham van de PDB kennelijk een reden om in het openbaar te vragen welke afspraken door de UPB en door de Paboso zijn gemaakt in Nederland. Volgens Nochi Willem zijn er geen afsprkaken gemaakt met Nederland. De Paboso-leider heeft echter nooit gereageerd op de mededeling dat de delegatie — waartoe hij en zijn partij behoorden — bij monde van voorzitter gedeputeerde Ramoncito Booi heeft geopteerd voor de status van land per 1 januari 1996.

Op 25 juni 1993 schreef het Bestuurscollege van Bonaire een brief aan Lubbers, waarin gehoopt werd op een Nederlands begrip voor het standpunt van Bonaire om per 1 januari 1996 voor de status van land te opteren. In de brief sprak het Bestuurscolelge namens de Bonaireaanse delegatie. Die politieke delegatie bestond uit Rudi Ellis, Ramoncito booi (beiden UPB) en Nochi Willem (Paboso).

Jopi Abraham verklaarde desgevraagd tegenover de *Amigoe*, dat hij minister-president Lubbers om notulen van de vergadering heeft gevraagd. "Ik wil weten waarvoor is geopteerd, door wie en wat is afgesproken door de UPB en Paboso met de Nederlandse regering over de toekomstige staatkundige strcutuur van Bonaire. Voorlopig heb ik niet de indruk dat hetgeen de Bonaireaanse delegatie heeft geopteerd, op een samengaan van de Antillen wijst."

TENNIS / LEIMEN — De Duitse tennisser Boris Becker is vrijdag in zijn geboorteplaats Leimen in het huwelijk getreden met Barbara Feltus.

PDB-partijleider Abraham:

Verhoging grondbelasting is beslissing van UPB

KRALENDIJK — Volgens partijvoorzitter Jopi Abraham van Partido Democratico Boneriano (PDB) blijft het betalen van belasting het gesprek van de dag. Hij is echter beduidend minder gelukkig met de uitlatingen van discriminatie en racisme ten opzichte van de technische bijstanders die vanuit Nederland zijn aangetrokken.

Abraham benadrukt dat dit vooral het geval is, wanneer het Europese Nederlanders betreft. Hij vindt dat onjuist, want er is naar zijn mening geen enkele reden voor een racistische en discriminatoire houding, omdat werknemers bij het Belasting- of Ontvangerskantoor uit Nederland komen.

"Deze mensen zijn in het kader van technische bijstand hier gekomen op verzoek van de regering en op aandringen van de UPB. Het werk dat zij verrichten, valt geheel onder de verantwoordelijkheid van de genoemde instanties."

Abraham wijst erop dat het UPB-Bestuurscollege met de absolute meerderheid in de eilandsraad kan beslissen. Ook in de Staten nemen zij drie zetels in en zijn daarmee de tweede grootste partij die de regering steunde.

"Het is de UPB geweest die opdracht heeft gegeven om de waarde van het grond en de huizen op te trekken. Dat en niets anders is de reden dat er nu meer betaald moet worden. De Ontvanger noch de inspecteur van belastingen heeft daar de hand in. Zij voeren eenvoudig uit wat het Bestuurscollege of de regering hen opdraagt." Dat is de uitleg van PDB-voorzitter Jopi Abraham over de verhoging van de belastingen die de laatste tijd heeft plaatsgevonden.

PDB is niet gelukkig met penshonado-regeling

KRALENDIJK — "Nu de bevolking geconfronteerd wordt met aanzienlijke hogere belastingaanslagen, lijkt de zogenaamde *penshonado*-regeling die een groep Europese Nederlanders de kans geeft slechts vijf procent belasting te betalen op hun inkomen en bezittingen, uitermate discriminatoir." Dat zei de voorzitter van de Partido Democratico Boneriano (PDB), Jopi Abraham, tijdens zijn radiopraatje voor politieke partijen.

Daarmee reageert Abraham op een heet hangijzer in de belastingtechnische politiek van de Antillen waar voor gepensioneerden van buiten de Antillen een uitermate aantrekkelijke regeling is getroffen, die echter rechtstreeks indruist tegen de belangen van de bevolking. Op Bonaire wordt in het algemeen door Europese Nederlanders gebruik gemaakt van deze regeling. Deze faciliteit geldt echter niet specifiek voor Europese Nederlanders.

Abraham zegt er grote problemen mee te hebben, dat van één kant de belasting voor de bevolking aanzienlijk stijgt, maar aan de andere kant voor een groep rijksgenoten een zeer aantrekkelijke regeling bestaat. Om voor die regeling in aanmerking te komen, moeten zij 260.000 gulden investeren en een huishoudelijke hulp voor twintig uur per week in dienst nemen. Zij betalen dan maar vijf procent belasting.

"Een hard gelag voor een bevolking die momenteel geconfronteerd wordt met beduidend hogere bedragen die aan grondbelasting moeten worden betaald en die bovendien met ingang van januari ook de loonbelasting verhoogd weten. Dit is nauwelijks te accepteren." Dat zei Abraham afgelopen week tijdens zijn radiopraatje. Wat hem het meest stoort, is dat voor een in feite zeer geprivilegieerde groep op Bonaire een veel betere regeling is getroffen dan voor de op Bonaire wonende beduidend minder geprivilegieerde groepen.

Volgens Abraham bestaat er in vele gevallen bovendien een gerechtvaardigde twijfel over de herkomst van het kapitaal van de zogenaamde *penshonados*.

Geen resultaat overleg PLO-Israël

OSLO - Israël en de Palestijnse Bevrijdingsorganisatie (PLO) hebben zondagavond twee dagen van directe onderhandelingen over de invoering van Palestijnse autonomie in de bezette gebieden beeindigd zonder dat er resultaat werd bereikt.

In een gezamenlijk communiqué zeiden de delegaties dat ze "naar huis terugkeren voor consultaties en over enkele dagen hun overleg voort zullen zetten". De besprekingen werden gehouden in Sarpsborg, tachtig kilometer ten zuidoosten van Oslo, in een landhuis bij de Zweedse grens. De Israëlische minister van Buitenlandse zaken Shimon Peres leidde de Israëlische delegatie, de Palestijnse delegatie stond onder leiding van Yasir Abed Rabbo, het hoofd van de informatie-afdeling van de PLO.

De onderhandelingen wierpen hun schaduw vooruit over de voorgenomen ontmoeting van aanstaande donderdag tussen de Israëlische premier Yitzhak Rabin en PLO-voorzitter Yasir Arafat. Rabin zei zondag dat deze ontmoeting wat hem betreft niet door zal gaan als de onderhandelingen in Oslo niets positiefs op zouden leveren. Afgelopen week mislukte een eerder topgesprek tussen de twee leiders, doordat zij er niet in slaagden overeenstemming te bereiken over de voorwaarden waaronder het Israëlische leger zich op de afgesproken datum van 13 december zou terugtrekken uit de Gazastrook en Jericho.

SCHERPE KRITIEK

Problemen bij deze terugtrekking betreffen de omvang van het gebied dat de Palestijnen zullen controleren en de omvang van de joodse nederzettingen. Verder gaat het om de controle van de grensovergangen.

De gesprekken in Oslo werden intussen scherp door oppositionele Palestijnse organisaties in Damascus bekritiseerd. Zij spraken in een gezamenlijke verklaring van "een mise-en-scene om Israëlische eisen aanvaard te krijgen". Binnen Arafats eigen organisatie, El-Fatah, waren er ook nieuwe tekenen van kritiek. Een groep van 103 vooraanstaande Palestijnen, onder wie de voormalige delegatieleider naar de vredesbesprekingen Haidar Abdel-Shafei, eiste democratische hervormingen in een open brief aan PLO-voorzitter Arafat die in de Jordaanse hoofdstad Amman werd verspreid. De ondertekenaars wezen "de houding van de politieke leiding van de PLO in dit kritieke stadium af, zowel wat betreft de onderhandelingen (met Israël) als wat betreft de voorbereidingen voor de opbouw van een staat in de bezette gebieden"."

Aan alle medische instanties

De Directeur van het Departement van Financiën maakt hierbij bekend dat de thans in gebruik zijnde garantiekaarten (grijze kleur) per 1 januari 1994 komen te vervallen.
De **nieuwe garantiekaarten** voor het **jaar 1994** zullen **"boeuf" van kleur zijn** en ingaande bovenvermelde datum van kracht zijn.
Gelieve hiermee rekening te houden.

De Directeur a.i.

STICHTING PRINSES WILHELMINAFONDS
VOOR DE KANKERBESTRIJDING

Stichting Prinses Wilhelmina Fonds deelt mee
dat zij gesloten zijn van
22 december 1993 tot 3 januari 1994.
Voor spoedgevallen kan men telefoon
605650 bellen.

Tevens wenst het Prinses Wilhelmina Fonds iedèreen

Gezegende Kerst en een Gelukkig Nieuwjaar

Roberto Escobar gewond

■ MEDELLIN - Roberto Escobar is naar verluidt zwaar gewond geraakt door een bombrief. Robert (tweede van links) was de oudste broer van de onlangs om het leven gekomen Pablo Escobar. Deze foto van Roberto Escobar werd indertijd genomen toen hij in de Itagui-gevangenis zat, tijdens een gesprek met een verslaggever.

(AFP-satellietfoto)

FINANCIEEL NIEUWS

Damrak verbreekt 400-EOE-index

AMSTERDAM - De Amsterdamse effectenbeurs kon maandagochtend de vlag uitsteken. Tien minuten na opening passeerde de belangrijkste barometer van de beurs, de EOE-index, de grens van 400 punten. Daarmee heeft Amsterdam een historisch hoogtepunt bereikt. Hoewel velen nog dit jaar op een doorbraak hadden gerekend kwam de donderdag ingezette recordjacht toch als een kleine verrassing.

Na enige malaise door winstnemingen en de politieke ontwikkelingen in Rusland is het Damrak in de tweede helft van vorige week opnieuw in een stroomversnelling geraakt. De grote instituten, voornamelijk afkomstig uit het buitenland, wierpen zich weer met volle overgave op Nederlandse aandelen. Daardoor spoten de koersen dagelijks met guldens omhoog.

Sinds 4 januari is de EOE-index met bijna 115 punten opgelopen, een ongehoord sterke stijging met veertig procent. De laatste maanden, vanaf 1 oktober, is het wel bijzonder hard gegaan; want toen raasde de graadmeter vrijwel onafgebroken van 351 punten naar de huidige top.

SPRINT

De EOE-index opende 1993 met een stand van 285,44. Na drie maanden werd een voorlopig hoogste peil bereikt van 318,67. Daarna trad een kwakkelperiode in, tot in juli de draad omhoog weer werd vastgegrepen. Op 1 september zat men op 365,43, maar in die maand raakte de barometer het spoor omhoog bijster. Een maand later was hij gekrompen tot iets boven 350.

Maar uitgerekend in de doorgaans zwakke oktobermaand, die in 1987 en 1989 zelfs zeer zware correcties te zien gaf, keerde het tij ten goede en een sprintte de index via 382,62 eind oktober en 388,15 begin december naar ruim 400 nu.

De uitbundigheid van Amsterdam was voor een deel terug te voeren op de vriendelijke stemming op de beurzen elders in Europa. De DAX-index in Frankfurt stond maandagochtend rond 11.00 uur op een winst van zeventien punten. Londen kon zelfs aanvankelijk achttien punten omhoog, maar moest terug naar acht punten winst. De bijna een cent hogere dollar gaf de markt eveneens steun in de rug. De obligatiemarkt noteerde een stuiver a een dubbeltje hoger.

Koninklijke Olie, Unilever en Elsevier maakten de grootste sprong voorwaarts. Unilever wist Nf 2 aan te trekken tot Nf 219,90. Olies gingen Nf 1,30 in koers omhoog tot Nf 200,30. Elsevier groeide met Nf 1,60 tot Nf 169,90. Onder de internationals bereikte Philips de Nf 40, twee kwartjes hoger dan het slot van vrijdag. KLM kreeg er Nf 0,60 bij op Nf 41,80.

In de financiële hoek leverden verzekeraar AMEV en ING goede prestaties. AMEV noteerde rond 11.00 Nf 1,40 hoger op Nf 88,50. ING liep een daalder op tot Nf 91,30. Mogelijk deed het fonds het goed op de aankondiging maandagochtend van de overneming van Stokvis (Technische-handelsonderneming) door Borsumij Wehry. ING Investment Bank is voor de helft eigenaar van Stokvis. ABN AMRO herstelde zich van een verlies van Nf 0,10 eerder op de dag. Rond 11.30 wist de bank toch Nf 0,20 winst te pakken op Nf 71,20. Aegon was veertig cent beter op Nf 105,30.

Fokker was maandagochtend relatief de sterkste stijger op de hoofdmarkt wegens geruchten dat er een grote order uit India aankomt. Gezegd wordt dat de bestelling een omvang van Nf 325 miljoen heeft. De vliegtuigbouwer zette Nf 20,50 neer, veertig cent hoger dan de slotkoers van vrijdag.

Hoogovens moest dertig cent terug tot Nf 47. "Winstnemingen", luidde de verklaring van een handelaar. DSM verloor Nf 2,70 op Nf 104,80, terwijl AKZO Nf 1,80 terug moest op Nf 179,70.

HET GEVAAR OP DE EUROPESE WEGEN

(aantal doden per miljoen voertuigen in het verkeer in 1992)

Land	Aantal
Engeland	183
Nederland	207
Duitsland	230
Italie	267
Belgie	286
Denemarken	294
Frankrijk	320
Griekenland	326
Luxemburg	355
Ierland	436
Spanje	538
Portugal	969

AFP Amigoe infografiek

Door plotselinge politieke onzekerheid:

Beurs in Tokyo duikelt omlaag

TOKYO - Op de effectenbeurs van Tokyo zijn maandag de aandelenkoersen fors gekelderd. De Nikkei-index van de 225 belangrijkste fondsen schoot 647,67 punten omlaag tot 17.404,24, wat neerkomt op een daling van 3,59 procent. Het was het grootste verlies op een dag in dit jaar.

Als oorzaak werd de opnieuw oplaaiende politieke onzekerheid in Japan genoemd. Het laagste punt dat de Nikkei-index tijdens de handel aangaf, was 17.383 nadat regeringsfunctionarissen verklaarden dat Ichiro Ozawa, een sleutelfiguur in de coalitieregering, tijdelijk geen officiele bijeenkomsten zal bezoeken. Handelaren spraken de vrees uit dat regeringsmaatregelen opgeschort zullen worden zolang Ozawa afwezig is.

Ook de uitlatingen van een vooraanstaande politicus dat het Japanse lagerhuis wellicht ontbonden zal worden, deed de onzekerheid aanwakkeren. Als het Japanse kabinet inderdaad besluit het lagerhuis te ontbinden, zal de Nikkei-index waarschijnlijk naar het op 29 november bereikte laagtepunt van 15,672 duiken, zo voorspelde een handelaar. De daling van de koersen werd versterkt door winstnemingen.

Herstel zit er niet in voor Japan, somber over Europa:

OESO positief over naaste toekomst van de VS-economie

PARIJS - De economie van de Verenigde Staten staat aan de vooravond van een krachtig herstel. Ook Groot-Brittannie, Australie, Nieuw-Zeeland en enkele kleine Europese landen staat een opleving van de conjunctuur te wachten, zij het iets minder spectaculair dan in de Verenigde Staten. In de overige landen binnen de Oeso (Organisatie voor Economische samenwerking en ontwikkeling) blijft de economische activiteit teleurstellend zwak.

Op het vasteland van Europa, waarvoor de verwachtingen afgelopen voorjaar nog hoopvol waren, is van herstel nog geen sprake, hoewel er indicaties zijn dat, met een mogelijke uitzondering voor Duitsland, het dieptepunt is bereikt. Dit zegt de OESO in haar halfjaarlijkse rapport over de economische vooruitzichten voor de 24 aangesloten industrielanden.

JAPAN

Voor Japan blijft de OESO somber. Dit land heeft de neergaande trend weer opgepakt. Herstel zit er voor de Japanners voorlopig niet in. Sterker nog, waar de economische denktank in juni nog een groei van het Bruto binnenlands produkt (BBP) voorspelde in 1994 met 3,3 procent, resteert in het jongste rapport nog een schamele vooruitgang met 0,5 procent. De in juni verwachte groei voor dit jaar met 1,3 procent is zelfs herzien naar een achteruitgang van 0,5 procent.

Ook de werkloosheid zal in Japan verder toenemen, van 2,5 procent van de beroepsbevolking in 1993 tot 2,9 procent volgend jaar. In juni hield de OESO het nog op respectievelijk 1,6 en 1,7 procent.

In Japan zijn de dure yen, de daling van de export en de afnemende binnenlandse vraag de grootste boosdoeners. Vooral de koersstijging van de yen viel de Japanners rauw op de maag, net nu het land zich enigszins herstelde van de daling van de vastgoedprijzen en de al te impulsieve kredietverlening.

VS

De VS doen het volgens de organisatie voor rijke landen goed. De groeiramingen voor 1993 zijn naar boven toe bijgesteld, van 2,6 procent in juni tot 2,8 procent nu. Voor 1994 is de prognose gehandhaafd op een groei van 1 procent, terwijl er in 1995 nog eens 2,7 procent bij komt.

Ook de werkgelegenheid en inflatie in de VS laten zich goed aanzien. Waar in juni voor 1993 nog een werkloosheidspercentage werd verwacht van 7, is die verwachting inmiddels bijgesteld naar 6,9 procent. Volgend jaar zit volgens de OESO gemiddeld 6,5 procent van de Amerikanen zonder werken en in 1995 6,2 procent. In juni nam de organisatie het werkloosheidspercentage voor 1994 nog op 7.

De VS maken volgens de organisatie goede vorderingen met maatregelen om de tekorten op de begroting en de betalingsbalans weg te werken. Wel waarschuwt zij dat additionele maatregelen nodig blijven. Of het herstel in de VS doorzet, zal er volgens de OESO mede van afhangen in hoeverre de Amerikaanse regering erin slaagt de hervormingen van het gezondheidsstelsel buiten de begroting om te financieren.

EUROPA

Voor Europa is het rapport aanzienlijk somberder. Buiten Duitsland rekent de organisatie volgend jaar op een gemiddelde groei van het BBP met 1,5 procent. In juni was dat nog 1,8 procent. Voor dit jaar ziet het er iets beter uit. Tegenover een in juni voorziene achteruitgang van 0,3 procent staat nu een terugval van 0,2 procent.

De budgettaire positie van nagenoeg alle landen in Europa is de afgelopen jaren drastisch verslechterd en laat nauwelijks ruimte voor fiscale stimuleringsmaatregelen. Toch moeten deze landen hun tekorten wegwerken. Zij staan daarbij voor het dilemma dat mogelijke maatregelen veelal een negatief effect hebben op de vraag. Veel landen - waaronder Duitsland, Frankrijk, Italië en Groot-Brittannie - hebben al bezuinigingsmaatregelen getroffen, maar of die vruchten afwerpen, hangt mede af van een eventueel conjunctureel herstel.

Aanpassing van de rentetarieven vormt volgens de Oeso voor de Europese landen een goed alternatief. Verlaging van die tarieven biedt, nu de inflatie daalt en de valutacrisis van vorig jaar september voor diverse landen de weg heeft geopend om de rente te verlagen, ruimte om een eigen monetaire koers te varen.

AMIGOE
FAXNUMMERS:
Advertentie:
674524
Redactie:
674744

VS scherpen eisen olie-embargo Irak aan

WASHINGTON - De Verenigde Staten stellen nieuwe voorwaarden aan Irak voor opheffing van het olie-embargo van de VN.

De Amerikaanse VN-ambassadrice Madeleine Albright zegt in een interview met de New York Times van zondag dat Irak formeel de soevereiniteit van Koeweit moet erkennen en de vervolging van Koerden en Shi'ieten moet staken, voordat het embargo kan worden opgeheven. Volgens de New York Times steunen van de andere permanente leden van de Veiligheidsraad (V-raad), Rusland, Engeland en Frankrijk dit Amerikaanse standpunt. Alleen van China is het standpunt niet bekend.

Omstreden Bank for Credit and Commerce:

Grootaandeelhouders eisen negen miljard

ABU DHABI - Grootaandeelhouders van de twee jaar geleden op verdenking van ernstige fraude gesloten Bank for Credit and commerce international (BCCI) eisen van dertien voormalige BCCI-managers een bedrag van negen miljard dollar. De claim is maandag neergelegd bij de rechter in Abu Dhabi, de hoofdstad van de Verenigde Arabische emiraten.

De grootaandeelhouders, de regerende familie van Abu Dhabi plus een investeringsmaatschappij, menen dat de dertien topmensen zich schuldig hebben gemaakt aan "wanbeheer en het ontvreemden van fondsen". De dertien waren afgelopen zomer al in staat van beschuldiging gesteld. Tot hen behoren de Pakistaanse oprichter, Agha Hassa Abedi, zijn plaatsvervanger Swaleh Naqvi en Ziauddin Akbar. De nu ingediende claim wordt zaterdag behandeld als de rechtbank zich ook buigt over de eerdere beschuldigingen.

De grootaandeelhouders beweren dat meer dan drie miljard dollar is gestolen uit de persoonlijke portefeuilles van de president van de Verenigde Arabische emiraten, sjeik Zaid en diens zoon en kroonprins, sjeik Khalifa. Volgens de aandeelhouders werd door de top van BCCI verteld dat "in december 1989 de fondsen meer dan vier miljard dollar bedroegen, terwijl zij in feite maar ongeveer 250 miljoen dollar waard waren." Als het geld was geinvesteerd in dollarobligaties dan zou de sjeik nu zeven miljard dollar in kas hebben gehad, zo stellen de aandeelhouders.

Dollar cent hoger in Europa

AMSTERDAM - De koers van de dollar is maandag op de Europese wisselmarkten bijna een cent hoger geopend.

In Amsterdam noteerde de Amerikaanse munteenheid om tien uur Nf 1,9195. Vrijdag had het groene biljet een slotkoers van Nf 1,9105.

Op de Aziatische markten was de dollar in een dunne handel al ruim een halve cent duurder geworden. Veel handelaren bleven aan de zijlijn staan om af te wachten welke richting de Europese wisselmarkten op zouden gaan.

Winnaars vierde trekking!

eerste prijs
• ƒ1.000,– CASH — Andre Felomina, Kaya Miranda 29

tweede prijs
• MT-Bike van Vista, t.w.v. ƒ500,– — Lynette Ligion, Nijlweg 7

derde prijs
• Kadobon van Wimco, t.w.v. ƒ250,– — Ruthmilla Cathalina, San Nicolaasweg 6

Prijzen afhalen? Mevr. Van Gricken, 626 133

MENSEN

■ *Het Nederlandse persbureau ANP heeft onlangs een foto verspreid van de drie concurrerende kindervrienden, de heiligen St Maarten, St Nicolaas en Santa Claus. Volgens berichten hebben zij in Utrecht het Pact der Gevers ondertekend. Hierin verklaren zij elkaars tradities te erkennen en roepen zij een ieder op deze ook te eerbiedigen.*

St Maarten is niet zo bekend. Hij wordt op 11 november herdacht als de edelman die genereus zijn mantel in tweeën scheurde en deelde met een arme die het koud had. Tegenwoordig gaan kinderen in bepaalde delen van Nederland op St Maartens dag 's avonds met lampionnen langs de deuren, ze zingen een lied en daarvoor krijgen ze dan snoep.

You might say you really got busted

In Japan is het eerste politiebureau geopend dat **louter vrouwelijke agenten** kent. De wijk Ritzy in Tokyo had de primeur. Maar dat het leven voor criminelen in dit chique district aantrekkelijker is geworden, moet volgens de autoriteiten ernstig worden betwijfeld. De zes politievrouwen beheersen judo, aikido en andere vechtsporten. Zij dragen revolvers en zijn schietvaardig. Een politiewoordvoerder zei dat het nieuwe politiebureau moet bijdragen aan een verbetering van het imago van de politie in Tokyo.

Getrouwd

Frédérique E. Nijenhuis
&
Johnny R. van der Linden

Aruba, 20 dec. 1993

Tv-producent: "Voorzitter Mao was de Last Emperor"

De Chinese leider **Mao Zedong** die een kwart van de wereldbevolking een kwart eeuw regeerde, was formeel een communist, maar had bijzonder weinig belangstelling voor Marx en Lenin. De maker van een Britse televisiedocumentaire, **Jeremy Bennett**, stelt dat voorzitter Mao het communisme slechts aanwendde als middel tot alleenheerschappij en dat zijn aandacht vooral gericht was op vrouwen. Hij zou honderden maitresses hebben gehad.

Bennett zegt dat "er nu druppelsgewijs onweerlegbaar bewijs uit China komt, dat Mao's wrede heerschappij veel meer weg had van de tradities van de Chinese keizers dan van het communisme". Mao zou zichzelf ook veeleer gezien hebben als de grondlegger van een nieuwe dynastie, dan als voorzitter van een communistische partij.

De documentaire van Bennett wordt uitgezonden door de BBC. De Chinese ambassade in Londen heeft duidelijk gemaakt dat China het programma niet op prijs stelt. De BBC zou zich volgens de behoedzaam dreigende diplomaten "volledig bewust zijn" van de consequenties van het uitzenden van de documentaire. Naar verluidt heeft de Chinese ambassade in Londen vergeefs geprobeerd de Britse autoriteiten tot censuur te bewegen ter bescherming van Mao's revolutionaire imago.

In Peking werd BBC correspondent James Miles volgens The Times al twee maal op het ministerie van buitenlandse zaken ontboden om uit te leggen waarom Mao's communistischeheilsverwachting door Britten bezoedeld wordt. Op 26 december is het honderd jaar geleden dat Mao Zedong werd geboren uit een boerenfamilie in de provincie Hunan.

De documentaire geeft een beeld van een leider die oude Chinese heersers ten voorbeeld nam en de communistische partij slechts gebruikte voor persoonlijke autoritaire doeleinden. Een voormalig lid van de Rode Garde zegt: "Mao las zelden werken van Marx en Lenin. Wat hij bestudeerde was de geschiedenis van Chinese heersers".

Bennett laat bovendien Mao's privé leven de revue passeren. Mao zou volgens de documentaire geobsedeerd zijn door seks. Een voormalig lijfarts van Mao, Li Zhisoei, zegt dat Mao honderden concubines versleten had, terwijl hij publiekelijk de rechten van vrouwen verdedigde. "Mao's omgang met vrouwen was net zoals zijn eetgewoonten: als hij trek had in een bepaalde groente, at hij er een heleboel van. Wanneer de groente hem verveelde, ging hij van iets anders een heleboel eten".

Vietnamees wacht achttien jaar op het priesterschap

Een Vietnamese Jezuiet heeft achttien jaar op de toestemming van de regering van Vietnam moeten wachten voordat hij de priesterwijding kreeg. De 40-jarige **Tran Van Nhu** werd zaterdag in Ho Chi Minhstad gewijd door mgr. Nguyen Minh Nhat, voorzitter van de Vietnamese bisschoppenconferentie. Om zo weinig mogelijk gelovigen erbij te laten zijn, hadden de burgerlijke autoriteiten verordonneerd dat de dienst 's morgens om half zeven moest plaatsvinden in een kerk aan de uiterste rand van de stad.

■ *Anna Nicole Smith was eind november en begin december favoriet bij Nederlandse dieven. Ze is 25 jaar en dook rond 29 november plotseling op in het stadsbeeld en trok ieders aandacht. Juist toen het land gevangen was in de kille greep van sneeuw, mist en ijzel keek de schaars geklede dame de voorbijgangers uitdagend aan. Het duurde niet lang voor tal van uitstalkasten van de bushaltes waar haar posters hingen opengebroken en leeggehaald werden. Abribus City Media had er een dagtaak aan om de leeggeroofde kasten weer te vullen. Op drieduizend plaatsen in Nederland hing Smith. En overal was het beeld hetzelfde. Zodra de duisternis inviel ontfermden liefhebbers zich over de poster. Dat ze daarbij de kast moesten kraken was geen enkele belemmering. Wijs geworden door eerdere posterdiefstallen, heeft de reclamemaker 6000 exemplaren extra gereserveerd. Er zijn overigens ook mensen (voornamelijk mannen) die gewoon netjes opbellen en een overgebleven poster vragen.*

Het is de Zweedse kledingketen Hennes & Mauritz dus weer gelukt. De laatste paar jaar wordt in december een spraakmakende kerstcampagne opgezet waarbij fotomodellen op posters lingerie en nachtkleding aanprijzen. Twee jaar geleden was dat Cindy Crawford, vorig jaar Naomi Campbell. Stuk voor stuk duurbetaalde modellen die inmiddels de status van megaster hebben bereikt. Dat telt langzamerhand ook voor juffrouw Smith. Deze Texaanse werd ontdekt in een restaurant waar ze werkte. In anderhalf jaar bereikte ze de top van haar modelcarrière. Met haar geblondeerde haar en gevuld figuur wijkt ze af van de modellen van nu. Eerder riep ze associaties op met seksbommen uit de jaren zestig, zoals Marilyn Monroe. Het kan evenmin toeval zijn dat de Amerikaanse fotograaf Magnus Reed zijn model houdingen liet aannemen die doen denken aan de poses die de beroemde tekenaar Vargas in de jaren vijftig en zestig gebruikte voor zijn pin-ups.

Sacharovprijs

De **Sacharovprijs 1993** van het Europese parlement voor de vrijheid van de geest is verleend aan het in Sarajevo verschijnende blad Oslobodjenje (Bevrijding). De krant verschijnt ondanks de oorlog in Bosnië nog elke dag.

Het is een krachtige man
die macht
verdragen kan

PATER BRENNEKER

Twee predikanten: stelen mag soms

De Nieuwzeelandse predikant **Brian Turner** vindt het moreel gerechtvaardigd dat mensen stelen als ze niet op andere wijze in hun bestaan kunnen voorzien. Hij vergeleek het huidige Nieuw-Zeeland met Engeland ten tijde van het feodalisme, toen de armen gedwongen waren te stelen om te overleven. Een andere predikant, **Desmond Cooper**, denkt ook zo. Hij wees erop dat de bezuinigingen van de regering op de uitkeringen Nieuwzeelanders dwingen tot criminaliteit. Nieuw-Zeeland heeft een hoge levensstandaard, maar negen jaar streng economisch beleid heeft geleid tot een sterke stijging van de werkloosheid en een groei van het aantal mensen dat op of onder het bestaansminimum leeft.

■ *Een biddende Jain vrouw wordt een dwerg bij de voet van een enorm beeld van de god Gomateshwar. Een gevaarte van 1012 jaar oud dat in Karanataka in zuidelijk India staat. Elk jaar is er een ceremonie waarin het granieten 58 voet hoge beeld besprenkeld wordt met vloeibaarheden als melk en rietsuikersap. De ceremonie duurt ongeveer een week.*

HENRY ® By Dick Hodgins

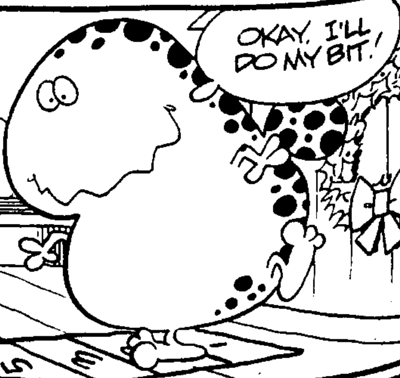

BONER'S ARK ® By Addison & Frank Johnson

BEETLE BAILEY ® By Mort Walker

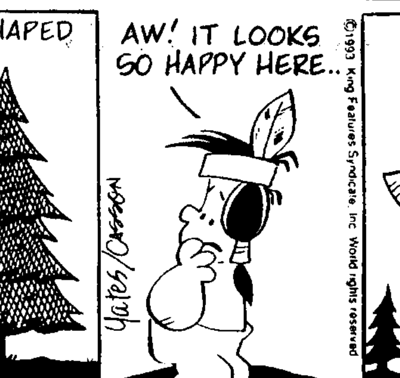

REDEYE ® By Bill Yates & Mel Casson

Heer Bommel en de Toornviolen

door Marten Toonder

4128— Heer Bommel boog zich over zijn inzending en staarde vertwijfeld naar de slappe bladeren.

"Ge gaat te ver, *amice*", sprak de markies. "Een kleine scherts kan ik wel waarderen. Toen u me gisteren uw kweekje toonde, zeggende dat het voor de tentoonstelling was bedoeld, moest ik werkelijk even glimlachen. Maar dit is grof!"

Heer Ollie stiet een getergd gegrom uit en de burgemeester, die juist passeerde, hield de pas in.

"Is er iets aan het handje?" vroeg hij vriendelijk.

"Deze eh... Bommel heeft een struik onkruid ingezonden", verklaarde de edelman. "Ik tracht hem uit te leggen, dat zoiets een ongepaste grol is."

"H-het is g-geen g-grolkruid", stamelde heer Ollie. "Het zijn bloemen! Heél mooie waranten zijn het! En ze kunnen muziek maken, als u begrijpt wat ik bedoel!"

De beide heren wisselden een medelijdende blik, maar op dat moment gebeurde er iets merkwaardigers. De stralen van de ochtendzon vielen op de verflenste ruiker en deze richtte zich fier op, tot verrassing van de toeschouwers.

"Ziet u wel!" riep heer Bommel uit. "Ze zijn ingespoten met een sterke pippeling - en dat schijnt ze erg gevoelig te maken voor licht en zo."

"Hm", mompelde Dickerdack, "dat is sterk. Maar wat is pippeling? En wat bedoelt u met muziek?"

"Natuurgeluiden", legde heer Ollie uit. "Het suizen van de wind en vogelzang..."

De bloemen waren nu geheel opengegaan; ze schenen hun stengels te strekken, er voer een lichte siddering door de kroonbladeren en daarop barstten ze los in zo'n luid geknal en geknetter, dat de ruiten rinkelden.........

AGENDA

MEDISCHE DIENSTEN

ARTSEN

[NA]CHTDIENST ARTSEN
... van de artsen van Bandabou (...district) kunnen in spoedgevallen ... 841658 bellen en dan het ...apparaat afluisteren. De ... van de andere districten kunnen ... spoedgevallen de artsenpraktijk van eigen huisarts bellen en het ...apparaat zal dan mededelen wie ...doende arts is.

KINDERARTS
(particuliere patienten)
...e dienstdoende arts belt U tel.: ...825100.

VERENIGING
VAN TANDARTSEN
...e dienstdoende arts gedu... weekeinde en op feestdagen ...: 682222 op te bellen.

[W]IJKVERPLEGING

[W]IT GELE KRUIS
[W]IJKVERPLEGING
[PRI]NSES MARGRIET'
... Maria 17. Tel.: 682344/ ..., 682412/682574. Fax: ... Kantooruren: 07.00-16.30

...e wachtzuster gelieve tel.: ... te bellen na 17.00 uur.
...eekuur in ieder wijkgebouw: ... van 08.00-08.30/14.30- ...uur.
... Halman Otrobanda: tel.: ...; spreekuur: woensdag van ...-11.00 uur.
... Maria 17: tel.: 682344; ...kuur: donderdag van 09.00- ... uur.
...gebouw Bonam: tel.: 371865. ...kuur: dinsdag van 09.00- ... uur. Sokudi: tel.: 367524.
... Mediko Montagne Abao: ... 673711; spreekuur: ...dag van 09.00-11.00 uur.
... Fensu 9 (Koraal Specht): ...577; spreekuur: donderdag ...00-11.00 uur.
...bouw Suffisant: tel.: 687707; ...: donderdag van 09.00- ... uur.
...bouw Sta. Rosa: 671628; ...: dinsdag van 09.00- ... uur.
...spreekuur voor zuigelingen-...uterzorg: vrijdag van 08.00- ... uur. Hoek Vondelstraat/ ...ntostraat. Tel.: 373584.

[STIC]HTING NEUTRALE [W]IJKVERPLEGING
... 16: P.O. Box 3619. ...692232. Fax: 682709; ... 07.00-17.00 uur.
... Siberie Kavel 16; ...00-16.00 uur. Tel.: 649422.
...wachtzuster vanaf 17 december ... uur t/m 24 december om 07.00 ...

[K]RAAMKLINIEK [M]IO CANARIO
...weg Noord 43. P.O. Box ..., 691838/ 692510. Fax: ... informatie over prenatale ... gedurende en na de bevalling. ...eau zuigelingen: iedere donde... van 13.30-16.00 uur. ...bureau peuters: iedere dins... van 12.30-14.45 uur.

STICHTING [W]IJKVERPLEGING BANDABOU
...6, tel.: 648077/648387; open

van maandag t/m vrijdag van 07.00-17.00 uur; na 17.00 uur bereikbaar: zuster Mattheeuw. Tel.: 648827 b.g.g. 601760.
Consultatiebureau: iedere dinsdag van 09.00-11.00/18.00-20.00 uur.

AMIGOE Colofon

APOTHEKEN

NACHTDIENST

Otrobanda:
Groot Piscadera, Jan Noorduynweg z/n (naast Thorax Centrum). Tel.: 685022/ 685023.
Punda:
Mampuritu, Sta. Rosaweg 329 (gebouw Centro Medico Sta. Rosa). Tel.: 674475/ 674750.

Botica Otrabanda

DIVERSEN

BELANGRIJKE NUMMERS (voor noodgevallen)

Ambulance:	112
Politie:	114
Brandweer:	114
Hospitaal:	624900
Aidslijn:	128
Kodela:	136

HEEFT U HULP NODIG?
Bel SOS-lijn 127!

NOODGEVALLEN/ VERMISSING OP ZEE
Telefoon: 637911 (RCC)
24 uur per dag bereikbaar!

STICHTING PROTESTANTS KOOPVAARDIJWERK
(Curaçao Seamen's Mission)
Emancipatie Boulevard 42. Tel.: 375317. Open op dinsdag t/m zaterdag van 20.00-22.30 uur. Radioprogramma: elke vrijdag via Radio Hoyer II van 19.05-19.30 uur.

FUNDASHON LECHI DI MAMA KORSOU
Voor informatie tel.: 672289, 375023 of 375542.

LUCHTPOSTSLUITING
POSTKANTOOR GROOT KWARTIER
Nederland: voor gewone stukken: maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag om 11.30 uur; woensdag om 10.15 uur. Voor aangetekende stukken één uur van tevoren.
Suriname: voor gewone stukken: dinsdag en vrijdag om 17.30 uur en zaterdag om 10.45 en 17.00 uur.
De Verenigde Staten en Europa (op zaterdag): voor aangetekende en gewone poststukken om 14.45 en 15.45 uur.
Het zegelloket is op zaterdag van 07.00-15.00 uur open.

THORAX CENTRUM
(Jan Noorduynweg naast UNA. Tel.: 685544
openingstijden van maandag t/m vrijdag van 08.00-17.00 uur; op zon- en feestdagen alsmede op werkdagen na 17.00 uur voor spoedgevallen tel.: 685917.

STICHTING ... CURAÇAO
Het Dierenasiel is open van maandag t/m vrijdag 10.00-12.00/14.00-18.00 uur; zaterdag van 08.00-13.00/16.00-18.00 uur; zondag gesloten.

DIERENARTS
voor spoedgevallen gelieve te bellen: 614000 (Veterinaire Dienst) voor de dienstdoende arts.

DINSDAG
TOERISTENSCHIP
10.00-24.00 uur *Regent Spirit* (MBJ)

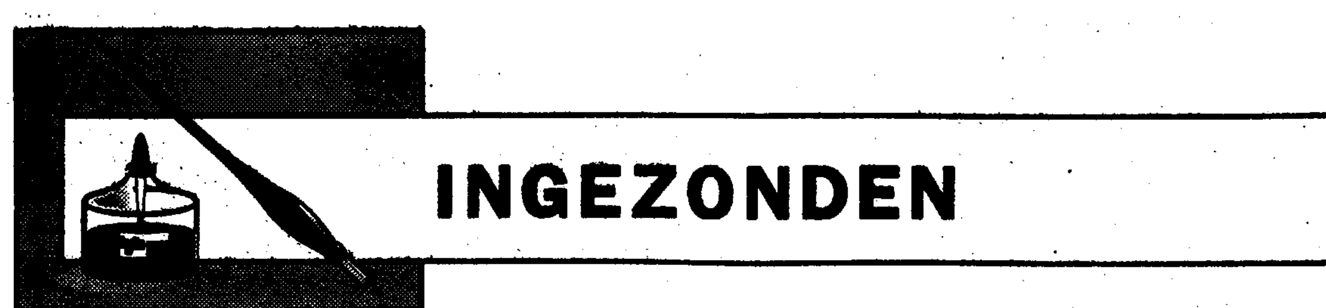
WEGA DI NUMBER

zat	zon
1116	3081
9232	3730
1517	4743

AE (kanaal 73)
MAANDAG
15.00 Movie: Silent Night, Holy Night
17.00 Delvecchio
18.00 Police Story
19.00 Rockford Files
20.00 In Search Of...
20.30 In Search Of...
21.00 David L. Wolper Presents
22.00 Sherlock Holmes
23.00 Lovejoy
24.00 Evening at the Improv
01.00 David L. Wolper Presents
02.00 Sherlock Holmes
03.00 Lovejoy
04.00 Evening at the Improv
05.00 Movie: Little Men

LIFE (kanaal 91)
MAANDAG
15.00 Anything But Love
15.30 Tracey Ullman
16.00 Moonlighting
17.00 Movie: Reckless Disregard
19.00 Supermarket Sweep
19.30 Shop 'Til You Drop
20.00 Unsolved Mysteries
21.00 L.A. Law
22.00 Movie: A Cry in the Dark
24.00 Unsolved Mysteries
01.00 Unsolved Mysteries
01.30 thirtysomething
02.30 Self-Improvement Guide
05.30 Self-Improvement Guide

FLAMINGO TV (kanaal 11)
MAANDAG
16.00 Morning Stretch
16.30 Cartoons
18.00 Euro TV
18.30 Pasquale's Kitchen Express
19.00 Maria Laria Cara a Cara
20.00 CNN News
20.30 Ocurrió Asi
21.30 Fire Fighters
22.00 Euro TV
23.00 CNN News/Movie

INGEZONDEN

Ontwikkeling Oostpunt

NAMENS DE eigenaars en mede-ontwikkelaars van de terreinen te Oostpunt wil ik gaarne reageren op het interview met de heer Narain en mw. Raveneau van maandag 13 december. Ik zou het op prijs hebben gesteld indien deze personen zichzelf eerst op de hoogte hadden laten stellen door degenen die echt weten 'waar de klepel hangt' alvorens over te gaan tot onnodig en ongepast brullen via de media.

In het algemeen zijn wij het eens met enkele stellingen van deze groeperingen. Dergelijke groeperingen kunnen wel degelijk een belangrijke rol spelen in het op een verantwoorde manier ter ontwikkeling brengen van bepaalde gebieden met inachtneming van de relevante aspecten van het milieu. De *input* van deze groeperingen zou dan ook in de relevante beginfase van het Coral Carib-project worden verwelkomd, samen met dat van de professionele organisaties en personen die wel een gedegen kennis en ervaring bezitten omtrent dergelijke situaties.

Hun opinie en bevindingen zouden zeker van belang en interesse kunnen zijn, maar zij moeten zich niet inbeelden dat hun opinie *de* opinie is waar iedereen zich maar naar moet schikken. Zuiver ter illustratie wens ik hen in te lichten dat, vooruitlopend op de verdere door de rechtmatige eigenaars en ontwikkelaars op te stellen uitgestrekte 'conserveringsgebieden' op onze terreinen, reeds definitieve areas en onderdelen vastgelegd zijn voor daadwerkelijke bescherming.

Wij duiden hier onder andere op een lijst die niet minder dan tien gebieden of factoren vastlegt die absoluut niet door enige ontwikkeling aangetast of beschadigd mogen worden. Daarnaast is zelfs gezorgd dat bepaalde gebieden vanwege hun archeologische, historische of botanische waarde buiten het te ontwikkelen of zelfs te verkopen gebied zijn gehouden. Er wordt immers een zeer groot deel niet verkocht of ontwikkeld.

Onze lijst is indertijd tevens aan het Bestuurscollege overhandigd voor verankering in de concessies welke aan ons gegeven dienden te worden. Vermeld dient te worden dat zowel de CTDB als gedeputeerde Mendes de Gouveia het milieu-aspect wel degelijk naar voren hebben gebracht en gewezen hebben op het belang van een evenwichtige en gevoelige ontwikkeling. Het verwijt aan het adres van onder andere de CTDB vind ik dan ook onterecht, ondanks mijn andere verschillen met de CTDB. De door ons vastgestelde lijst zal later door de ware deskundigen en personen met echt relevante kennis en inzicht zeer zeker uitgebreid worden. Dit moet echter gebeuren op grond van overwegingen en criteria gebaseerd op een gezond verstand en ware kennis van het gebied en de situatie en niet aan de hand van wilde kreten en intransigente houdingen van mensen die soms gemotiveerd lijken te zijn door een ongecontroleerde drang naar publiciteit, zonder rekening te houden met de rechten, motiveringen en verantwoordelijkheden van hun medeburgers.

Natuurlijk zijn er ook gevallen geweest waarbij vooral grondeigenaren (en ook ontwikkelaars) hebben moeten toezien hoe enkelen het verkeerde imago verstevigen, dat ontwikkelen per definitie moet beginnen met kaalscheren, ontbossingen, ontgroenen en uitgraven. Waar blijven de heer Narain en mevr. Raveneau bij het door het EOP bestemmen van 'industriële gebieden' binnen en rondom bestaande woonwijken en ideale woningbouwgebieden? Bij het opzetten van *sanitary landfills* in prachtige gebieden die dan verpest worden? Bij het kaalscheren van heuvels en daarna in de verkoop stellen? Bij het omhakken van prachtige mango-, mispel-, kenepa- en andere bomen in wijken zoals Mahaai? Bij het afbreken/opvullen van waterdammen voor verkavelingen? Bij het omtoveren van een prachtig grot in een kunstmatig 'sprookjesland'? Is er een reden waarom deze en andere 'infracties' of handelingen niet door de heer Narain of mevr. Raveneau aan de kaak worden gesteld?

In antwoord op de stellingen dat er geenszins sprake was van een 'onverhoedse' bestemming het volgende: in alle rapporten omtrent (toeristische) ontwikkelingsmogelijkheden voor ons eiland, is gewezen op het belang van bepaalde gebieden in de terreinen te Oostpunt. Dit is bevestigd in de indertijd opgemaakte preliminaire versies van het voorontwerp EOP, hetgeen zelfs toegegeven is tijdens de hoorzittingen van de DROV. Dit ondanks de aanbevelingen van het Howarth/Howarth-rapport en in tegenstelling tot de procedures, doelstellingen en eisen die in het EOP zelf zijn uiteengezet.

Mij werd verweten dat ik alleen naar mijn portemonnee kijk. Hierop is mijn antwoord een volmondig já, óók. Mijn (onze) portemonnee kan het verzorgen van 4400 hectare niet meer aan na 139 jaren. Hiervoor hebben wij hulp nodig. Daarom zijn wij van plan een gelimiteerde ontwikkeling toe te staan van een gedeelte van het terrein, om zodoende fondsen en middelen te verwerven om het geheel verder te kunnen verzorgen en onderhouden. Verder heb ik ook het lef om te kijken naar de portemonnee van mijn medeburgers, die door een dergelijke ontwikkeling voordelen zullen vangen en werk zouden kunnen krijgen. Ik weet dat er zeer veel mensen evenzo over denken. Indien mijn houding mij toch kwalijk wordt genomen door de heer Narain en mevr. Raveneau kan ik alleen maar volstaan met het Amerikaanse gezegde *So sue me.*

WILLEM MAAL JR.
Curaçao

TELECURAÇAO (kanaal 8/6)
MAANDAG
17.00 Atardi Hubenil
18.00 Filatelie: De Tweede Wereldoorlog
18.15 World of Tools
18.30 Informe Deportivo (presentator Rein Persaud)
18.45 Nieuws in het Nederlands
18.57 Tempu pa Dios
19.03 Desirée's Banket: Christmas French Toast
19.30 Tele-Enfasis (presentator Clifford Goilo): Vùrwèrk i Seguridat
20.00 Telenotisia
20.30 Modísima: Pretty Kids, Elegance en Lady First
21.00 Wega di Number Kòrsou
21.07 Telenovela: Ti Ti Ti
21.30 Tropical Heat
22.30 Departement Cultuur en Opvoeding: A Brandsom Country Music Christmas
23.30 NOVA
24.30 Sluiting.

CBS (kanaal 75)
MAANDAG
15.00 As the World Turns
16.00 Guiding Light
17.00 Young and the Restless
18.00 News
18.30 News
19.00 News
19.30 CBS News
20.00 Entertainment Tonight
20.30 Inside Edition
21.00 Evening Shade
21.30 Dave's World
22.00 Murphy Brown
22.30 Love & War
23.00 Northern Exposure
24.00 News
24.35 Late Show With David Letterman
... Primetime
After Primetime
02.35 Roseanne
03.10 Up to the Minute

ABC (kanaal 77)
MAANDAG
15.00 One Life to Live
16.00 General Hospital
17.00 Oprah Winfrey
18.00 News
18.30 CBS News
19.00 News
19.30 ABC News
20.00 Jeopardy!
20.30 Wheel
21.00 Day One
22.00 NFL Football (L)
01.00 News
01.35 Nightline
02.05 Movie
04.00 World News Now
05.30 Oprah Winfrey

CINE (kanaal 83)
MAANDAG
16.00 Movie: Jinetes de la Mongolia
18.00 Movie: No Somos Angeles
20.00 Movie: El Niño que Amó la Navidad
22.00 Movie: Rocky IV
24.00 Movie: La Torre
02.00 Movie: Muerte Blanca
03.30 Movie: Mi Nombre es Violencia
05.30 Movie: La Torre

NBC (kanaal 85)
MAANDAG
15.00 Another World
16.00 Les Brown
17.00 Donahue
18.00 News
18.30 Inside Edition
19.00 News
20.00 NBC News
20.30 Journal
21.00 Fresh Prince of Bel-Air
21.30 Blossom
22.00 Movie: Moment of Truth: Why My Daughter?
24.00 News
24.35 Tonight Show With Jay Leno
01.35 Late Night
02.35 Rush Limbaugh
03.05 Later With Bob Costas
03.35 John & Leeza
04.35 NBC Nightside

TBS (kanaal 89)
MAANDAG
16.05 Tom & Jerry's Funhouse
17.05 Captain Planet and the Planeteers
17.35 Brady Bunch
18.05 Saved by the Bell
18.35 Saved by the Bell
19.05 Grow'g
19.35 Grow'g
20.05 Andy Griffith
20.35 Beverly Hillbillies
21.05 Grinch
21.35 Movie: Prancer
23.30 Movie: Miracle
01.35 Movie: Christmas in Connecticut
03.35 Movie: A Holiday Affair
05.35 Three Stooges

Paus veroordeelt proeven met menselijke embryo's

VATICAANSTAD - Paus Johannes Paulus II heeft zondag proefnemingen met menselijke embryo's veroordeeld. Vanaf de conceptie is er geen sprake van een simpele biologische materie, maar van een menselijk wezen.
De paus sprak tot ongeveer twintigduizend gelovigen op het Sint Pietersplein. "Het menselijk wezen, dat groeit in de moederschoot en in Gods liefde, moet met het grootst mogelijke respect worden behandeld." In het kader van het jaar van het gezin heeft de paus dit weekeinde tot een krachtiger bescherming van huwelijk en gezin opgeroepen. Het Vaticaan steunt met "groot enthousiasme" dit initiatief van de Verenigde Naties, die 1994 tot jaar van het gezin hebben uitgeroepen, zo zegt de paus in een verklaring.

Vijftig illegalen omgekomen op zee bij Maleisie

KUALA LUMPUR - Bij een botsing tussen twee boten voor de kust van oost-Maleisie zijn waarschijnlijk vijftig illegale immigranten uit Indonesië verdronken. De kustwacht slaagde erin 55 passagiers van de twee betrokken houten vaartuigen te redden.

A fayesé kristianamente

ROSA MARIA HENRIQUEZ
mihó konosí komo Yùfrou Rosa

na nòmber di su rumannan : Mons. Julio Henriquez
Catharina Henriquez
Sarah Henriquez
Eddy i Celia Henriquez - de Jongh
su subrina(o)nan : Donald (Donny) Henriquez i rumannan
Rudy Henriquez i rumannan
Mena Henriquez
Joseph (Boy) Henriquez i rumannan
Ingrid (Ges) Cárdenas i rumannan

Akto di entiero lo tuma lugá djamars 21 di desèmber 1993, pa 4'or di atardi saliendo for di Katedral di Pietermaai pa Santana Katóliko na Pietermaai.
Promé ku entiero lo tin un Santo Sakrifisio di misa na Katedral di Pietermaai.
Ta kuminsá risibí bishita di kondolensia for di 1'or di merdia na Katedral di Pietermaai.
Despues di entiero lo no por risibí bishita di kondolensia na kas.

Oproep ex-opperrabijn Goren over joodse kolonies

Soldaten moeten opdracht ontruimen niet opvolgen

JERUZALEM - Rabbijn Shlomo Goren, de voormalige opperrabbijn van Israël, heeft zondag het leger opgeroepen geen gehoor te geven aan het bevel de joodse nederzettingen in de bezette gebieden te ontruimen.
Goren verklaarde voor de Israëlische radio: "De soldaten moeten om twee redenen weigeren. In de eerste plaats zou een dergelijk bevel strijdig zijn met de geboden van de Torah dat Eretz Israël (Israel binnen de bijbelse grenzen) bevolkt moet worden door joden. Daarnaast is het een bevel dat afkomstig is van een regering die gebaseerd is op een niet-joodse meerderheid in het parlement, dankzij de steun van twee Arabisch-Israëlische partijen."

Het kabinet van premier Yitzhak Rabin heeft de steun van 61 van de 120 afgevaardigden in het parlement, waaronder de communistische partij Khadash (drie zetels, waarvan er twee bezet worden door Arabische Israëliers) en de Arabische democratische partij (twee zetels).

Het veiligheidsbeleid van Rabin voorziet in de instelling van Palestijns zelfbestuur in de bezette gebieden in vijf jaar, waardoor waarschijnlijk verscheidene joodse nederzettingen opgeheven moeten worden. In de bezette gebieden wonen zo'n 120.000 kolonisten, die fel tegen de toegezegde Palestijse autonomie zijn. Gorens oproep werd zaterdag ook op pamfletten verspreid in synagoges in de bezette gebieden.

HET WEER

WEERSVERWACHTING geldig tot morgenmiddag 12:00 uur:
Licht tot half bewolkt, gedurende de nacht- en ochtenduren tijdelijk zwaar bewolkt met een plaatselijke bui.
Zwakke tot matige wind, overdag af en toe vrij krachtige wind uit overwegend oostelijke richting (tussen drie en twintig knopen).

WEEROVERZICHT:
Door een lichte toename van de vochtigheid in de onderste luchtlagen zal in de komende 24 uur op de Benedenwindse eilanden tijdelijk meer bewolking overdrijven, waaruit voornamelijk tijdens de nacht- en ochtenduren een bui tot ontwikkeling zal komen.

OVERZICHT WEERSGESTELDHEID

Vanmorgen 08.00 L.T.		Afgelopen 24 uur		
Station	Het weer	Max	Min	Neerslag mm
Aruba	licht bewolkt	31	25	0.0
Bonaire	licht bewolkt	32	28	6.2
Curaçao	licht bewolkt	32	26	0.0
Sint Maarten	zwaar bewolkt	28	24	12.8
Atlanta	zwaar bewolkt	12	03	0.0
Kingston	zwaar bewolkt	30	23	0.0
Miami	-.-	27	-	-
New York	geheel bewolkt	07	02	0.0
Port-of-Spain	licht bewolkt	30	22	0.0
Santo Domingo	half bewolkt	30	20	0.1

BETONMIX

TOMCO N.V.

Voor: Blokken, zand grind, bewapening beton

Brakkeput Ariba nst.Technische School

Tel.: 672204 - 674673.

Marjolein Beauty Parlor for Dogs

Gediplomeerd hondentrimster.

Winston Churchillweg 25

Tel.: 663634

Empress Rent-A-Car

The Lowest Rates in Town!

24 Hour Hotline: 602499

Tel: 617910 Airport Tel.: 691280

Te koop aangeboden

met een grote keuken, twee ruime porches, 3 grote zalen en een grote tuin. Gelegen in een rustige en veilige woonwijk. Prijs: Naft. 189.000,= Voor meer informatie; bel 678695 na 6.00 p.m.

TE HUUR AANGEBODEN ONGEMEUBILEERD HUIS met 3 slaapkamers + 2 badkamers. Voor informatie: Telf.:

Advertentie: 674524

Redactie: 674744

PINEAPPLE ESTATE

Stijlvolle Woningen

TE KOOP

1. Prime terrein
2. Beveiliging
3. Zwembad
4. Landscaping
5. Centraal Gelegen

Hou Winds Holding N.V. Salinja nst. 186

BRING NEW LIFE TO YOUR CARPET AND FURNITURE

Revive the original beauty of your carpet and furniture. Cleaning in your own home by Von Schrader's VSI dry foam extraction system. No mess, No fuss, No odor. Use the same day.

We offer pick-up and delivery on area rugs. All work guaranteed.

We offer special prices for big surfaces.

Phone at 652820 for estimate today.

VONSCHRADER

PROF - CARE CLEANING SYSTEMS

P.O. BOX 441 TEL. 652820

Kerstkollektie '93

BONSAI

Bonsai - Folkerweg

Prachtige kollektie Nederlandse planten en bloemen

NIKITA Fashion

Europese mode vanaf 1 jaar, teenagers en ouder. Je krijgt 10% of meer korting bij het meenemen van deze advertentie.

Generaalsweg 21 (afslag "CASA MANITA" en je komt het vanzelf tegen)

The Country House

Voor een apart kerstkadootje

Mahaai Mini Mall - SBN Doormanweg 22 - Tel. 377369

MAMI, STOP!

Mahaai Mini Mall - SBN Doormanweg 22

BOUTIQUE **PET**

Winkelcentrum Brievengat

Exclusieve Europese Herenkleding

TEL.: 371748

BLITZE KERSTKADO'S voor TIENERS,

jongens en meisjes en zich jong voelende volwassenen.

o.a. **T-SHIRTS** 100% katoen, Unisex, verschillende prints.

BEACHSLIPPERS, SHORTS, SHORTSETS, HAARBANDJES, BEACHDRESSES, TEASERS enz. enz.

THE BLITZ

Tel.: 377234 - S.B.N. Doormanweg 37 nst. Effe Anders - t/o Centrum Supermarket

---

RAMIRO SERVICE

heeft een vakature voor een

RECEPTIONISTE / TELEFONISTE

Minimum eisen:

- tenminste Mavo-4 opleiding
- representatief voorkomen
- beheersing van het Nederlands en Papiaments
- leeftijd tussen 20 en 25 jaar.

Schriftelijke sollicitaties te richten Ma Louisa 30 of bel Tel.: 603345 voor een afspraak.

COCO

Binnengekomen chique badmode van "GRUPPO LA PERLA" maat 36 t/m 48

PLAYWORLD

Openingstijden Monilet Playworld:

koopavond tot 9.00 p.m.

8.30 a.m. nonstop tot 2.00 p.m.

RANDY MOTORS N.V.

#1

Heeft te koop

Toyota Starlet / Mitsubishi Lancer

Toyota Tercel / Suzuki Jeep

Toyota Crown

Tel: 658808, 658818, Fax: 658828, 617382

Salinja nst #186, Salinja #127

Solaris collection

importer of fine interior products and fabrics

Wist u dat **Solaris Collection** behalve de beste gordijn-, meubelstoffen, beddespreien, behang en vloerbedekking ook de beste service heeft. Bezoek onze showroom voor een persoonlijk advies.

Solaris Collection

Omdat alleen het beste goed genoeg voor u is.

Sta. Rosaweg 163

Openingstijden: Maandag t/m Vrijdag van 07.30 - 12.00 uur en van 14.00 - 17.00 uur.

tel: 678081 fax: 678317

Ook op zondag open van 10 - 5 uur. Open: elke dag van 8 - 6 uur.

HAIR CREATIONS

Tel: 678464

Geen lange wachttijden

20 kappers staan

non-stop voor u klaar.

De mooiste

Kerstversierselen

op het eiland vindt u bij

SEMPERFLORENS

Exclusive Interiors, George Maduroweg 21 tel. 374295

RASONABLE

Winkelcentrum Brievengat * W. Churchillweg

December Holidays

Same quality, same prices!!

PRINTING

is het aangewezen adres voor al Uw **BOEKDRUK-, ZET- en OFFSET WERK**

Bel de heer William Dunlop, of kom even langs en overtuig u zelf dat wij de enige drukkerij zijn.

Met redelijke prijzen en prompte levering

Imprenta Bon Bini gaarne tot uw dienst!

Imprenta Bon Bini N.V.

De Bottomweg 48 - Tel.: 686688

DIETIKA

Reform- en dieetwinkel

reform- en dieetprodukten

Mon Reposweg 45/tel. 379133

maandag t/m vrijdag 08.30 - 12.15 en 14.00 - 18.00 uur.

zaterdag 09.00 - 13.00 uur.

Wasserette Zuikertuintje

Tel.: 371143

Wij waren in 1993 uw wasserette.

Prettige Kerstdagen en Gelukkig Nieuwjaar en tot ziens in 1994

FIESTA PARADISE

Sentro Komersial Brievengat Tel.: 368566

Ontvangen prachtige Kerstversiersels:

o.a. ballons, slingers, bordjes, cups, servetjes en alle versiersels voor de kerstboom en nog veel meer.

Kom langs!!

Uw foto
Uw tekst
Uw logo
Wat wilt u nog meer?
Uw eigen kerstkaart

WEGWIJZER

UNIEK PRIJSSCHEMA

VIDEO CONNECTION

van 16:00 tot 20:45 uur

Carawaraweg 76

"LA CONFIANZA"

nu aan de

Sha Caprileskade no. 12

Wij hebben ontvangen: **Zeer mooie vitrages, gordijnstoffen en bekledingstoffen.**

Kom langs, wij verwachten u !

Caribelle ARTS & CRAFTS

Bloempot Shopping Center Tel.: 379817

Voor uw **kerstversiering** hebben wij lint en stof met kerstdessin, kerstrozen en -appeltjes, mini kerstboompjes en kerstkransen. Ook **kerstpakketten** van het merk Pernin of Copenhagen, heel schattig en exclusief.

Wij wensen onze cliëntele een zalig kerstfeest toe.

WELCOME SHOP

Rooi Catootjeweg 10 - telf. 371684 (zijweg voor Centro Pro Arte)

Mooie kruiken, koperen artikelen en aardewerk potten

Stoffeerderij ANTILLIANA

Montagne Rey 114 **tel: 671789**

Uw aangewezen adres voor het

BEKLEDEN VAN STOELEN, AUTO'S, HET MAKEN VAN KUSSENS, TAPIJTLEGGEN ETC.

Wij accepteren: Visa, Mastercard, Kompa

Bij ons vind je de grootste sortering elektronische spelletjes, zoals div. video-games, Nintendo, Super Nintendo, Game Gear, Game-Boy, Sega Genesis, Sega CD en Lynx. Kom ze kijken bij:

L'AMIGA Heerenstraat 25 tel.611681

ABC

TRANSLATIONS & COURSES

We provide professional and quality-oriented conference-interpreting and translating services (Papiamentu, Dutch, English, Spanish, French, German and Portuguese)

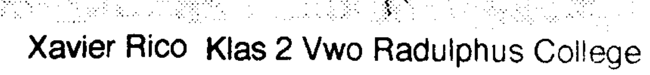
Boekhandel YUMI N.V.

Voor de komende kerstdagen, Monopoly, Risk, Rummikub en Woord-Rummikub

Winkelcentrum Colon

A IGOE KERST KRANT '93

Xavier Rico Klas 2 Vwo Radulphus College

Salon van God komt maar niet dichterbij

ZAL DE mens ooit zover komen dat hij de geheimen van het heelal geheel kan doorgronden? Voorlopig zitten we nog ver van dat stadium af. Misschien zijn er nog allerlei natuurwetten waarvan we het bestaan niet vermoeden.

= door Jan Ottens =

Vergeleken bij Sancho Panza was Don Quichotte een intelligente man. Want alles is betrekkelijk. Dokter Watson had zelfs doorgeleerd, maar net als de dikke man op zijn ezel had ook zijn bestaan slechts zin om de geestelijke superioriteit van iemand anders (Sherlock Holmes in zijn geval) te onderstrepen.

Kosmologen, astronomen, of hoe al die andere natuurkundigen ook mogen heten die de geheimenissen van het heelal trachten te verklaren, zijn zeker knappe koppen. Maar zou niet zelfs hun geleerdheid betrekkelijk kunnen zijn, nog betrekkelijker dan gemeten aan de kennis van de gewone man, die het bestaan van het ondermaanse en van het bovenmaanse gewoon voor lief neemt (ook al is het zo dat op veel plaatsen in de wereld heel wat mensen daaraan niet eens toekomen, zo hard moeten ze voor dat bestaan knokken)?

OERKNAL

In een nieuw boek, *De salon van God* geheten, beschrijft wetenschapsjournalist Govert Schilling de 'speurtocht naar de architectuur van de kosmos'. Dat suggereert dat de geleerden inderdaad op weg zijn het mysterie van de kosmos te ontsluieren, maar het tegendeel lijkt haast waar: geen van allen weten ze zeker of ze wel de goede weg hebben gekozen en of ze zich eigenlijk niet in een doolhof bevinden, die (onzichtbaar) nog tal van andere routes biedt.

Neem de theorie van de 'oerknal', van dat hele kleine heelalletje met zijn temperatuur van meer dan duizend miljard graden dat ongeveer vijftien miljard jaar geleden explodeerde en sindsdien almaar groter en kouder werd. Niet iedere theoreticus en onderzoeker geloofde (of gelooft) in de *big bang*, maar toen in 1964 — overigens geheel bij toeval — de kosmische achtergrondstraling werd ontdekt, was er tenminste een soort van bewijs.

De zwakke radioruis, die uit alle richtingen aan het heelal wordt opgevangen, zou het restant zijn van de intense straling die de geboorte van de kosmos begeleidde. Er was echter wel een groot probleem, al was dat lang niet het enige. Voorzover de waarneming vanaf de aarde reikte, moet bij het ontstaan van de [illegible] de materie [illegible] verdeeld zijn geweest. Maar hoe is dan de komst van sterrenstelsels te verklaren, als er geen variaties in de dichtheid waren, vertaald in kleine temperatuurverschillen van de kosmische achtergrondstraling?

DUBBELZINNIG

Om niet gehinderd te worden door de absorberende werking van de aardse dampkring besloten de Amerikanen een kunstmaan te lanceren, de Cosmic Background Explorer (COBE). Die COBE werd met een vertraging van enkele jaren (op het laatst ook nog door de rampzalige ontploffing met het ruimteveer Challenger in januari 1986) met behulp van een onbemande Delta-raket op 18 november 1989 in een baan om de aarde gebracht.

Tot dan waren astronomen altijd gericht geweest op planeten, sterren, nevels, sterrenstelsels en op onderzoek van de aarde, nooit op de kosmos zelf. De metingen die COBE verrichtte, bleken aanvankelijk resultaten met een dubbelzinnig karakter op te leveren: enerzijds opnieuw ondersteuning van de big bang-theorie, maar anderzijds nog steeds geen bevestiging van de veronderstelde processen, die kort na de geboorte van het heelal tot de vorming van sterren, sterrenstelsels, clusters (samenscholingen van sterrenstelsels), superclusters en mogelijk zelfs hyperclusters geleid moeten hebben.

BABYFOTO

Op 23 april 1992 echter schokte George Smoot, die als leider van het wetenschappelijk team van COBE verbonden is aan het Lawrence Berkeley Laboratory, de wereld met 'de ontdekking van de eeuw'.

In zijn vorig jaar verschenen *Kosmische cinema*, waarin de ijverige auteur Schilling — die programmaleider is van het Artis Planetarium in Amsterdam — [illegible] hoofdstukjes alfabetisch verklaarde, kon hij onder de 'K' van kosmische achtergrond de ontdekking nog net in een tussengeschoven alineaatje meenemen.

Aan de rand van het zichtbare heelal had de uiterst gevoelige apparatuur van de COBE dan toch eindelijk zwakke rimpelingen in de temperatuur waargenomen en Smoot en zijn mensen hadden die weergegeven in wat meteen de 'babyfoto' van het heelal werd genoemd; zo zag het er uit toen het 'nog maar' driehonderdduizend jaar oud was.

ZOETE KLEUREN

In feite was de foto een computerbewerking van de gemeten temperatuurverschillen, een 'warmtekaart' als visuele weergave van statistische fluctuaties, met opzettelijk in zoet gehouden kleuren-voor-de-kinderkamer: roze voor de gebieden met een iets hogere temperatuur, blauwe voor de koudere.

Voor Schilling is het nu zo goed als zeker dat de huidige ideeën over oorsprong, evolutie in de komende jaren ingrijpend veranderd zullen worden. En wel omdat nieuwe waarnemingstechnieken, zoals die van de kunstmaan COBE, op theoretisch gebied het kaf van het koren zullen scheiden.

Maar heeft COBE ons nu al dichterbij de ontraadseling, ook die van het biologisch leven, gebracht? Nee, dat niet. Zelfs de uitdijing van het heelal (mogelijk gevolgd door uiteindelijke ineenschrompeling en weer [illegible]) [illegible] onder vuur, onder aanvoering al jaren van de Amerikaan Halton Arp, die als een moderne Don Quichotte vecht tegen de windmolens van de conventionele kosmologie:

METAFYSISCH

Schilling besteedt, aan de hand van allerlei andere problemen die 'de schepping' ons voorlegt, uitvoerig aandacht aan de vraag of de mens ('vanuit onze kleine nis in de kosmische kathedraal') eigenlijk ooit in staat zal zijn om het hele bouwwerk te doorgronden. De intelligentie van Sherlock Holmes was ook maar betrekkelijk.

Op hun eigen schaal hebben de natuurkundigen indrukwekkende prestaties bereikt, maar of ze ooit de 'salon van God' zullen vinden, van waaruit alles eindelijk duidelijk wordt, het is nog maar de vraag. Zijn er wellicht buiten de bekende natuurwetten, buiten het voor ons (immers stofjes in het heelal) waarneembare 'metafysische' natuurwetten van een geheel andere orde.

BOZE DROOM

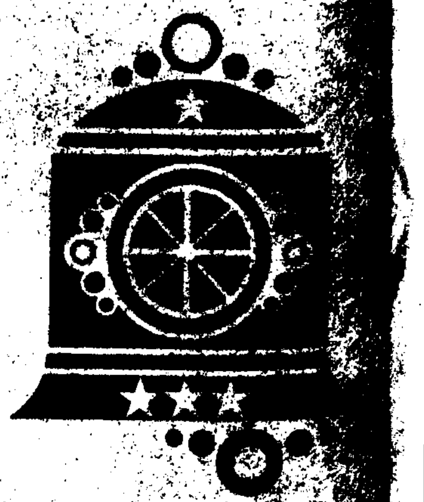
De salon van God is de titel van een vreemd schilderij van de beroemde Belgische surrealist René Magritte: onder in het beeld staat een huis met bomen, volop in het zonlicht, maar bovenin is de nachtelijke hemel verbeeld, met een smalle maansikkel. Zo gaf Magritte uitdrukking aan het feit dat ons bestaan nauw verweven is met de fundamentele eigenschappen van het heelal.

De vraag naar het hoe en [illegible] (of wie, God?) zal de geleerden bezig blijven houden. [illegible] zullen elkaar blijven bestrijden, of zelfs verketteren. Schilling geeft mooie voorbeelden [illegible] de kinnesinne (tegen de achtergrond van geld, politiek, persoonlijke belangen) die de wereld der wetenschap kenmerkt. Niets menselijks ook hen vreemd.

Ook niet het vermogen, gelukkig, om de betrekkelijkheid van hun pogen [illegible] verwoorden. Zoals Robert Jastrow bijvoorbeeld, de [illegible] van *God and the astronomers*, zei: "Voor de wetenschapper die zich altijd heeft laten [illegible] door zijn geloof in de [illegible] van de logica, eindigt het [illegible] haal als een boze droom. [illegible] heeft de bergen der onwetendheid bedwongen; hij [illegible] het punt op de hoogste [illegible] te komen; wanneer hij zich [illegible] het laatste rotsblok [illegible] trekt, wordt hij begroet door een groep theologen, die [illegible] al eeuwenlang zitten".

■ *Een Middeleeuwse afbeelding, waarin God wordt weergegeven als ontwerper en bouwmeester van het heelal.*

Van Miswijn tot Gouden-medaille-winnaar

Californische wijn is volwassen geworden

= door Hubert Linkels =

Quando un bicchiere di vino invita il secondo... il vino e buono
Samuele Sebastiani

Hoewel de eerste uitgeperste druiven al sedert de komst van de Franciscaner monniken in de achttiende eeuw op houten fusten rijpten, heeft het bijna tot 1970 geduurd, voordat wijnbouw in Californië echt de aandacht kreeg. Voor die tijd werd wijn niet voor 'vol' aangezien en voornamelijk aangemaakt voor kerkelijk gebruik. Als miswijn of wijn bij het Laatste Avondmaal. Wijn schenken voor gasten of bij maaltijd — zoals van oudsher in Europese wijnlanden — was een uitzondering.

In 1968 waren er in de Napa Valley zestien wijngaarden en in de Sonoma County achttien. Wie nu in deze wijngebieden *tasting tours* maakt om de specifieke wijn van de eigenaar te proeven, kan in Napa Valley terecht bij 131 wijngaarden en in Sonoma County bij 109. De laatste zes jaar kunnen de Californische wijnbouwers zich verheugen in een enorme (toeristische) belangstelling. Napa Valley en Sonoma County trekken momenteel meer toeristen dan het oorspronkelijke Disneyland in Anaheim.

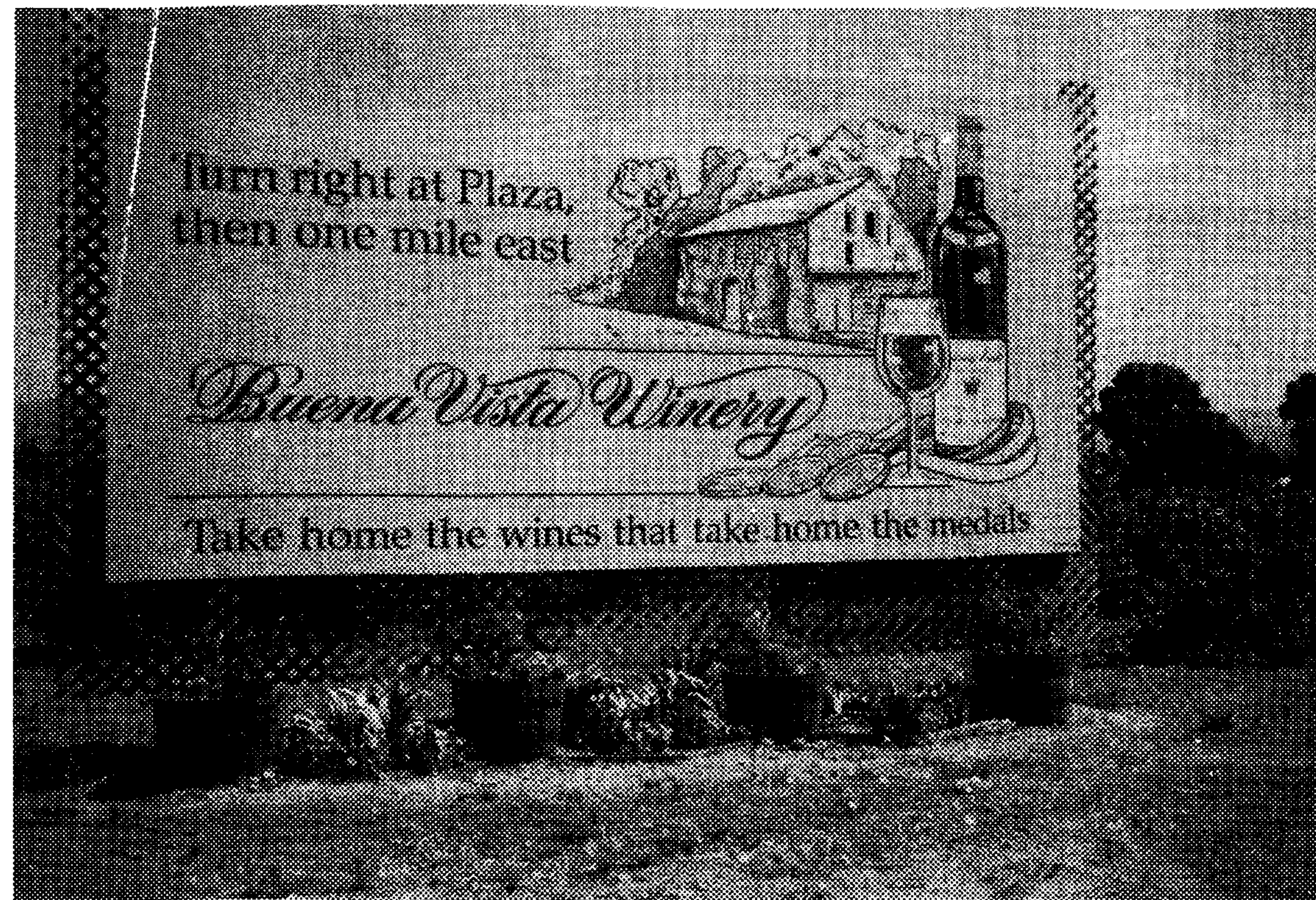
Als er in Californië wordt gesproken over *wine country*, dan worden onveranderd de Napa Valley en Sonoma County bedoeld. Deze gebieden liggen een kleine twintig mijl ten noorden van San Francisco en de Golden Gate Bridge. Er zijn overigens veel meer wijngebieden in Californië: de Sierra Foothills, Santa Cruz Mountains. Monterey en Santa Barbara en de achter de kuststrook gelegen enorm uitgestrekte San Joaquin Valley die van Santa Barbara tot San Francisco loopt. Maar wat Los Angeles is voor de filmindustrie in het zuiden, dat zijn de relatief kleine Sonoma County en Napa Valley voor de wijnindustrie in het noorden.

De eerste 'wijnmakers' in Californië waren de Spaanse missionarissen uit Mexico die onder leiding van padre Junipero Serra hun 21 missies in Californië stichtten. Hun druiven werden voornamelijk gebruikt voor het maken van miswijnen. Meer dan zestig jaar bleven de missiebroeders de enige wijnbouwers. De eerste vraag naar wijn kwam pas in de *gold rush*-periode. De goudkoorts trok niet alleen gouddelvers naar Californië, maar ook Europese wijnboeren. Het bleek dat druiven uitstekend gedijen in de valleien van Napa Valley en Somona County, waar de ochtendmist van de Golden Gate en de Russian River een uitstekende combinatie vormden met de warme zonnige periode van overdag.

Europese wijnbouwers hadden Californië ontdekt. Bekende wijnfamilies uit Frankrijk, Italië, Duitsland en Hongarije trokken naar Californië. Een van hen was de Hongaar Agoston Haraszthy die in de Sonoma Valley verschillende druivensoorten introduceerde. Hij veredelde de missiedruif met die van de oude wereld en de twee variëteiten die daaruit ontstonden, noemde hij Cabernet Sauvignon en Chardonnay. Cabernet Sauvignon is een zachte rode wijn. De Chardonnay is een droge, smaakvolle (soms erg prijzige) wijn. De druif waarvan deze wijnen gemaakt worden, gedijt maar in twee klimaten: in de omgeving van Bordeaux (Frankrijk) en in Californië. De door Haraszthy gelukte veredeling van de missiedruif heeft Californië twee van de beste wijnen opgeleverd. Daarom wordt de Hongaar 'de vader van de Californische wijnbouw' genoemd. De wijnkelders van de Buena Vista die Haraszthy in Sonoma Valley bouwde, zijn nu uitgeroepen tot historische monumenten. Sedert 1979 in handen van een Duitse wijnfirma, onder toezicht van de Californische Kamer van Wijnmakers.

Het begin van de Californische wijncultuur was overigens geen onverdeeld succes. Een uit Europa overgebrachte luis bracht enorme schade toe aan de wijncultuur in Sonoma County en Napa Valley. Nadat de wijnindustrie zich van deze ramp hersteld had, sloeg in 1920 de 'drooglegging' toe. Die duurde dertien jaar en na de opheffing was de vraag naar wijn zo groot dat niet slechts inferieure, maar zelfs synthetische wijnen werden geproduceerd. Daarmee verloor Amerika een groot deel van de Amerikaanse markt, die pas in 1960 weer teruggewonnen werd.

Grote wijnfirma's als Gallo en Masson werden wereldbekend. Kleinere wijnbouwers — niet geremd door de massaprodukties van Gallo, de grootste wijnleverancier in de Verenigde Staten — bleken uitstekende kwaliteiten op de markt te brengen, die ten slotte ook hun weg in het — door Franse wijnen verwende — Europa vonden.

PROEFLOKALEN

Amerika zou Amerika niet zijn, wanneer niet alles groot, groter, het grootste was. Amerika zou Amerika niet zijn, wanneer van de mogelijkheden van de wijnbouw niet tot op de bodem geprofiteerd zou worden. In de periferie van de wijnbouw ontstond een bloeiende toeristenindustrie, waar 'wijn'treinen door de vallei rijden en grote gekleurde ballons over de groengekleurde velden drijven.

Waar kaasfabrieken als paddestoelen uit de grond schieten en de filmindustrie en de televisie hun sporen hebben achtergelaten.

Waar talloze wijnbedrijven hun eigen *bed-and-breakfast* logementen op het wijngoed exploiteren en uitgebreide picnic en barbeque mogelijkheden zijn.

Waar in en rond de wijngaarden klassieke zomeravondconcerten (bij voorkeur Mozart) worden gegeven of popconcerten, waarvoor tienduizenden belangstellenden al maanden van tevoren veertig tot vijftig dollar op tafel leggen.

En uiteraard niet te vergeten de grootste industrie van allemaal: de *tasting tours*. Het bezoeken van wijnkelders en proeflokalen.

Dat is een tweede cultuur geworden in Californië. Horden toeristen, soms met busladingen aangevoerd, of echtparen met hun tien tot twaalf meter lange *motorhomes*, maar ook wel gewone dagjesmensen die vanuit San Francisco, de nabij gelegen Central Valley of de Sillicon Valley een dagtrip maken naar de fraaie omgeving van Napa Valley en Sonoma County.

En ze zijn welkom. Tegen forse betaling — 120 tot 150 dollar per persoon — stappen ze in het mandje onder de felgekleurde ballons van de Napa Valley Balloons Inc. en varen een uurtje boven de groene wijngaarden. Uiteraard wordt er tijdens het varen een licht wijntje geschonken en enkele hapjes en vele soorten kaas aangeboden. Na de landing krijgen de deelnemers hun *first ballon flight certification* dat uiteraard geschikt is 'om in te lijsten'.

De wijntrein is een gestroomlijnde volledig luchtgekoelde trein, waar de passagiers tijdens de tocht langs de in de Napa Valley gelegen wijngaarden een uitstekend dinner krijgen opgediend, besproeid met de wijnen uit de vallei. De rit voert nergens heen en kost 85 dollar per persoon. Erg in trek bij Amerikanen, die zelden zelfstandig iets doen, maar zich als een vis in het water voelen in geleide groepen.

Heel wat mensen die nog nooit in Californië zijn geweest, herkennen het leven in en om het wijngebied van Napa Valley zonder dat zij het eigenlijk zelf weten. Tienduizenden hebben in de loop van de jaren de Spring Mountain Vineyards aan de 2805 Spring Mountain Road in St. Helena in de Napa Valley bezocht. Dat zegt vermoedelijk de meeste lezers niet veel, tenzij ze toevallig weten dat Spring Mountain Vineyards hetzelfde is als *Falcon Crest*, de wijngaard waar Angela Jennings haar intriges bedacht ten koste van de jonge wijnbouwer Chase Gilberti en zijn vrouw Maggy, uit de veel bekeken en jaren lopende televisie soap opera van de CBS. De belangstelling van souvenierjagers voor de Falcon Crest Vineyards bleek echter wel uit de hand te lopen. Een bezoekje aan de Spring Mountain 'Falcon Crest' was in 1986 nog wel mogelijk. Bij een tweede bezoekje in oktober 1993 was de wijngaard hermetisch gesloten voor 'onbevoegden'. Wel wordt sedert 1982 door de Spring Mountain Vineyards als tweede label op de flessen het etiket van Falcon Crest geplakt. Maar dat wijnhuis bestaat in werkelijkheid dus niet.

De eerste kennismaking op Bonaire met wijn uit Californië viel samen met de televisieserie *Falcon Crest*. Wijn was op Bonaire in de zeventiger jaren niet en het begin van de tachtiger jaren nauwelijks verkrijgbaar. Een bezoek aan Curaçao betekende dan ook een bezoek aan Zuikertuintje, waar enkele behoorlijke flessen konden worden ingeslagen. Daarin leek echter verandering te komen toen een van de grootste Amerikaanse wijnproducenten een bulkwijn produceerde en die uitvoerde naar deze regio. 'Het' kwam uit Californië, 'het' heette Summit en 'het' zat verpakt in een kartonnen doosje. Precies zo als tegenwoordig nog het geval is met sommige limonades en Domo-melk. Ik schrik er 's nachts nog wel eens wakker van.

Wijndrinkers mogen niet altijd gerekend worden tot wijnkenners. Het zijn echter vrijwel altijd wijnliefhebbers die het grofste kaf onder het koren van de gemiddelde wijnen nog net weten te scheiden. Echte wijnproevers slikken wijn niet door, maar spuwen die uit, nemen vervolgens een stukje wit brood en proeven de volgende wijn.

Ervaringen ten over dus en bij mijn eerste bezoek aan Californië in 1986 begaf ik mij op weg naar de Napa Valley en Sonoma County, voorzien van goede moed en een stokboord 'voor tussendoor'. Sedert die tijd ben ik vele tientallen malen op bezoek geweest in de proeflokalen van gerenommeerde wijnhuizen. Niet direct voor de 'gratis' wijn, want de hoeveelheid die voor de proevers in een proefglaasje wordt geschonken, maakt geen sterveling voor de rest van zijn leven alcoholist. Het is de sfeer, de vriendelijkheid, de voorkomendheid, de gastvrijheid en vooral de fraaie omgeving en de prachtig aangelegde wijngaarden die ons al zoveel jaren naar Sonoma Valley doen trekken.

We want our guests to feel at home with Buena Vista wines and at our winery. Dat waren de eerste woorden die Hal Beck, de manager van het Buena Vista-proeflokaal in '86 tegen ons zei. Onze eerste aanleg is dus jaarlijks — hoe kan het ook anders — steevast, het fraaigelegen Buena Vista in Sonoma Valley. Hoge schaduwrijke bomen staan rond het uit rotsen opgetrokken gebouw. Het is tevens de toegang tot de door Chinese koelies uit de rotsen gehouwen, koele wijnkelders. In 1906 werd er schade aangericht door de grote aardbeving van San Francisco, maar de enkele jaren geleden begonnen renovatie is nu klaar. In het in 1857 gebouwde huis is een kunstgalerij, waar bij ons bezoek de *Images of the Carneros-Lanascapes and Portraits*, pasteltekeningen van Jeanne Moje Hastings worden geëxposeerd.

Er is ook een wijnmuseum ingericht. Daar hangen de talloze medailles die Buena Vista in de Verenigde Staten en Europa heeft gewonnen. Er naast ligt het proeflokaal. In de zomermaanden meestal afgeladen, maar nu in oktober is het niet opvallend druk. Verschillende toeristen proeven wijnen. Wit brood 'voor tussendoor' en de kwispedoor blijken niet nodig. Dat is voorbehouden aan de professionals en die hebben andere tijden om te proeven. Ook andere kwaliteiten vermoedelijk, want ondanks de grote voorraad flessen in het proeflokaal, is het proeven beperkt tot enkele soorten.

Ik probeer een 1977 Sonoma County Zinfandel, waarvan twaalf fusten zijn opgelegd. Een lang wijnglas, lijkend op een champagnefles wordt twee vingers dik gevuld. Niet met een wijnhevel uit het fust, maar gewoon uit de reeds aangebroken fles. Mijn echtgenote probeert hem ook, maar wil dan ook de Fume Blanc proberen. De Fume Blanc heet bij Buena Vista Sauvignon Blanc. Op aandringen van Hal Beck proef ik de wijn ook. We besluiten om een paar flessen Sauvignon Blanc te nemen. Niet omdat die beter is dan de Zinfandel, maar omdat in mijn huwelijk de besluitvorming feministisch is.

WIJNHUIZEN

Twee wijnhuizen waar ik vertrouwd mee ben zijn Kenwoord en Glen Ellen. De laatste ligt verscholen in de heuvels, niet ver van het Jack London State Park. Op het eerste gezicht een betrekkelijk klein familiebedrijf waar het gehele gezin Benziger aan meewerkt. De enorme wijnfusten maken indruk. Grappig is dat de Benzigers zelf ook een beetje geschiedenis schreven. In 1982 namelijk lieten zij hun eerste wijn — een Sauvignon Blanc — gisten in een afgedankte onderkoelde melktank. De wijn won een prijs op de

vervolg op pag. 10

= door Anja van den Akker =

Oprah Winfrey de 'Queen of the screen' van Amerika:

"Ik kan nu eenmaal niet tegen verveling"

Oprah Winfrey is de eerste zwarte vrouw die door middel van een eigen miljoenenconcern haar privé-praatshow produceert, presenteert en aan de man brengt. Winfrey's onderneming, Harpo Productions Inc. ('Oprah' achterstevoren) in Chicago, stuurt niet alleen via 190 Amerikaanse kabelstations en elf buitenlandse omroepen haar *talkshow* dagelijks enige tientallen miljoenen huiskamers in, uit het luxueuze studiocomplex komen ook de documentaires, films en mini-series.

Iedere week vallen er zo'n 2500 aan Oprah Winfrey gerichte brieven in de bus. Ze komen van fans, maar ook van hulpverlenende instanties. Want Oprah is niet flauw als het om educatieve projecten of verkrachte vrouwen en kinderen gaat.

Het is inmiddels geen geheim meer dat Oprah Winfrey zelf jarenlang seksueel werd misbruikt door een aantal familieleden. Dat heeft haar tot goeroe der incest-slachtoffers gemaakt. Als zwarte, te dikke, niet gehuwde, eigenzinnige *self-made* vrouw voldoet Oprah Winfrey niet bepaald aan de Amerikaanse droom. "Een huwelijk betekent het opgeven van je ego. Daar ben ik nog niet aan toe. Er trouwen te veel mensen louter omwille van een mooi feest. Die komen dan later met hun problemen in mijn show. Kinderen? Daar heb ik nu nog geen tijd voor. Je kunt niet alles tegelijk", aldus Winfrey in het Amerikaanse blad *Ladies Home Journal*.

Voor de fans is Oprah Winfrey de verpersoonlijking van het ware leven. Anderen menen dat ze weerloze slachtoffers voor de camera misbruikt en daar stinkend rijk van wordt. Eén ding is duidelijk: als er iemand een perfecte neus heeft voor de rotte plekken in onze samenleving, dan is het Oprah Winfrey.

"Gelukkig voor haar en voor de kijkers kent het exhibitionisme van de gemiddelde Amerikaan blijkbaar geen grenzen, zodat je avond aan avond een rechtstreekse blik wordt gegund in de duisternis van al die kleine zielen. En wat je dan ziet is een soort sociologische horror. Want zodra al die keurige dames en heren op de tribune in de gaten hebben dat de camera loopt, halen ze hun meest benepen vooroordelen en hun groezeligste opinies te voorschijn. Waar zou het produktieteam van het Winfrey spookhuis toch iedere keer al die geschifte types vandaan halen?" vroeg Emma Brunt zich ooit in Elsevier af.

En inderdaad, je kunt het zo gek niet bedenken of het rariteitenkabinet van Winfrey heeft of vindt het. Mannen die het met hun moeder doen, heren met een harem, mishandelde huisvaders, overspelige hijgers, moeders van incestdochters, daders die met hun slachtoffers worden geconfronteerd.

Dat levert soms schokkende televisie op. Altijd *live*. Als Oprah Winfrey de hand vastpakt van haar gast, dan moet je oppassen. Dat staat voor vuurwerk. Zoals de geestelijk gebroken man die, na jarenlange gedwongen seks met zijn moeder, nu voor het eerst openlijk bekende dat hij het lekker had gevonden, maar aan die gedachte langzaam kapot ging.

Op dat moment is Oprah Winfrey op haar best. Dan werpt ze zich als een leeuwin in de strijd. Ze spreekt moed in, maar weet ook te zwijgen. Afstandelijkheid kent ze niet. Soms rollen er dikke tranen over haar ronde wangen, net als die legendarische uitzending waarin ze tot verbijstering van haar eigen produktieteam publiekelijk onthulde als kind jarenlang verkracht te zijn. Maar evenzo vrolijk onderbreekt ze de meest pijnlijke vraaggesprekken voor een reclamespot. "Hallo, allemaal. Deze vrouw heeft vier kinderen bij een ongeluk verloren. We komen zo bij u terug."

Oprah Winfrey: "Ik ga bij alles tot het uiterste."

LEVENSVERHAAL

Het is winters koud, als op 29 januari 1954 in Kosciusko (Mississippi) een meisje wordt geboren. Haar negentienjarige vader en achttienjarige moeder brengen het nogal ongewenste kind bij oma onder. Tante Ida wordt gevraagd de baby als 'Orpah' aan te geven bij de burgerlijke stand. Een naam die moeder Winfrey uit de bijbel heeft gehaald. Tante Ida draait in haar zenuwen de 'r' en de 'p' om. Zo ontstaat de opmerkelijke naam 'Oprah'.

De kleine Oprah woont bij oma op de boerderij in het zuiden van de Verenigde Staten. Oma blijkt een keiharde opvoeder die haar lezen en schrijven leert. Als ze zes jaar is, neemt Oprahs echte moeder haar mee naar de industriestad Milwaukee, in het noorden van de VS. Dan gaat het bergafwaarts.

De buitenshuis werkende vrouw is een vreemde voor Oprah. Het kind zit na schooltijd altijd alleen. Op haar negende wordt ze verkracht door een negentienjarige neef. Een goede vriend en een oom doen dat in de jaren erna nog eens flink over. Ze durft er met niemand over te praten. "Zodra je als kind bent misbruikt, is je kindertijd voorbij en verandert je leven voor altijd", zal ze later zeggen.

TOEN ZE 25 jaar was, schreef Oprah Winfrey in haar dagboek: "Ik ben toch zo rusteloos. Ik zou meer van mijn leven moeten maken." Op haar 28ste werd ze in paniek wakker en schreef: "Oh, mijn hemel, ik ben nog steeds niet getrouwd. En dat zal wel niet gebeuren ook. Wat stelt mijn leven eigenlijk voor? Niets!"

Nu veertien jaar later is Oprah Winfrey de beste betaalde ster van Amerika. Met een jaarinkomen van bijna negentig miljoen gulden, laat ze coryfeeën als Bill Cosby, Steven Spielberg, Prince en Madonna ver achter zich.

Oprah begint van huis weg te lopen. Ze wordt gepakt wegens winkeldiefstal en valt al snel in de categorie 'probleemhuis'. Daat gaat zo tot haar veertiende. Dan trekt ze in bij haar vader Vernon Winfrey in Nashville, raakt zwanger van een vriendje en verliest de baby.

STRENG

Pa Winfrey vervolgt de strenge aanpak van oma. Het werkt. Oprah doet het goed op de middelbare school en gaat zelfs naar de universiteit om beeldende kunst en communicatiewetenschappen te studeren. Ze brengt het in 1976 tot nieuwslezeres bij een lokaal televisiestation in Baltimore, krijgt later een ontbijtprogramma en vervolgens een *talkshow* in Chicago. In 1986 wordt dat programma landelijk uitgezonden als *The Oprah Winfrey Show*. Twee jaar later verwerft haar Harpo Productions alle uitzendrechten.

In datzelfde jaar 1988 wordt Oprah Winfrey, dan 34 jaar, uitgeroepen tot de meest populaire tv-persoonlijkheid van Amerika. Zij is daarmee de eerste zwarte vrouw en tevens de jongste van al haar voorgangers.

OSCAR-NOMINATIE

Ondertussen is Winfrey ook gaan acteren. Voor haar rol van Sofia in Steven Spielbergs film *The Color Purple* met Whoopi Goldberg krijgt ze een Oscar-en een Golden Globe-nominatie in de categorie beste vrouwelijke bijrol. In de miniserie *The Women of Brewster Place* neemt ze de hoofdrol en de produktie voor haar rekening, evenals bij het vervolg daarvan: *Brewster Place*.

Winfrey produceert ook de documentaire *Scared Silent* over incest en kindermishandeling: met ruim vijftig miljoen kijkers de best bekeken informatieve film aller tijden, omdat Oprah alle grote Amerikaanse kabelstations weet te bewegen de documentaire gelijktijdig uit te zenden. Een moeder vertelt daarin hoe ze haar zoontje met een gordijnroede heeft doodgeslagen, een vader onthult de jarenlange systematische verkrachting van zijn beide dochters. Amerika staat op zijn kop. Er komen ruim 113.000 telefonische reacties binnen.

MICHAEL JACKSON

Dan, in 1992, gaat de telefoon in Oprahs sjieke appartement. Het is Michael Jackson, die na veertien jaar stilzwijgen in haar praatshow wil. Op voorwaarde dat zijn seksuele voorkeur onbesproken blijft. Oprah gaat akkoord en scoort moeiteloos.

Alleen al in Amerika kijken ruim negentig miljoen mensen naar het giechelende tweetal. Jackson vertelt waarom hij op het podium zo vaak in zijn kruis tast, schetst vele treurige kinderjaren en maakt melding van een hinderlijke pigmentstoornis, waardoor hij overal op zijn lichaam witte plekken heeft.

Zeer vereerd kijkt Winfrey haar ogen uit op Jacksons ranch Neverland in Californië. "Hij stond bovenaan mijn lijst van de drie meest beroemde persoonlijkheden die ik dolgraag wilde interviewen", zegt ze na afloop.

En daar knelt de schoen bij Amerika's *Queen of the screen*. Zodra Winfrey zich ophoudt met grote sterren, in plaats van de gewone man met zijn exorbitante problemen, gaat ze vaak kopje onder in adoratie. Haar tv-serie *Behind the scenes*, waarin zij een kijkje neemt bij grote acteurs achter de schermen, heeft de diepgang van een vlot.

Hoe het ook zij, Oprah Winfrey schrijft geschiedenis en is nog lang niet uitgedacht. Tegen een Amerikaanse journalist zei ze onlangs: "Ik ga bij alles wat ik doe tot het uiterste. Ik groei totdat ik niet meer kan. En dan gaat er een andere deur voor mij open. Dat is het patroon geweest sinds de kleuterschool. Ik zat een paar weken op de kleuterschool toen ik de juf een briefje schreef: 'Ik denk niet dat ik hier thuis hoor'. Daarna stopten ze me in de eerste klas. Ik vond het vervolgens niet nodig om naar de tweede te gaan. Dus dat zei ik tegen de meester en hij stuurde me naar de derde. Ik kan nu eenmaal niet tegen verveling."

= door Wim Rutgers =

Schilderijencollectie van Jan Meelis:

Aruba heeft veel verborgen geheimen

Wie wil weten welke bekende en minder bekende Arubaanse schilders er in de loop der tijden geweest zijn, komt in de Encyclopedie van de Nederlandse Antillen (1985) niet ver. Onder 'beeldende kunsten' worden er slechts enkele namen genoemd. Het lemma 'musea' meldt wat Aruba betreft wel een archeologisch museum, een historisch museum en een geldmuseum, maar geen museum voor beeldende kunst in het algemeen of schilderkunst in het bijzonder. Het is er op Aruba gewoonweg niet. Er zijn van tijd tot weliswaar specifieke tentoonstellingen, maar er is geen permanente expositie. Nergens op Aruba vinden we de ontwikkeling van de schilderkunst chronologisch overzichtelijk bij elkaar gebracht. Dat zou toch een belangrijke taak van de Overheid of culturele organisaties moeten zijn, als ze hun eigen cultuurgeschiedenis serieus nemen. Waar de officiële instituten het laten afweten, moet particulier initiatief substitueren.

In kantoor en woonhuis van ASCA-man Jan Meelis hangen de muren van alle vertrekken tot en met het kleinste kamertje vol met schilderijen. Dat is het resultaat van veertig jaar verzamelen. De zo ontstane collectie biedt een overzicht van een bepaald deel van wat Arubaanse schilders in de loop van vier decennia hebben voortgebracht.

In zijn jonge jaren in het Limburgse was Jan Meelis een bekend atleet. Hij kwam uit voor AVON, de de Atletiekvereniging van de Oranje Nassau mijnen. "Ik ben met de spikes op Aruba gekomen, maar die wilden hier de harde grond niet in. Op de vijfduizend meter was ik Zuidnederlands kampioen, de marathon liep ik als trainingsafstand. Maar we zouden het over mijn schilderijenverzameling hebben. Van mijn eerste salaris van driehonderdvijftig gulden dat ik bij Maduro & Sons verdiende, heb ik voor vijfenzeventig gulden een schilderij gekocht. Dat heb ik nog steeds. Piet Janssen woonde in Savaneta. Hij maakte veel werken die als afscheidscadeaus aan de Amerikaanse directieleden van de Lago gegeven werden. Hij schilderde heel verdienstelijk. Het is het cunucuhuis dat aan de weg van Santa Cruz naar Paradera, bij de afslag naar Seru Pita staat. Vroeger was het daar erg begroeid, nu is het er kaal.

Ik ken geen andere verzamelaars. Ik heb altijd alle boeken over Aruba gekocht, ik heb alle oude munten gespaard omdat ik zag dat de toeristen ze meenamen. Als er oude huizen werden afgebroken, ging ik bij de plaats waar de oude draagbalken bevestigd waren, kijken of er geen oude munten in waren gemetseld. Ik heb ook veel gefotografeerd. Van alle opnames die ik maakte, bewaarde ik de zwart-wit-negatieven zodat ik nu over een grote verzameling historische foto's van Aruba beschik. Jan Smit schilderde de cunucu van Arends voor mij. Daar kampeerden wij vroeger met de padvinders. Als het geregend had, gingen we goud zoeken in de rooien. Je leert het eiland op unieke wijze kennen als je als padvinder er steeds te voet op uittrekt. Dat was een fijne tijd en daarom wilde ik graag een schilderij van die plaats hebben. Ik verzamel op die manier de plekjes van het eiland waaraan ik een persoonlijke herinnering bewaar. C. Quandt schilderde de pastorie van Playa voor me. Oudere mensen die op kantoor komen, herkennen de inmiddels tot historie geworden plekken. Ze vinden het fijn dat het Aruba zoals het vroeger was op de schilderijen bewaard bleef. Dat geeft ook mij grote voldoening. Nildo Marchena schilderde een Christushoofd met doornenkroon. Er wordt heel weinig religieus geschilderd en daarom ben ik blij dat ik een dergelijk schilderij ook heb.

Door de eeuwen heen is er op de Antillen door buitenlanders geschilderd, vaak omdat ze van kooplieden opdrachten kregen. Van Aruba is er van dit soort schilderijen uit de vorige eeuw al bijna niets meer te vinden. Pas vanaf de jaren veertig schilderde men voor de lagere klassen van de bevolking, zoals een Lend het bijvoorbeeld deed. Die man had een dansschool waaraan hij zijn schildersnaam ontleende: Leert Eerst Netjes Dansen. De Encyclopedie spreekt van 'conventionele zondagsschilders', maar dank zij hen kunnen we nu nog zien hoe het eiland er vroeger uitzag. Dominee G.E. Alers schilderde het Arubaanse landschap. Ik heb twee schilderijen van hem. Kijk, hier is de vlakte achter de Franse Pas, zoals die er in de jaren veertig uitzag. Maar dat schilderij moet worden schoongemaakt omdat de oorspronkelijke kleuren sterk vervlakt zijn.

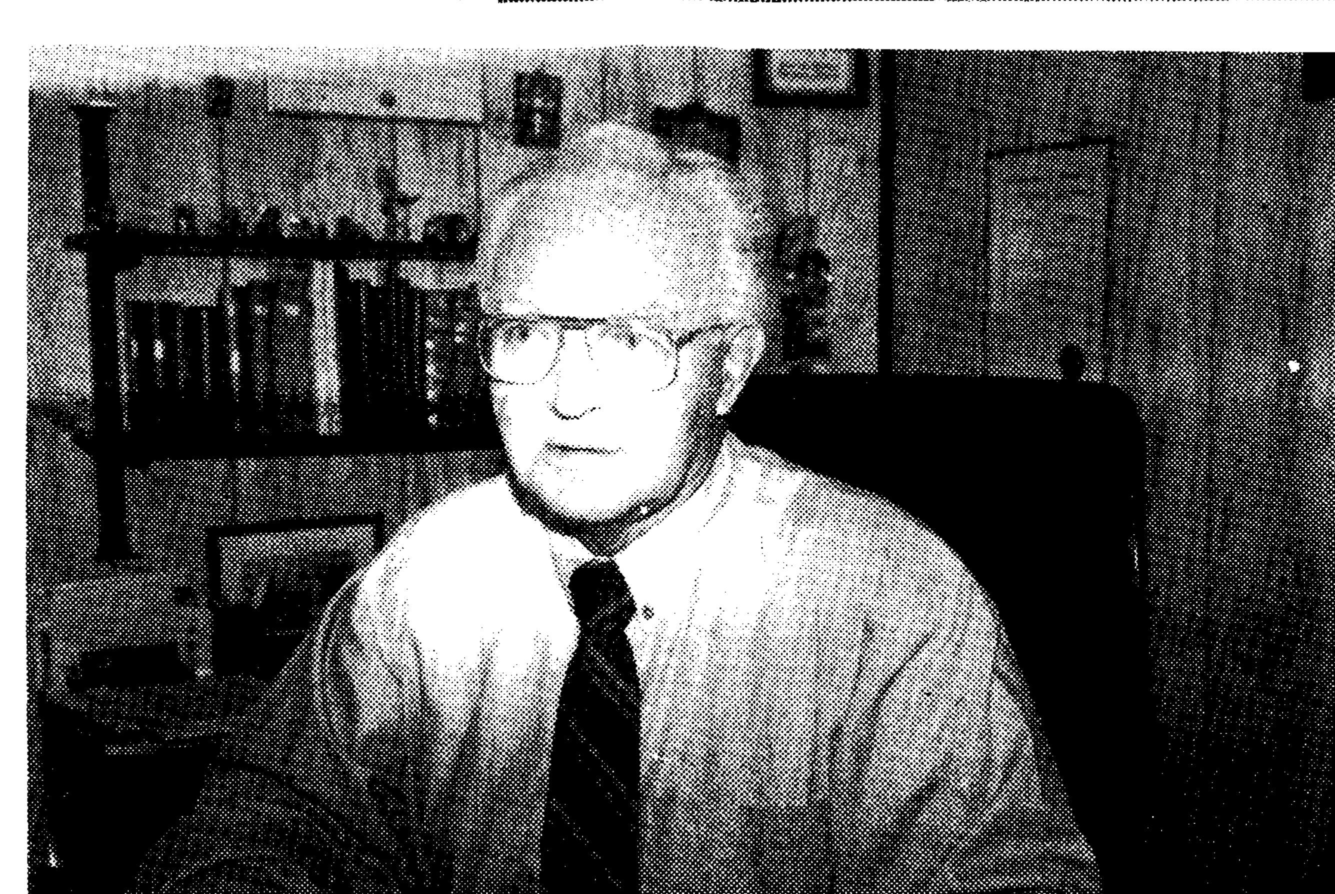
F. Donata schilderde hoe een dandé-groep in 1928 een cunucuhuis in Alto Vista bezocht. Ik ben heel blij met dat schilderij. Mateo Hayde heb ik gevraagd om aan de hand van prentbriefkaarten allerlei oude plekjes te schilderen. Ik heb de oude haven van Oranjestad met het oude douanekantoor en de boten tegenover het oude toeristenbureau, de van juthout-planken gemaakte huizen van Palm Beach, de Bubali-plas die vroeger veel meer begroeid was dan nu. Ik vroeg hem dat vast te leggen. Ik wil het oude bewaren, vasthouden, want over twintig jaar weet niemand meer hoe het geweest is. Pieter Vervoord (Frère Adrianus) schilderde de Natural Bridge, de traditionele Simadán- en tamboedans, Ayo met bloeiende kibrahacha, de Rancho zoals die er vroeger uitzag, de Noordkust. Wat was Aruba toen mooi!

Compleet krijg je een schilderijenverzameling nooit. De verhandelbaarheid is gering, het werk uit de handen van de schilder lospeuteren lukt vaak niet omdat die er zelf ook aan hecht en niet aan denkt het meest geliefde en mooiste werk te verkopen. Jan Pandellis woonde aan de Torricellistraat. Ik ben vaak bij hem geweest en heb geprobeerd iets van hem te kopen, maar dat is nooit gelukt. Van Padu Lampe ook niet. Schilderijen kopen is heel moeilijk. Je moet de schilder persoonlijk kennen en het werk uit zijn handen bedelen. Je moet er achter zien te komen waar iemand woont en als het ware tot aan zijn bed gaan. Dan belooft hij iets, maar daar komt vaak weinig van terecht. Baptist zat altijd buiten te schilderen. Van hem heb ik niets, want voor je het wist was het al verkocht aan toeristen die toevallig langskwamen. De produktie van de schilders is vaak laag. De plaatselijke mensen konden ook vaak niet kopen wegens gebrek aan geld. Schilderijen waren vroeger een geliefd afscheidscadeau aan iemand die het eiland verliet. Veel schilders kregen opdrachten een tafereel van Aruba te maken. Die realistische taferelen van Aruba waren als souvenir erg in trek. Daarom is bijna alles van de Arubaanse schilders naar het buitenland gegaan; er bleef maar weinig op het eiland zelf achter.

Ik kocht schilderijen om het oude Aruba te bewaren. Ik wilde later ook aan mijn kinderen kunnen laten zien hoe Aruba geweest was. Daarom verzamelde ik geen werk van academisch gevormde schilders, want die sluiten bij de internationale stromingen aan en maakten niets herkenbaars van Aruba zelf. Mijn verzameling van ongeveer tachtig schilderijen toont nu aan hoe Aruba de laatste veertig jaar veranderd is. Ik heb ook enkele schilderijen uit Costa Rica en Haïti gekocht om daarmee te laten zien dat er van een Caribische stijl sprake is. Het zijn allemaal schilderijen die gezien en geschilderd zijn door ogen van 'mensen van de zon'. Kijk maar naar de felle kleuren.

Ik koop wat ik op het eerste oog mooi vind. Je hoeft zelf geen kunstenaar te zijn om iets te appreciëren. Ik heb nog nooit iets verkocht. Ik verzamel niet uit het oogpunt van geldbelegging, maar om het beeld van het oude Aruba te bewaren. Als je veertig jaar lang oplet en ieder half jaar iets koopt heb je zo'n tachtig schilderijen. In de loop van de jaren heb ik zeker vijftien van de mooiste werken weggegeven, waaronder heel mooie landschappen. Je muren raken vol, je hebt geen ruimte meer. Maar dat weggeven doe ik niet meer, want al die schilderijen gaan van Aruba af. Mensen vertrekken en nemen ze mee. In bruikleen geven kan ook niet. Kijk maar hoe slordig het historisch museum beheerd wordt. Met het Bon Bini festival loopt iedere danser daar zo maar in en uit. Een waardevol schilderij zou daar niet veilig hangen. Iets in bruikleen geven is synoniem met weggeven.

Antoinette Richardson schilderde de weg Seru Pretu zoals die vroeger was. Ze maakte ook een *Black Angel*, maar die is uit de kerk gestolen. Als het particulier initiatief er niet was, zou er nog veel meer verdwenen zijn. In navolging van mij zijn nu ook andere bedrijven en grotere kantoren begonnen met het aankopen en exposeren van Arubaanse schilderstukken. We zouden natuurlijk een goed gebouw moeten hebben dat als museum kon worden ingericht.

■ *Jan Martin Meelis*

Er is steeds meer interesse van jongeren. Ik ken huizen waarin nu drie tot vier schilderijen hangen. Vroeger hadden ze allemaal kale muren. De Overheid zou meer kunnen doen. Er zijn nogal eens wat diensten die een schilderij cadeau krijgen. Waar zijn ze gebleven. Er zou een goede expositieruimte voor moeten komen.

Schilderijen, daar krijg je een band mee. Je wilt ze niet meer kwijt. Een boek lees je een keer, misschien een tweede keer, en daarna staat het in de kast. Een schilderij zie je iedere dag opnieuw. Daar geniet je steeds weer van. Het brengt vreugde in mijn leven. Het is in staat om me een blijde stemming te verschaffen. Ik heb in mijn kantoor ook een aantal pentekeningen van Limburg. Nederlandse schilderijen maakten mij treurig, want daar schijnt de zon altijd door de loofbomen, ze zijn zo donker, iets vrolijks zie je niet.

De Caribische stijl is een en al uitbundigheid. Kijk ook maar naar de kleren van de mensen, de kleur van de huizen en vroeger van de auto's die zelfs paars en lila waren. Ik heb veertig jaar schilderijen uit de onderste lagen verzameld, die de Encyclopedie 'primitief en naïef' noemt en die volgens mij Caribisch zijn omdat ze verwant zijn met bijvoorbeeld de Haïtiaanse kunst. Ik wil mijn schilderijen begrijpen. Uit de basis vindt de geboorte van de kunst plaats. Als je dat 'kitsch' noemt en denkt erop te kunnen neerkijken, ben je verkeerd bezig.

Als je als buitenstaander een andere land binnenkomt en daar niet weer weggaat maar blijft, krijg je oog voor de andere cultuur die de oorspronkelijke bewoner misschien minder opmerkt. De padvinderij heeft mij de liefde voor Aruba geleerd. Nu wordt het eiland niet meer verkend zoals vroeger! Ik heb een door Hubert Booi geschilderd landschap, van Ludwig de l'Isle heb ik een prachtig schilderij van de boca en plantage Andicuri en een zee- en strandzicht bij Eagle. Prachtig! Kijk naar dat havengezicht van Abby Buntin. Dat is intussen ook al weer veranderd. De oude schilderijen herinneren je aan de sfeer van vroeger. Als er een boot binnenkwam, ging iedereen kijken, niet alleen de handelaar. Heel het eiland rook toen naar aloë, in de haven had je de geur van de koffie en teer. Ik heb de sfeer van die tijd in mijn schilderijenverzameling bewaard. Tegenwoordig ruikt het eiland naar niets meer. Ik wil dat wat van de basis naar boven komt niet verstikken, maar aanmoedigen door het te kopen. Dat animeert de produktie, want dan kan zo'n schilder een tweede en derde, steeds beter schilderij maken. En het is ook belangrijk omdat de schilderijen op die manier op Aruba blijven".

(HEERLEN 1928) KWAM in 1950 als dienstplichtig militair op Aruba aan. Aanvankelijk was hij voor de Oost bestemd, maar omdat Indonesië inmiddels onafhankelijk was geworden, werd het Aruba. Hij kreeg werk als schrijver van de kapitein in het Savaneta Kamp. Na negen maanden dienen kwam hij in de handel terecht. Hij werd administrateur van Maduro & Sons, waar hij de boekhouding die bij gebrek aan een boekhouder meer dan twee jaar was blijven liggen, moest bijwerken. Toen hij de firma in 1969 verliet was Meelis er opgeklommen tot algemeen procuratiehouder. Omdat sinds 1968 de regeling van kracht werd waarbij iemand die tien jaar onafgebroken op Aruba gewoond had 'van rechtswege' werd toegelaten, kon Meelis voor zichzelf beginnen. Hij stichtte het ASCA-verzekeringskantoor, dat volgend jaar een kwart eeuw bestaan zal hebben. Hoewel Jan Meelis inmiddels 65 jaar is, werkt hij nog volop in zijn bedrijf.

In zijn vrije tijd bekleedde Jan Meelis een aantal bestuursfuncties, waaronder het Wit-Gele-Kruis, de Stichting Algemene Bejaardenzorg Aruba, Asistencia Social Oranjestad, Cebemo (de voorloper van Cede Aruba) en andere. Vijftien jaar was hij leider van de padvinderij in Savaneta en Dakota.

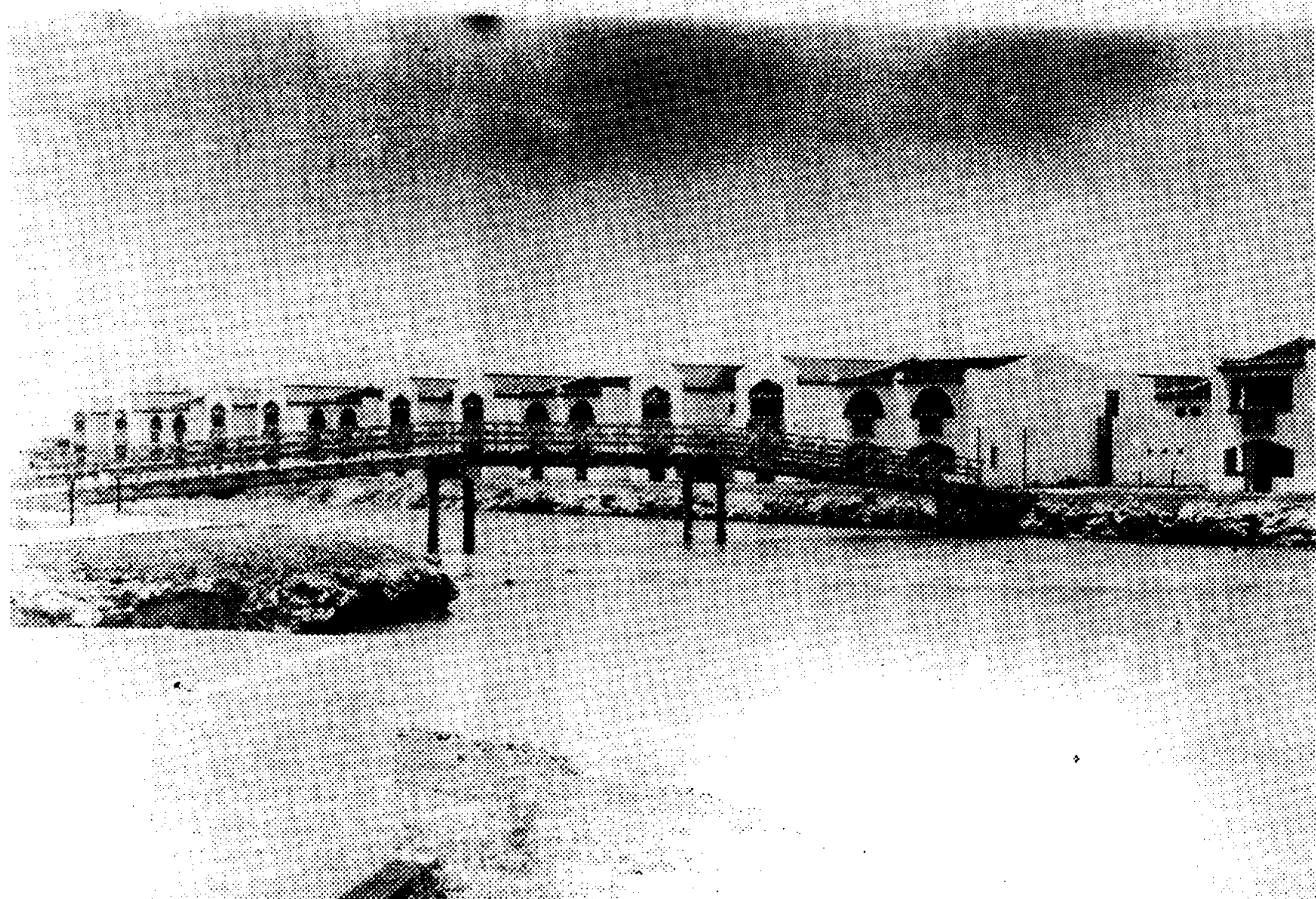

foto I: ■ *Een brug over brak water naar een verlaten complex. Het haalbaarheidsrapport van de firma EXEN van Enzo Bertucci: "Er zijn nu eenmaal mensen die niet zijn geinteresseerd in de natuur of in historische beziens-waardigheden, die willen alleen genieten van een luxe resort, waar zij alles bij de hand hebben om hen te vermaken".*

foto II: ■ *Geen 247 doublerooms en suites telt het Parker Hotel-project ('The Point') op Bonaire, maar slechts 174. Op het oog ziet het er goed uit. Maar technici zien de gebreken. Op de bouw is door de overheid geen toezicht gehouden.*

Door de operatie 'Schone handen' -de aanpak van de corruptie in Italië- zitten honderden Italiaanse zakenlieden, politici en regelrechte mafiosi in de bak of wachten op hun proces. Het voorbereidende werk tot 'Schone handen' begon echter al halverwege de jaren tachtig. De Amigoe wist onlangs de hand te leggen op verschillende rapporten van Italiaanse justitiële diensten in Milaan, Parma (noord-Italië), Rome (midden Italië) en Palermo (Sicilië). Het gaat om afgeluisterde gesprekken die los van elkaar niet veel te zeggen hebben, maar gecombineerd een patroon laten zien dat ook voor de Antillen en Aruba verhelderend is.

= door Marjo Nederlof =

Documenten projectontwikkeling onthullen

Schone handen en vuile zaken op Aruba en Antillen

Van het eerste rapport ontbreken enkele bladzijden, zodat de datum niet bekend is. Maar gezien de inhoud moet het geplaatst worden rond 1983, '84. Het gaat om de weerslag van een gesprek in een pizzeria te Milaan, *Luigi's*, dat werd opgevangen door een tipgever van de politie. Hij meldt dat Pietro Donino, een van wapenhandel verdachte Siciliaan, en een hem onbekende man (die later zal worden geïdentificeerd als de Zuiditaliaanse aannemer Giovanni Merlini) plannen maken voor de bouw van een huis.

Pietro: "Bouwen of kopen, dat is de vraag."

Giovanni: "Bouwen, natuurlijk."

Pietro: "Kopen kan wel, maar dan moeten we iets bedenken."

Giovanni: "Bouwen is altijd beter. Dan kun je met je materialen onder de bouwprijs blijven." Volgens de tipgever moesten beide mannen toen hard lachen.

Pietro: "Zullen ze raar opkijken als ze met een te hoge hypotheek blijven zitten! Voor hoeveel ga je voor me bouwen?"

Giovanni: "Noem maar wat."

Pietro: "Een huis? Eentje? Weet je wat: bouw maar een hele volkswijk."

SPIJTOPTANT

Het tweede rapport is afkomstig van een Romeinse onderzoekscommissie die verdenking koestert tegen de aannemer Giovanni Merlini. Een spijtoptant, die in het rapport alleen wordt aangeduid met Bordas, vertelt daarin van een gesprek dat hij bijwoonde eind '84, tussen Giovanni Merlini en twee anderen, waaronder zakenman Vittorio Grado. Het gesprek vond plaats in een woning in Palermo en ging weer over het bouwen van onroerend goed.

Bordas: "Eerst hebben we wat gegeten en gepraat over een zaakje dat we hadden lopen met sigaretten. Toen ik even naar de wc was geweest en terugkwam hadden ze het over een ander project, een project waar ik niets van af wist. Merlini zei: 'Donino wil dat we het groot opzetten, anders levert het niet genoeg op. Een volkswijk staat er al, dus dat valt uit. Een haven, een luchthaven, een hotel/resort. Zoiets. Ik stel voor dat Grado mensen zoekt die een haalbaarheidsrapport kunnen maken.' Als ik me goed herinner, zei Grado toen dat hij een werkloze neef heeft die dat wel zou willen en dat hij het anders zelf wel deed, zoals bij de volkswijk."

Justitieteam: "Is er nog gesproken over de plaats?"

Bordas: "Ja, maar dat weet ik niet precies meer. Ergens in Zuid-Amerika, geloof ik. Ze hadden het in elk geval over een Zuidamerikaan die wel interesse zou hebben. Daarna werd er niet meer over gesproken. Kennelijk wilden ze mij er niet bij hebben. We hebben alleen nog gepraat over het zaakje met de sigaretten en hoe we het geld naar Zwitserland zouden brengen op een betrouwbare bank."

Justitieteam: "Hoe gaat dat?"

Bordas: "Gewoon, een eigen bank, met vertrouwde mensen. Die knippen het bedrag in drie, vier of vijf porties, sturen het een beetje over de wereld bij vertrouwde andere banken en als het terugkomt hebben de miljoentjes gejongd."

Justitieteam: "Nee, dat naar Zwitserland brengen."

Bordas: "Via de moederbank in Rome, of zelf brengen via Franse wisselkantoren." (...)

WITWASSEN

Het wordt hier tijd even samen te vatten wat deze gesprekken betekenen. Uit hetgeen Pietro Donino zegt, valt op te maken dat er geld moet worden witgewassen: als er een hypotheek genomen wordt op een huis, maar die hypotheek wordt niet afbetaald, heeft de bank een 'zwart' huis, en de hypotheeknemer heeft 'wit' -want geleend wit- geld in handen. 'Ze' is de bank die met de onbetaalde hypotheek blijft zitten.

Verder is het beter om te bouwen dan om te kopen. Zoals Giovanni Merlini opmerkt, kun je, mits de aannemer bevriend is (zoals Merlini en Donino kennelijk bevriend zijn), rommelen met de geleverde bouwmaterialen. Stel dat in het ontwerp een badkamer is opgenomen met echt marmeren vloeren, is er een hogere hypotheek nodig dan voor een badkamer met tegels. Dus als de aannemer namaakmarmer levert en op de bon 'echt marmer' zet, is het verschil in prijs mooi verdiend. Ooit zal dat wel eens uitkomen, maar dat is kennelijk van later zorg.

Uit het tweede gesprek blijkt, dat het bouwen van een huis niet genoeg mogelijkheid oplevert om geld te wassen. Hoe groter het project, hoe meer er gewit kan worden. Gedacht wordt daarom aan projecten die per definitie in de tientallen miljoenen dollars lopen: de bouw van een haven, een luchthaven, hotelcasino's. Uit dat gesprek blijkt verder dat de Zuidamerikaanse regio kennelijk geschikt is om dergelijke projecten op te zetten.

En tot slot blijkt, dat er kennelijk niet alleen 'bevriende' aannemers bestaan, maar ook 'bevriende' banken die meewerken om zwart geld zodanig heen en weer te sturen dat de herkomst nagenoeg niet meer te herleiden valt, anders dan met zeer veel tijd, moeite en kosten aan de kant van justitie.

PARMA

Het derde onderdeel van het *Amigoe*-dossier bestaat uit een aantal papieren die bij een huiszoeking in Parma in beslag genomen zijn. Rekeningen van allerlei soort (waaronder van een firma die bouwpanelen levert), plattegronden, brieven van advokatenkantoren, bankafschriften en -zeer opmerkelijk- een Italiaanse vertaling van het negende hoofdstuk van het Koninkrijksstatuut.

Dat hoofdstuk handelt over de financiën. Artikel 132 lid 2 ("Het aangaan of garanderen van een geldlening buiten het Koninkrijk ten name van of ten laste van de Nederlandse Antillen, geschiedt in overeenstemming met de Regering van het Koninkrijk") is onderstreept. Ook lid 3 van dat artikel is onderstreept: "De Raad van Ministers van het Koninkrijk verenigt zich met het aangaan of garanderen van zodanige geldleningen, tenzij de belangen van het Koninkrijk zich daartegen verzetten".

Ook zijn er wat aantekeningen bij. Op een kladje staat: "1.erkende bank. 2. zelf bank zijn." Daaronder, dik onderstreept: en met uitroeptekens "Verzekeren!!! Verzekering garantie vragen!!!" En tussen haakjes daar weer onder: '(politiek)'.

Het laatste papier in het *Amigoe*-dossier is een bladzijde van een proces-verbaal. Wie de ondervraagde is, wordt niet duidelijk, omdat het slechts om een pagina uit een kennelijk lang verbaal gaat. Die ene pagina is bovendien waarschijnlijk een proef-verbaal: het staat vol met doorhalingen en toevoegingen. Uit het stempel in de linkerbovenhoek blijkt het te gaan om een stuk van het openbaar ministerie in Palermo. De tekst, voor zover leesbaar, luidt:

"(...) problemen met de man die de nv heeft opgericht." (...) "... lang gesproken over opwaardering tot 100 procent. Het verschil werd ingezet als eigen vermogen, dus dat moest weer terug, via de aannemer of via de projectontwikkelaar." (...).

DOSSIER

Beschikt de *Amigoe* werkelijk over deze documenten? Nee, natuurlijk niet. We zouden wel willen. En als we ze hadden, dan waren ze op de voorpagina van deze krant terecht gekomen, in plaats van in een editie van de jaarlijkse Kerstkrant.

Als u ook maar een fractie geloofde van hetgeen hierboven staat, dan moet u zich nu behoorlijk genomen voelen. Inderdaad, wij hebben u misleid, zoals er op de wereld dagelijks een heleboel mensen al hun energie stoppen in het misleiden van anderen. De teksten zijn verzonnen en dus ook de namen, maar de dossiers zijn op een heel degelijk gehanteerde methode duidelijk te maken. Maar dat dit dossier is verzonnen, betekent niet dat de Pietro Donino's, de Giovanni Merlini's, de Vittorio Grado's, de neven van Grado, of de Bordassen niet bestaan. Alleen heten zij anders.

Ook het openbaar ministerie zou wel willen dat zij over bovenstaande prachtige getuigenissen kon beschikken. Maar het tegendeel is het geval: het openbaar ministerie trekt zachtjes aan een draadje, volgt dat draadje zonder te weten waarheen het leidt en belandt dan stapje-voor-stapje in breiwerk met een ingewikkeld patroon. En zelfs al is het patroon zichtbaar: dan zal nog 'wettelijk en overtuigend' moeten worden bewezen welke steken er in het breiwerk zijn gebruikt. Welke steken daarvan niet deugen. En bij welke trui die steken horen, als het al een trui is en geen wollen vloerkleed of sjaal.

Maar uit het openbaar aanwezige, wel degelijk echt bestaande materiaal dat er over verschillende projecten op de Antillen en Aruba bestaat (en waarover de *Amigoe* wel degelijk beschikt), valt het onderstaande te reconstrueren.

HANDLEIDING

Stel, je hebt een half miljard dollar zwart geld waarmee je niets kunt als die niet is 'gewit'. De rijk-in-twintig-stappen-handleiding is dan als volgt (overal waar 'jijzelf' staat kan ook worden gelezen: jijzelf of je vrienden van de wasserette):

1. Richt een naamloze vennootschap op met als doel projectontwikkeling en management in de ruimste zin van het woord. Doe dat niet zelf, maar neem daarvoor stromannen. Een nv heeft een kapitaal nodig

Hoe word je rijk in twintig stappen

waarmee een project wordt gefinancierd. Gebruikelijk is dat er voor een deel 'eigen vermogen' in zit en voor een deel geleend geld. Het eigen vermogen schiet je voor uit je witte kapitaal of je neemt (als je geen geld hebt of van je zwarte geld afmoet) daarvoor een aparte lening, zoals met toestemming van de Antilliaanse regering is gebeurd in het Parkerproject op Bonaire. (Robert Parker mocht een lening van 3,6 miljoen dollar aangaan, naast de lening voor het project zelf). Met de 'eigen vermogen'- lening gebeurt straks hetzelfde als met de hoofdlening voor het project: die wendt je af op degene die garant staat. Het is namelijk niet de bedoeling die zelf af te betalen, dat zal duidelijk zijn.

Ook kun je, als je het een beetje handig speelt het geld van de hoofdlening bedoeld voor het project gebruiken als zogenaamd 'eigen vermogen', dan wel er helemaal geen eigen vermogen insteken. Dat laatste lijkt gebeurd te zijn bij het Beta Hotel. Maar dat vergt enige ervaring in het heen en weer schuiven van bedragen -al dan niet alleen maar op papier- en is daarom voor beginners af te raden.

2. Sluit nu als nv met een bevriende aannemer een turnkeycontract af voor vele (liefst tientallen) miljoenen dollars. Dat is het bedrag dat we uit het project gaan 'trekken', minus het bedrag dat nodig is voor het voor de vorm opsturen van zo goedkoop mogelijke bouwmaterialen. Wees desnoods zelf je eigen aannemer, zoals ook is gebeurd in het Beta Hotel en het Eagle Beach Hotel op Aruba en waarschijnlijk ook bij het Parkerproject.

3. Ga naar een volstrekt betrouwbare bank voor het afsluiten van de lening (een die weet dat het een set-up is), zodat die een verzekering zal eisen. Over de verzekering zo dadelijk meer. Een echte bank nemen kan ook (luchthaven en de haven op Sint Maarten en voor een deel bij het Eagle Beach Hotel gebeurd).

4. Het mooiste is, als je tevens kunt optreden als zogeheten 'bemiddelaar' bij het leggen van het contact tussen de projectontwikkelaar (jijzelf dus), de aannemer (jijzelf dus) en de bank (die je met een beetje geluk ook al weer zelf bent!). Zie Parker en de rest. De zogeheten *findersfee* bij dit soort projecten is mooi meegenomen: die bedraagt meestal rond de 5 procent van het totaalbedrag. En hadden we niet net afgesproken dat we er een héél dúúr project van zouden maken? *Hier vind je wat en daar laat je wat*, zegt het spreekwoord en dat is precies wat we gaan doen: erg veel vinden en erg veel achterlaten.

5. Normaal krijgt men op een bouwproject geen 100 procent financiering, maar slechts 85 procent. De geraamde kosten van het project dienen (om toch 100 procent los te krijgen) met 15 procent te worden overgewaardeerd. Zie de haven, de luchthaven, het Ebenezer Housing project op Sint Maarten en het Parker-project.

6. De bank zal dit bedrag willen verzekeren. De verzekeraar stelt als eis dat er een landsgarantie komt. Eigenlijk verzekert de verzekeraar dus niets: die krijgt een mooie som voor de verzekering, maar als de verzekering aangesproken dreigt te worden, dan stapt men naar het land in kwestie dat de garantie heeft afgegeven. Daarom zou'n verzekeraar natuurlijk wel op om naar echt armlastige landen te gaan! En daarom zijn de Antillen en Aruba ook zo bij uitstek geschikt: staat daar, als het echt helemaal misloopt, niet een van de rijkste landen ter wereld achter?

7. Maak zelf, natuurlijk onder een weer andere naam, een uiteraard gunstig haalbaarheidsrapport dat de regeringen nodig hebben om hun parlementen te overtuigen een garantie af te geven. Het aardige is, dat ook dit haalbaarheidsrapport weer kan worden opgevoerd als onkosten voor de nv. Het rapport hoeft er niet eens serieus uit te zien, want de ervaring heeft geleerd dat tegen de tijd dat dit rapport nodig is, alles al in kannen en kruiken is en voor tegenexpertise door de overheid niet hoeft te worden gevreesd (Arubahotels, Parker).

8. De lening wordt niet eerder van kracht dan nadat er door de regering een garantie voor terugbetaling is afgegeven in het geval de projectontwikkelaar in gebreke blijft (Beta Hotel, Eagle Beach Hotel, Plantation Bay Hotel, Ebenezer Housing project). Desnoods komt er een garantie zonder toestemming van de Koninkrijksregering (zoals is gebeurd bij de luchthaven, haven Sint Maarten en het Parkerproject Bonaire). De garantie is nodig om van de overheden straks de leningsgelden op te eisen. Als de garantie is afgegeven zonder Koninkrijksregering is dat alleen een probleem voor het land in kwestie; de regering blijft aanspreekbaar.

9. Start de bouw van het project, ook al heb je nog geen vergunningen (Parker, zelfs de erfpachtsvergunning ontbrak). De overheid zal alleen protesteren als zij én een goed bestuursapparaat heeft én te goeder trouw is. Dus: is de overheid te goeder trouw, wacht dan op de vergunningen, is zij dat niet en/of rammelt het bestuur, begin dan gerust want er zal niemand in een vroeg stadium bezwaar aantekenen.

10. De nv (jijzelf dus) geeft de opdracht de aannemer te betalen. De aannemer (jijzelf dus) krijgt de totaalsom van de lening vrijwel direct geheel in handen (zoals bij het Parker). Ook kan het zijn dat de aannemer het geld via verschillende offshorebedrijven (waar jijzelf of je vrienden dus ook in zitten) sluist naar de projectontwikkelaar (jijzelf dus). (Beta). Maar zoals gezegd is dit laatste meer iets voor de professionals.

11. Laat de stroman-projectontwikkelaar met de noorderzon verdwijnen (Eagle Beach, Parker). De overheid kan er dan alvast een beetje aan wennen dat er een probleem is en het schept de ruimte om straks een nieuwe ontwikkelaar te introduceren. Die nieuwe ontwikkelaar ben je uiteraard zelf (Beta, Eagle Beach) of je laat de ruimte voor collega's met slechte bedoelingen van elders (de heren die Parker overnamen).

12. In plaats van de aannemer voor de schijn werk te laten verrichten, kun je nog korter door de bocht: je trekt geld van de lening, bijvoorbeeld een kleine 25 miljoen gulden, en je doet daar helemaal niets voor (luchthaven Sint Maarten). Dat scheelt in elk geval de moeite om de schijn op te houden, zoals wel gedaan bij het Ebenezer Housing, Plantation Bay, Beta, Eagle Beach en het Parker.

13. Sluis als aannemer het geld van het bouwbedrijf snel weg en ga failliet, maar doe dit ruim voordat het project is afgebouwd: er is nog meer geld uit dit project te halen. Zie daarvoor 15.

14. Of laat de nv en de aannemer 'ruzie' met elkaar krijgen (Plantation Bay), die zo hoog oploopt dat de contracten worden verbroken. Doel is immers; het project niet opleveren (zie 15), maar er wel al het geld uitgetrokken hebben.

15. Richt nu onder een andere naam een nieuwe aannemerij op en biedt je diensten aan de nu wanhopige overheid aan. Vraag opnieuw een lening aan, die moet worden gedekt door een overheidsgarantie.(Beta).

16. Indien het failliet gaan van de eerste aannemerij er niet in zit: lever het project niet op. Dat kan omdat jijzelf als nv de voor de vorm afgesloten *performance bond* met jezelf als aannemer hebt ingetrokken (Parker).

17. Heb geduld totdat de eerste datum van terugbetaling aan de bank is aangebroken. Wacht op de bank (die van jezelf of een ander) want die gaat de gelden nu opeisen bij de verzekeraar. De verzekeraar (en dat waren wij of onze vrienden natuurlijk ook zelf) eist het geld vervolgens terug van de garantie-gever, het Land. Wees voorbereid op tegensparteIen, maar maak je niet ongerust: ze moeten over de brug komen.

18. Het innen van keurig schoon, wit overheidsgeld kan beginnen. De eerste drie miljoen gulden van het Parkerproject heeft de Ultrafinbank inmiddels binnen van de Nederlandse Antillen (23 augustus 1993).

19. Neem een vakantie in een land met een redelijk functionerende economie, maar waar de overheid zit te springen om investeerders.

20. Zie 1.

ZWART

Zo, u weet nu hoe dat moet, zwart geld witwassen. Het is nu alleen nog even zaak aan enige miljoenen zwarte dollars te komen. Hoe dat in zijn werk gaat, vertel ik *gegarandeerd* in de Kerstkrant van volgend jaar. Dat wil zeggen: als ik daar dan tijd voor heb. Ik denk er namelijk sterk over binnenkort de overheid te benaderen met een fantastisch plan voor de ontwikkeling van het Brionplein of Oostpunt.

ind 1988 gingen 13 van de wezige 17 Statenleden in centrale commissievergaing akkoord met de garantling voor de ontwikkeling het Parker Hotelproject Bonaire. De Parker-nv ging lening van 40 miljoen Zwitse franken aan met een aanse bank in Zwitserd. De lening werd verzed door het Italiaanse staatsekeringsbedrijf SACE, op rwaarde dat de Antilinse regering zich garant stellen, ofwel voor de etaling van de lening zou draaien indien de nv in breke zou blijven. Op zich een merkwaardige conctie, want waarvoor neem nders een verzekering. De illiaanse regering had voor garantstelling van het Parproject aan de Koninkrijksgering toestemming eten vragen, maar deed niet.

De politieke betrekkingen en de Antillen en Nederd waren slecht in die dagen. mei van dat jaar, kort nadat r kabinet was aangetreden, premier Liberia-Peters r Nederland om te vragen begrotingssteun. Zij wilde miljoen gulden. De toenige minister voor Antils/Arubaanse Zaken, Jan Koning, liet weten 170 te llen geven over de nende vier jaar: 20 miljoen schenking en 150 miljoen lening, mits er bezuinigd worden volgens de en van het IMF. De illen waren razend.

In augustus '88 liet De ning bovendien weten dat de Antilliaanse en Nederse Algemene Rekenkamer en wilde laten werken bij controle op de besteding ontwikkelingshulpgelden. t daar had hij kennelijk zijn twijfels over. Een toe ondersteunende motie n de Tweede Kamer werd 22 november, enkele dagen r de centrale commissiegadering over het Parkerject, aangenomen.

Maar pottenkijkers waren gewenst. Eind november liet men de Nederlandse ering daarom weten de miljoen niet nodig te n. Begin december ontDon Martina het besvan het "geheime potje 120 miljoen". Verschilachtereenvolgende regen hadden een dollarreing van ruim 60 miljoen ar opgebouwd. Het aan daarvan was in mei vermeld in de aan Nedergepresenteerde cijfers. owel de Antilliaanse bevolg als de Nederlandse polieageerden geschokt. Niet eld een sfeer waarin de dsregering er veel voor de een rammelend haalheidsrapport over het ker Hotelproject (over dat aalbaarheidsrapport straks ar) te overleggen aan de Koninkrijksregering.

Uit gang van zaken bij Parkerproject

Parlement heeft gefaald bij uitoefening controlerende taak

Alleen een onderzoek van het openbaar ministerie kan uitwijzen of er strafrechtelijk te vervolgen feiten zijn gepleegd bij de ontwikkeling van het Parker Hotelproject op Bonaire. Maar los daarvan is er in elk geval een opeenstapeling van verwijtbare fouten op bestuurlijk niveau gemaakt. Fouten die de belastingbetaler, u en mij, een kleine 70 miljoen gulden kost. Ofwel bijna tweemaal het bedrag aan achterstallige belastingen dat gedeputeerde Betrian dit jaar inde. Het zal niet de laatste keer zijn dat zich een dergelijk debâcle voordoet. In onze kleinschalige maatschappij, met onze huidige vorm van parlementaire democratie, is herhaling daarvan onvermijdelijk. De Staten functioneren niet, dat heeft het Parkerproject overduidelijk bewezen.

=Marjo Nederlof=

De regeringscoalitie bestond sinds mei '88 uit PNP, FOL, DP Sint Maarten, DP Bonaire, DP Statia en WIPM. De Statenzetels waren als volgt verdeeld: PNP 6, MAN 4, DP Curacao 3, FOL 1; DP Sint Maarten 3; DP Bonaire 2, UPB 1; WIPM 1 en DP Eustatius 1. De regering wist zich gesteund door 14 Statenzetels.

Coalitiepartner DP-Bonaire, met zijn twee zetels en zijn minister van Ontwikkelingssamenwerking Franklin Chrestian, oefende krachtige druk uit op de overige leden van de regering om met de garantstelling akkoord te gaan. Hoewel...'druk'? De indruk bestaat, dat zij slechts met hun linkerpink hoefden te zwaaien en dat de regering daarop met de rechtervuist het voorstel aan de Staten presenteerde. En de Staten gehoorzaamde.

Een van de DP-Bonaire Statenleden, Soliana, had bij het project directe familiebelangen: hij was de vader van de toenmalige gezaghebber van Bonaire en -belangrijker- de vader van de oprichter/directeur van de Parker-nv, Ernst Soliana. Maar ook het Bonaireaanse oppositielid Rudy Ellis was voor de garantstelling. Later zou blijken dat Ellis een persoonlijke vriend van projectontwikkelaar Robert Parker was. Kritische vragen van twee van de drie Bonaireaanse Statenleden waren dus bij voorbaat al niet te verwachten.

Het verklaart echter nog niet waarom de overige leden van de Staten hun huiswerk niet hebben gedaan. Hadden zij dat wel gedaan, dan hadden zij tussen de regels door al kunnen lezen dat de Antillen -lees de Curaçaose belastingbetaler- voor de garantstelling zou worden aangesproken.

Misschien kon het hen niet schelen: de Bovenwinders (vertegenwoordigd in de persoon van Marcel Gumbs, DP Sint Maarten) wisten dat hun bevolking niet onder de afbetaling zou lijden: op Sint Maarten niet omdat het geen belasting inde, op Saba en Sint Eustatius niet omdat zij toch in het Solidariteitsfonds zaten. En misschien was Papa Godett (FOL) toen al te ziek om kritisch te kunnen denken. En eerlijk is eerlijk: de vier MAN-leden waren wel kritisch en stemden tegen. Maar waarom zwegen de aanwezige 6 PNP-ers en de drie Curacaose DP-ers? (Pas nadat Agustin Diaz zich had losgemaakt van zijn partij schaarde hij zich aan de zijde van de MAN). Waren zij te dom of waren zij onwillig?

ZICHTBAAR

Want dat de Antillen zouden worden aangesproken, is al zichtbaar in de brief van 16 november 1988 van de toenmalige minister van Financiën, Gilbert De Paula. Daarin vraagt de PNP-minister aan de Staten om een landsgarantie goed te keuren voor het Parkerproject.

Hij schrijft: "Het is de bedoeling van de R. Parker Bonaire nv om het hotel en de casino zelf te exploiteren. De aandelen van de nv worden gehouden door de heer R. Parker,

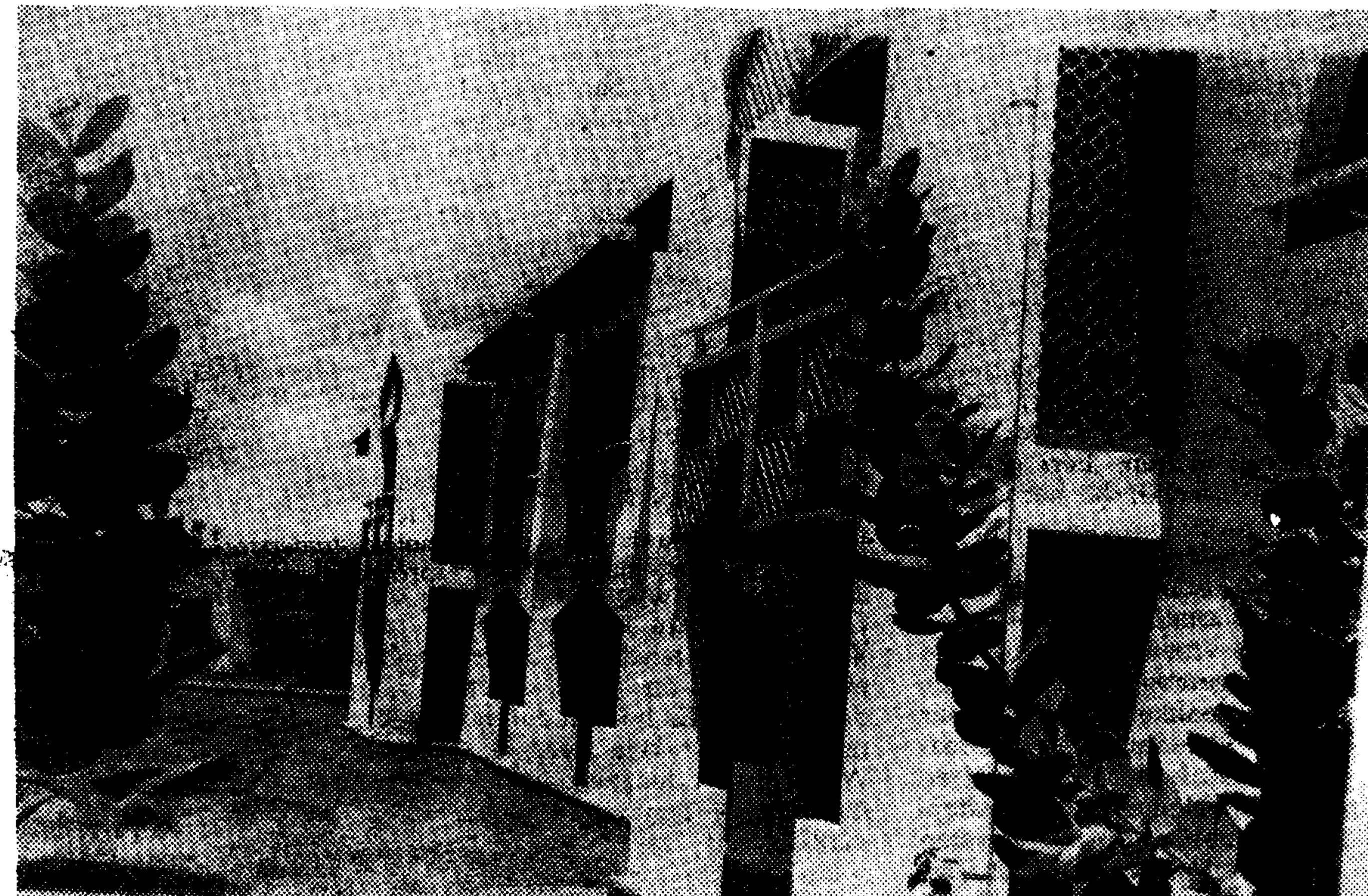

foto III: , kosten 40 miljoen Zwitserse franken (plus kosten plus interst), te betalen door de Antilliaanse overheid, doordat de Staten in november 1988 akkoord ging met garantstelling. Daar komt nog eens meer dan 10 miljoen gulden bovenop, voor de aankoop van het complex. En nog eens een onbekend bedrag voor het bouwtechnisch veilig opleveren, de aanleg van de tuin en de exploitatiekosten.

die zijn sporen heeft verdiend bij de realisatie van het toenmalige Concord Hotel te Sint Maarten en die mede-eigenaar is van het Concord Resort Hotel te Kiamesha Lake in de staat New York." Wat De Paula niet schrijft (maar wat hij heel goed behoort te weten omdat dat in het haalbaarheidsrapport vermeld staat), is dat R. Parker de exploitatie niet alleen op zich zal nemen: ook de op Sint Maarten woonachtige zakenman Rosario Spadaro is daarbij betrokken.

R. Parker heeft inderdaad 'zijn sporen verdiend' op Sint Maarten. Ray Parker heeft er medio jaren zeventig niet alleen gebouwd, maar ook forse schulden achtergelaten, waaronder 178 duizend dollar aan belastingschulden. Daarvan heeft Spadaro indertijd nog verontwaardigd melding gemaakt in deze krant. R. Parker had dus niet bepaald een ongeschonden reputatie. En het had toch op zijn minst bevreemding moeten wekken, dat Parker en Spadaro nu samen de exploitatie van een hotel op Bonaire op zich zouden nemen.

Maar nog opmerkelijker is, dat de Parker die hier door De Paula wordt geintroduceerd, helemaal niet dezelfde Parker is als die van Sint Maarten. Op Bonaire gaat het om zijn zoon, Samuel Robert Parker. Die nog geen kippehok heeft gebouwd en die helemaal nergens 'zijn sporen heeft verdiend'. Een antecendentenonderzoekje zou bovendien hebben uitgewezen, dat deze familie helemaal niet zo goed bekend staat, maar verdacht wordt van het hebben van connecties in de onderwereld. Waarom heeft de regering dat niet nagetrokken? En waarom hebben de Statenleden daar niet naar gevraagd?

"De aandelen worden gehouden door de heer R. Parker", schreef De Paula op 16 november '88 ook. Maar gecontroleerd heeft hij dat niet. Dat kon hij ook niet, want de nv was zelfs nog helemaal niet ingeschreven bij de Kamer van Koophandel; dat zou pas op 3 januari 1989 gebeuren. Hoe kon De Paula dan weten wie de aandelen van de nv heeft, vraag je je af. Maar ook de Statenleden hebben deze mededeling voor zoete koek aangenomen.

Hadden de Statenleden geeist dat het bedrijf eerst stond ingeschreven, dan hadden zij bovendien kunnen zien dat het niet de heer R. Parker was, die de nv oprichtte en alle aandelen nam, maar Comanco nv, waarvan advokaten Ernst Soliana en Johan Winkel eigenaar zijn. Die nv nam als enige deel in het oprichtingskapitaal van de nv en zou, zonder Parker, de enige directeur worden. Dat alle betalingsopdrachten aan de aannemer later niet alleen door Soliana maar ook door Parker getekend werden, doet daar niets aan af.

AANNEEMSOM

De brief van De Paula vervolgt: "R. Parker Bonaire nv is op 26 april 1988 een aannemingsovereenkomst aangegaan met Stephanie SPA uit Parma, Italie. (...). In deze overeenkomst is aanvankelijk uitgegaan van een bedrag van 25 miljoen dollar voor de levering van bouwmaterialen etc. door de Italiaanse aannemer en een bedrag van 5 miljoen dollar voor de lokaal uit te voeren werken en verrichten diensten, welk bedrag door R. Parker nv dient te worden betaald."

De Paula vervolgt: "Later is bedoelde overeenkomst gewijzigd in die zin dat de totale kosten voor de door de aannemer te leveren goederen en diensten gesteld zijn op een bedrag van 40 miljoen Zwitserse franken en 5.6 miljoen dollar."

Waarom werd de aanneemsom (en daarmee ook de te verstrekken garantie) met zo'n 15 procent verhoogd? Nergens wordt aangegeven dat het project 15 procent luxeuzer zou worden. Of dat de prijzen van bouwmaterialen in minder dan acht weken tijd met 15 procent zijn gestegen. Waar bleven de kritische vragen van de Statenleden?

En waarom maakte De Paula de betalingsvoorwaarden aan de aannemer niet bekend? En waarom vroegen de Statenleden daar niet naar? In die opmerkelijke overeenkomst werd bepaald dat bij het tot standkomen van de overeenkomst de aannemer 15 procent van de bouwsom zou krijgen; nog eens 15 procent van verscheping van de gereedschappen en de presentatie van de tekeningen (geen hond wist dus van te voren hoe het project er uit zou gaan zien) en nog eens 70 procent naar rato op basis van de verscheping van bouwmaterialen. Het gevolg van deze overeenkomst was, dat de aannemer vrijwel bij de start ven het project de totale bouwsom in handen had.

En waarom is door de regering ook niet de aannemer (aandeelhouders, kwaliteit afgeleverd werk bij andere projecten) doorgelicht? En waarom hebben de Statenleden dat niet geeist voordat zij hun toestemming gaven?

En dan de voorwaarden. De constructie om de interest te berekenen was op zijn minst gecompliceerd: "4.4 procent plus 7/8 procent, de Zwitserse franken aan te kopen bij de Londen Interbank Market". Waarom juist deze bank, wordt niet toegelicht. Welke koers zou worden gehanteerd wordt ook niet duidelijk uit de overeenkomst: die van de dag van de lening, of per half jaar aangepast aan de dagkoers?

Ook de afbetalingstermijn is opmerkelijk: "17 halfjaarlijkse termijnen bij een leningsduur van 11,5 jaar". Maar 11,5 jaar heeft 23 halfjaarlijkse termijnen.

HAALBAARHEID

In zijn brief verwijst De Paula naar een haalbaarheidsrapport dat dan ter inzage bij de Staten ligt. Waarom hebben de Statenleden niet geeist dat zij een copie van die studie kregen? Hoeveel hebben de moeite genomen het rapport te gaan bekijken? Niemand waarschijnlijk. Want uit dat rapport blijkt, dat het gaat om een haalbaarheidsstudie die is gemaakt door degene die er finanicieel beter van zou worden wanneer er een lening tot stand zou komen: middleman Enzo Bertucci. Hoe kan een regering afgaan op een dergelijk rapport en niet zelf opdracht geven tot het maken van een analyse? Waarom hebben de Staten dat niet geeist voordat zij akkoord gingen?

Het haalbaarheidsrapport, zo behoort De Paula als cijferman heel goed te weten -en zo zouden de Statenleden ook zelf hebben kunnen ontdekken -, rammelde bovendien aan alle kanten. Het is een wat dik uitgevallen folder van een reisbureau in plaats van een haalbaarheidsrapport gebaseerd op een inventarisatie van het aantal op dat moment beschikbare: hotelkamers, hun bezettingsgraad, het aantal landende luchtvaartmaatschappijen, hun bezettingsgraad en hun markt, groei-tendens van het toerisme op Bonaire en noem-maar-op wat er in een serieuze studie zou moeten staan.

Geen cijfers over het potentieel aan toeristen dat zich een kamer van 500 dollar per nacht (de prijs van de 125 suites in het hoogseizoen) kan veroorloven en geen letter over de bestemmingen waar deze toeristen gewoonlijk heen gaan en wat het aandeel van dit marktsegment is in de Caribische regio. Niets van dat alles.

In plaats daarvan licht de minister de Staten in, dat uit de haalbaarheidsstudie BLIJKT dât de gemiddelde kamerprijs 270 dollar zal worden en dat het break-even-point wordt bereikt bij een bezettingsgraad van 40 procent. Maar hoe de middleman tot deze berekening komt, staat niet in het rapport. Blijkt. En daar hebben de Statenleden blijkbaar ook niet naar gevraagd.

De slechte cijfermatige kennis van de regering en de Staten zijn er waarschijnlijk ook de oorzaak van dat niemand vraagtekens heeft gezet bij de aflossingstermijn: die start 3,5 jaar (42 maanden) na de tot standkoming van de leningsvoorwaarden. Dus niet 3,5 jaar na oplevering van het hotel en zelfs niet 3,5 jaar na het begin van de bouw. Op het moment dat de Staten om goedkeuring wordt gevraagd zijn dan al 4,5 maanden van de periode voorbij: de leningsovereenkomst is op 11 juli 1988 gesloten. Maar de Staten zwijgen.

Des te meer opmerkelijk daar nergens in De Paula's verzoek staat wanneer de bouw zal starten, hoe lang die zal duren en welke sancties aan de aannemer zullen worden opgelegd als hij in gebreke blijft. Dat alles wordt overgelaten voor de nog af te sluiten performancebond waarover niet het Land, maar alleen de Parker nv iets te zeggen zal krijgen. Met als gevolg dat later de nv rustig de performancebond kon terugsturen naar de aannemer.

Geen van de Statenleden realiseert zich, of wil zich realiseren, dat de bouw van een dergelijk groot hotelcomplex minimaal anderhalf tot twee jaar zal duren en dat nieuwe hotels altijd ook operationeel een aanloop van enkele jaren nodig hebben. Alleen al hieruit blijkt, dat de Parker nv nooit tijdig aan haar betalingsverplichtingen zal kunnen voldoen en dat het Land zal worden aangesproken! En dat betekent, dat de Statenleden op dat moment al wisten -of hadden moeten weten weten- dat u en ik voor de betaling van een kleine 70 miljoen gulden zouden opdraaien.

STATEN

Dit zijn ze, de dertien ja-zeggende Statenleden: Statenvoorzitter Betto Thomas, Yolanda Evers-Melfor, Veronico Job, Dudley Lucia, James Martina, Rufus Mc William (PNP);

S.G. Soliana (DP Bonaire); Rudi Ellis (UPB); Wilson Godett (FOL); Marcel Gumbs (DP Sint Maarten);

Agustin Diaz, Onofre Bikker, Petrus van der Veen (DP Curaçao).

De MAN-fractie (bestaande uit Harold Anastatia, Cedric Eisden, Winston Lourens, Don Martina) stemde zoals gezegd tegen. Afwezig op de vergadering waren coalitiegenoten Will Johnson (WIPM), Kenneth van Putten (DP Statia), Claude Wathey, Acuna Lopes-De Weever (DP Sint Maarten) en Jopi Abraham (DP Bonaire, bij wie onlangs naar zijn zeggen 'belangrijke papieren over het Parkerproject zijn gestolen').

In het voorstel dat De Paula eind november 1988 aan de Staten voorlegt, staat dat R. Parker Bonaire nv zich verbindt "om bij vooruitbetaling op een geblokkeerde rekening van de Antillen en Parker een bedrag minimaal gelijk aan haar aflossingsverplichting over de halfjaarlijkse betalingstermijnen te storten, over welke rekening niet anders mag worden beschikt dan voor de betaling van de leningsverplichtingen". Alweer een zinnetje waar iedere jurist over gevallen zou zijn, als er een jurist naar gekeken zou hebben. Want waar is de clausule dat de hele garantstelling vervalt indien de nv dit bedrag niet vooraf stort? Al was het maar dat in elk geval de eerste betalingstermijn voor de aanvang van de bouw beschikbaar is?

In plaats daarvan wordt de nv toegestaan -naast de lening van 40 miljoen Zw. fr. en 5,6 miljoen dollar- nog eens een lening van 3,6 miljoen dollar aan te gaan als werkkapitaal. Ergo: de Parker nv heeft geen rooie cent, de regering en de Staten weten dat en toch gaan zij akkoord.

GEEN CONTROLE

Na de vestiging van het recht van erfpacht zou de nv het recht van eerste hypotheek aan de Antillen worden gegeven. Maar de erfpachtsvergunning werd door Bonaire nooit afgegeven, het Land heeft ook geen stappen ondernomen om Bonaire aan zijn verplichtingen te houden en de Staten hebben er niet om gevraagd.

De brief van De Paula aan de Staten telt slechts zeven pagina's, maar het aantal niet-gestelde vragen dat er over de inhoud had kunnen worden gesteld telt een veelvoud daarvan. Maar ook nadat de garantstelling was afgekomen en het project van start ging -en de mist in ging- hebben de coalitiepartners van toen nooit een kritische vraag gesteld. Het waren alleen de (ondertussen tot een Statenlid gekrompen) MAN-fractie, Agustin Diaz (DO) en de inmiddels aangetreden Chin Behilia (Nos Patria), die de regering vragen bleven stellen.

Bij voorbeeld over de niet aangestelde regeringsvertegenwoordiger die toezicht zou moeten houden op de juiste uitvoering van het project. De regering antwoordde niet eens. Pas na herhaald vragen kregen de Staten een van de twee rapporten die over de technische staat waren opgesteld onder ogen. Niet eens volledig, want het financiele gedeelte ontbrak en hebben zij tot op de dag van vandaag nog niet ontvangen.

De technische staat van het project is overigens erbarmelijk. Het beton werd aangelengd met zeewater, waardoor de wapening is gaan rotten; een hoogspanningskabel (die door de lucht hoort te gaan) loopt onder het complex door (electrocutiegevaar!); buitenmuren bestaan uit wanden met een 13 centimeter dikke pleisterlaag (kalk, dus), zodat bij het eerste beste zuchtje storm het hele complex kan instorten. En brandgevaarlijk is het geheel ook nog, zo heeft de brandweer geconcludeerd.

Een bordkartonnen hotel, dat is het 'vijf sterren'-Parkerproject. Met in plaats van 247 niet meer dan 174 kamers van papiermaché, blijkt ook nog eens uit het rapport van C. van Agtmaal van vorig jaar april. Daar gaat de 40-procents 'breakeven'berekening van Bertucci!

En zonder een onafhankelijke Algemene Rekenkamer,
-zonder een wet op persoonlijke aansprakelijkheid van bestuurders,
-zonder een wet op de openbaarmaking van inkomens van regerings- en Statenleden bij aantreden en vertrek,
-zonder een wet op de openbaarmaking van donaties aan politieke partijen,
-zonder een wet op de openbaarheid van bestuur en
-zonder een wettelijk geregelde werkelijke loskoppeling van Staten en regering, zullen er nog vele, vele Parkerprojecten ongestraft volgen.

Gaat u maar vast sparen voor de belastingaanslagen. Want om met de dichter Carel de Haseth te spreken: 'Het is, mijn vriend, nu niet de tijd// om over poëzie te praten'.

=door Jeffrey Sybesma=

Kerst vieren onder water: een geweldige ervaring

De laatste tijd lopen op Curaçao veel studenten rond die hier komen om praktijkervaring op te doen in het kader van hun opleiding. Vooral bekend zijn stagiaires uit Nederland die in toeristenindustrie en de gezondheidszorg ervaring opdoen. Een wat minder opvallende groep, maar die al sinds de oprichting in 1955 van het instituut voor een regelmatige stroom zorgde, zijn de biologiestudenten van het Carmabi te Piscaderabaai.

Carmabi is de afkorting voor Caribisch Marien Biologisch Instituut. Voor de volledigheid moet wel worden gezegd dat deze naam nu nog voornamelijk ter herkenning dient omdat de doelstellingen alweer enkele jaren geleden zijn veranderd en dit instituut zich naast de zee ook bezighoudt met biologisch onderzoek op het land.

Buiten de discussie in hoeverre Carmabi een educatieve taak heeft in haar doelstellingen, is het een feit dat jaarlijks enkele aankomende biologen op het Carmabi arriveren om een veldonderwerp te doen als onderdeel van hun opleiding tot het behalen van het doctoraal biologie. Een nog kleiner groepje komt voor langere tijd en werkt aan hun promotie. Eigenlijk zijn deze personen geen studenten meer, maar draaien zelfstandig mee op het Carmabi en begeleiden vaak ook enkele doctoraalstudenten. De studenten zijn van allerlei soort pluimage zowel wat betreft het onderzoek waaraan ze werken als qua persoonlijkheid. Het is duidelijk dat hierdoor de mooiste verhalen kunnen worden opgetekend en het is mijn bedoeling enkele hiervan met u te delen.

Zo moet ik denken aan mijn eigen studentenperiode op het Carmabi. Als *Yu'i Kòrsou* heb ik, net als de meeste Antillaanse biologen, ook onderzoek gedaan op het Carmabi. Het was in het kader van mijn hoofdonderwerp en duurde derhalve twaalf maanden. Vraag me niet om in details te treden over het onderzoek zelf, maar alleen het woord 'zakpijp' doet menigeen lacherig zijn hoofd schudden.

Ik zeg daarom ook meestal maar dat ik koraalrifonderzoek heb gedaan wat in wezen ook zo was, omdat de zakpijp *Trididemnum* een onderdeel vormt van het rif. Mijn collega's noemden het oneerbiedig gewoon 'koeiepoep' vanwege de fysieke gelijkenis. Ik denk ook dat ik een uitzondering vormde op de Antilliaanse collega's, omdat ik niet gewoon thuis woonde, maar net als de andere Nederlandse studenten een kamertje huurde op het instituut. Daardoor heb ik de typische sfeer van studentzijn op Carmabi mogen proeven.

STUDENTENLEVEN

Het zijn geen luxe kamers. Een slaapkamer met een bed, een stoel en een bureautje. Daarnaast een gezamenlijke keuken en enkele toiletfaciliteiten. Een echte studentensfeer heerst op Tilapia en Cas Ariba, zoals de twee logeergebouwen zijn gedoopt. Het verschilt allemaal niet zoveel met de studentenflats in Nederland. Kenmerkend zijn de smerige, nooit opgeruimde keuken, tafels die overstromen van vuil servies, oude kranten en tijdschriften die overal slingeren. Daarnaast vind je rommel, zoals duikapparatuur en allerlei onderzoekspullen waarover je struikelt, huisdieren die al of niet opzettelijk zijn geadopteerd en uiteraard studenten in alle geuren en kleuren.

Over geuren gesproken. Regelmatig een wederkerend onderwerp vooral onder de dames van de administratie op Carmabi. Hoe komt het toch dat deze jongemensen zo vaak onfris ruiken? Gebruiken zij geen deodorant? Baden zij niet? Onze gezamelijke conclusie is dat zij best vaak douchen. De meesten van hen liggen dagelijks soms wel twee keer in de zee om onderzoek te verrichten aan de koraalriffen. Na het duiken moeten zij op zijn minst het zout van hun lijf spoelen, dus kun je best aannemen dat zij schoon zijn. Maar hun grootste fout echter is dat zij hun kleren nooit wassen. Dag in dag uit dragen zij dezelfde kleren, mede omdat ze met minimale bagage zijn aangekomen, maar ook omdat zij het zo gewend zijn in Nederland. Zweet blijft in hun kleding hangen en zorgt voor een constante wolk van zure lucht om hen heen. "Als je je kleren in de tropen niet regelmatig verwisselt en wast, blijf je stinken, hoe vaak je ook een douche neemt", zouden de dames maar liefst steeds willen zeggen. Een enkele keer was het zo erg dat de administratrice een deodorantstick kocht en deze cadeau gaf aan de desbetreffende heer.

Het allergrootste verschil met een studentenhuis of flat in Nederland en het Carmabi is dat studiewerkzaamheden en privéleven op Curaçao veel dichter bij elkaar staan en zeer makkelijk in elkaar overvloeien. Waar kan je na een ochtendduik om monsters te halen gewoon uit de zee naar je eigen kamer lopen om te douchen en koffie te drinken? Vervolgens weer naar het lab wandelen om experimenten te doen en tussendoor even snel een dienstauto lenen om boodschappen te doen?

Of om daarna literatuur te lezen aan het strand of tot diep in de nacht aan de computer te werken op je kantoortje dat slechts drie stappen van je bed verwijderd is? Waar is het mogelijk om 's ochtends vroeg op te staan en met je duffe kop zo uit de deur een verfrissende duik te nemen? Maar wat meer in de lijn der studenten ligt - omdat ze over het algemeen niet vroeg opstaan - om diep in de nacht, gezeten op de steiger van het lab, vergezeld door miljoenen sterren aan een wolkenloze hemel en het kabbelen van de zwoele Caribische Zee aan je voeten, met een weemoedig hart te mijmeren over de liefde en haar mysteries of de naasten ver weg in Nederland?

Het heeft ook nadelen om zo dichtbij de werkplaats te wonen en te leven. Iedereen zit meteen als je op het strand gaat liggen met een paar wetenschappelijke artikelen, zogenaamd om te studeren. Iedereen weet meteen dat je de nacht tevoren tot vier uur 's nachts hebt doorgefeest. Het is onmogelijk om een vriendje of vriendin mee te nemen naar de kamer omdat dat verboden is en de controle streng is.

MOOIE VERHALEN

Het is duidelijk dat tegen deze achtergrond er allerlei prachtige verwikkelingen onder studenten ontstaan juist omdat zij toch over het algemeen een wat meer vrijgevochten levensstijl erop nahouden. Eén van de mooiste bronnen voor complexe situaties is uiteraard de liefde. Het is gewoon een natuurwet dat hormomen bij jonge mensen niet tegen te houden zijn en zeker niet op z'n exotische plaats als Curaçao en Carmabi in het bijzonder. De een na de ander struikelt in de val der liefde. Biologisch gezien is hun gedrag analoog aan een populatie konijnen. Studenten zijn, echt waar, net konijnen!

Allereerst zijn er de onderlinge relaties, die groeien en bloeien. Soms zijn ze van een heel korte duur, waarbij je als buitenstaander al na een week verouderde informatie hebt. Het is soms niet meer bij te benen wie nu bij wie hoort. Je ziet ook weleens dat stuivertje gewisseld wordt. Het is een geluk dat de studenten over het algemeen bijzonder extrovert zijn en zich er niet voor schamen hun gevoelens en activiteiten in het openbaar te tonen, anders kon ik niet zo'n nauwkeurige analyse maken. Eén ding is zeker, namelijk dat het vertrek terug naar Nederland van een van de twee of allebei samen, meestal uitloopt op het einde van de relatie. Sociaal gezien niet zo vreemd. Op Curaçao gedwongen bij elkaar te wonen, trek je makkelijk naar elkaar toe. In Nederland komt de realiteit weer keihard op je af en moet een relatie behoorlijk diepgang hebben om te kunnen overleven. Toch bewijst het trouwkaartje van Liesbeth en Mark dat er uitzonderingen zijn.

Naast de onderlinge 'verhoudingen' zijn er natuurlijk de contacten met lokale mensen. Nieuwe vrienden, opgegaan op de dansvloer of de drinkplaatsen waar jongeren elkaar vinden, groeien uit tot intiemere relaties. Het is bijzonder aardig zo'n ontwikkeling gade te slaan waarbij de nuchtere Hollander ingepakt wordt door de charme en warmte van de Antilliaan. Het is ook magisch om op de tonen van een *merengue* meegevoerd te worden over een volle dansvloer door een expert die door zijn of haar begeleiding tot iets mooi uitgroeit.

Menigmaal leidde dit tot een verlegen Curaçaoënaar die op het instituut voorzichtig komt vragen waar hij de blonde Elja kan vinden. Niet altijd werkt zoiets goed. Eenmaal opgewarmd blijft hij proberen, smeken, bidden en bellen tot hij er bijna bij neervalt, terwijl de studente na die ene avond geen zin meer heeft. Het verbaast vele vrouwen hoe snel de Curaçaose man alles wil doen om haar voor zich te winnen. Huwelijksaanzoeken worden er gedaan voor je het weet. Erg charmant, maar niet de bedoeling.

RUTHMILLA

Ook de mannelijke studenten komen weleens voor verrassingen te staan. Daar kan Hans zeker over meepraten. Voor zijn biologie-experimenten moest hij regelmatig duiken maken op Boca San Michiel. Een nieuwsgierig lokaal meisje bleef vaak staan kijken en begon na een tijdje openhartig een praatje met de blonde Hans met de blauwe ogen. Deze vond de aandacht wel aardig en nodigde haar uit om eens een keertje langs te komen. Daarvoor had Ruthmilla niet veel tijd nodig om te beslissen en zo kwam ze op een goede avond terecht bij Hans op het Carmabi. Openlijk nieuwsgierig bracht ze zich op de hoogte van hoe deze jongens nu leefden. Zoiets had ze nog nooit gezien. Geen andere familie in de buurt? Wie kookte dan het eten? Samen eten en ieder om beurt koken; dat was gek! En hoe zat dat dan met de was? Wie deed die? Waar verdienden ze dan geld mee? Met student zijn? Was dat makkelijk?

Na enige tijd, vele vragen en een colaatje verder, vroeg ze timide of Hans iets te eten voor haar had. Ja, hoor, ze mocht van hem best wel een volkoren boterham met pindakaas maken. In de keuken kon ze alles vinden. Maar dat was nou eigenlijk niet de bedoeling. Ze wilde echt eten..... *kuminda!* Ze wilde gebakken biefstuk en *batata*. En Hans, om haar een plezier te doen, voldeed hier aan en toverde voor Rutmilla een uitgebreide maaltijd in elkaar. Waar Hans niet op had gerekend, was het feit dat sindsdien elke dag Rutmilla, maar liefst met enkele vrienden of vriendinnen, bij hem wilde komen eten. De vriendschap heeft niet lang geduurd......

KERSTMIS

Uiteraard is ook voor studenten de kerstperiode een bijzondere tijd. Ver van huis, zonder familie is men aangewezen op zichzelf en de huisgenoten om er iets bijzonders van te maken. Sommigen besloten om in deze periode met veel vrije dagen erop uit te trekken waarbij Venezuela de meest favoriete keuze is. Enkele studentes hebben zelfs de fiets hiervoor meegenomen uit Nederland. Anderen gebruikten de tijd om zoveel mogelijk plezierduiken te maken in plaats van te werken. Er waren nog zoveel plaatsen waar ze nog niet gedoken hadden. Ten slotte is deze sport op Curaçao iets wat het hele jaar gedaan kan worden en straks in Holland is het veel te koud om het duiken nog voor de lol te doen.

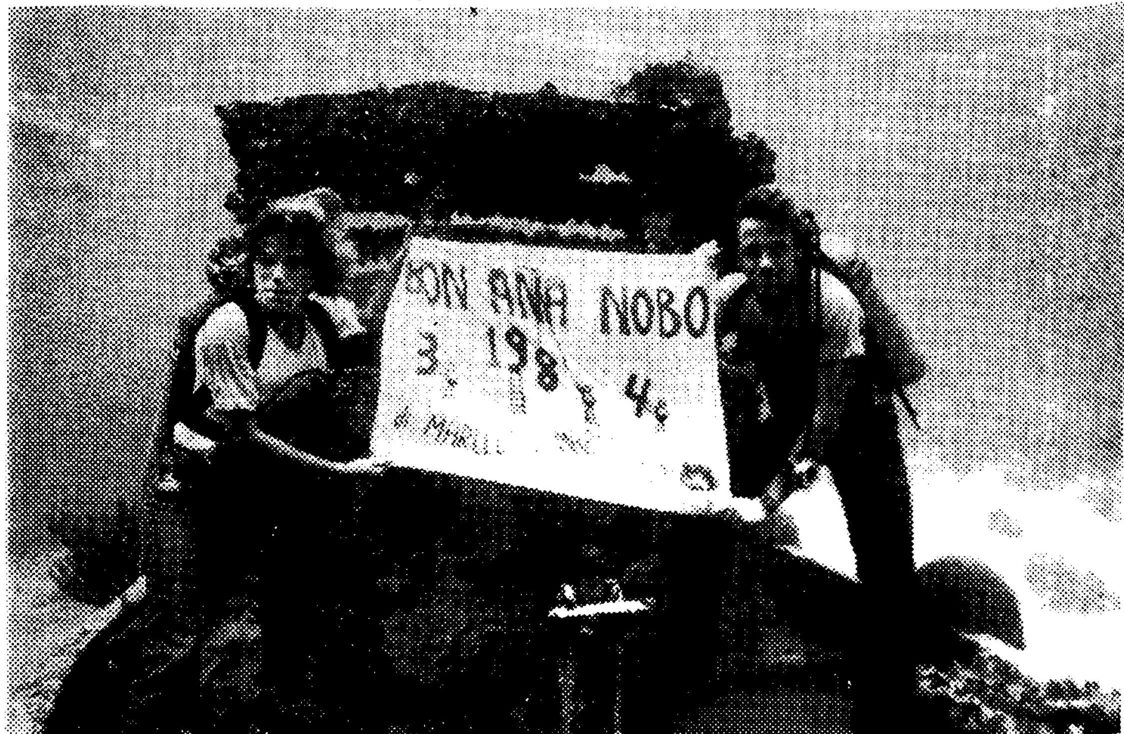

Kerstdiner op de bodem van de zee...

Menig student is tijdens zulke vrije dagen tot het besluit gekomen om door middel van een mooie foto aan de familie en kennissen in het koude Nederland te laten zien hoe heerlijk het leven is op ons *dushi Kòrsou*. Zo heb ik foto's gekregen van studenten onder de cactusboom met de standaardwoorden *Bon Pasku*. Maar de meest originele zijn toch diegene die gemaakt zijn onderwater. Meestal zijn dat groepsfoto's.

Zo is daar de groep studenten die besloten een foto te maken op de 'Superior Producer'. Dit wrak voor de haveningang ligt op ongeveer dertig meter diepte. Dat is behoorlijk diep. Daarom moet zo'n foto goed worden voorbereid. Uiteraard is dat allemaal van tevoren georganiseerd. Wie maakt de foto? Hoe zullen we ons opstellen? O ja, een doek meenemen met de beroemde kerstwensen. Wie houden die vast? Zullen we zorgen dat we alle uitrustingstukken, zoals regulators en maskers afdoen anders zien ze onze gezichten niet goed? En natuurlijk onze beste kloffie aangetrokken. Zo gezegd zo gedaan en voilà een schitterende foto.

Nieuwjaarswens onder water

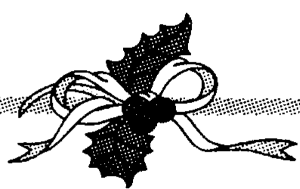
Zo ook die andere groep die een werkelijk kerstdiner onder water wilde fotograferen. Een houten tafel werd van tevoren verzwaard met lood om te zinken. Borden, glazen en bestek werden erop vastgelijmd, terwijl de kerstballen allemaal aan touwtjes werden vastgebonden. Iedereen nam zijn eigen stoel mee. De foto is prachtig en ziet er net echt uit, alleen de ballen drijven naar boven!

Wat het meeste problemen oplevert bij zulke foto's is dat men onder water de slappe lach krijgt. Met de moeilijke werkzaamheden om alles op zijn plaats te krijgen, uitrusting uit te trekken en de adem in te houden, is het een groot probleem als je in de lach schiet. Met rood aangelopen hoofd wordt dan koortsachtig gezocht naar de ademautomaat omdat lachen nu eenmaal een hoop lucht kost!

Anderen beelden hun alledaagse werkzaamheden uit. Zo hadden we een promotiestudente die bezig was de gehele kust van Curaçao en Bonaire in kaart te brengen. Dat deed zij met een vliegtuig dat luchtfoto's maakte. Maar om te controleren of datgene wat zij op de foto's zag ook werkelijk overeenkwam met hetgeen er onder water aanwezig was, deed ze het nog eens over door met een onderwaterscooter langs het rif te duiken. Dus voor de Kerst op de foto met de scooter.

Andere vrienden namen een foto op het kleine wrakje op Caracasbaai. Een aantal fraaie kiekjes kwam tevoorschijn. Totdat bij nadere beschouwing van de foto's ontdekt werd dat op eentje op de achtergrond een speervisser te zien was. Dat kon deze figuur langs zwemmen zonder dat wij dat in de gaten kregen, getuigt van de concentratie die gevergd wordt bij het onderwater fotograferen.

Ikzelf ben droog gebleven tijdens mijn kerstperiode als student op het Carmabi. Wel hebben we toen met zijn allen een kerstdiner georganiseerd.... op het strand. Alles naar de waterlijn gesjouwd en iedereen in zijn mooiste kleren (op blote voeten). Uiteraard was daarbij aanwezig *ayaka*, ham, warme chocolademelk en oliebollen. Een Kerst om niet te vergeten.

Colombia niet veilig maar wel mooi

= door Elisabeth de Montsouris =

■ *Het koloniaal museum in Bogota.*
(foto's F.A. de Graaff)

Nergens anders in Zuid-Amerika maakt de toerist zoveel kans om beroofd te worden als in Colombia. Onze pogingen daar luchtig overheen te stappen worden door de taxichauffeur in de kiem gesmoord. Hij rijdt ons 's avonds laat na aankomst de hoofdstad Bogotá in. Als we bij een helder verlichte en nog drukbevolkte straat aankomen, draait hij de raampjes dicht en zegt somber *muy peligroso*. Die woorden herhaalt hij, wanneer we het volledig donkere straatje inrijden waar zich ons hotel blijkt te bevinden. Wijzend op zijn polsen gebaart hij ons om vooral geen sieraden te dragen, want die zijn we zo kwijt. Dapper stappen we naar binnen en hopen er het beste van.

De volgende dag ziet alles er een stuk veiliger uit. De waarschuwingen van reisgidsen en taxichauffeur hebben echter wel doel getroffen. Met een klein cameraatje in de broekzak, zonder horloges en andere opvallende zaken trekken we Candelaria in, het koloniale centrum van Bogotá. Enigszins onrustig en voortdurend alert op sluipend gespuis bewonderen we de schitterende historische panden en de niet door lelijke elektriciteitsdraden bedorven straatjes.

El Libertador Simón Bolívar heeft zo'n beetje in elk huis gewoond of gelogeerd. Menig plakkaat herinnert aan deze illustere persoonlijkheid, die het land ooit uit Spanjes klauwen bevrijdde. Geen enkel plakkaat maakt echter gewag van het feit dat de situatie in Colombia er in al die jaren niet veel beter op is geworden.

Het presidentieel paleis is een vesting die in bewaking niet onderdoet voor de regeringsgebouwen in de voormalige DDR. Gelukkig waren in het begin van deze eeuw bouwwerken met platte daken in. Dat geeft de president tenminste de gelegenheid om voor zijn eigen veiligheid per helikopter het paleis te verlaten of te betreden. Als wij langskomen zien we hem net landen. Gewapende militairen houden vanaf het dak de omgeving in de gaten.

Het koloniale museum om de hoek ademt een heel wat rustiger sfeer. Wie de ook al niet bepaald harmonieuze politieke situatie in vorige eeuwen even vergeet, kan hier rustig wegdromen. Het gebouw, ooit zetel van de oudste universiteit van Colombia, is op zich al een bezoek waard, evenals de prachtige patio's. Voor een blik op de tweede patio moeten we de bewakers vriendelijk aankijken. Wegens gebrek aan personeel is die evenals een aantal expositieruimten voor het publiek gesloten.

Een ander belangrijk museum in de hoofdstad is het goudmuseum. We kunnen ons amper voorstellen dat het bekijken van zo'n 25.000 gouden voorwerpen boeiend kan zijn in een land waar een groot deel van de bevolking bedelend of stelend door het leven gaat. Maar het museum blijkt meer te bieden te hebben. Levensechte taferelen beelden het alledaagse leven in pre-Colombiaanse tijden uit, terwijl in vitrines de begrafenisrituelen van de indianen zijn nagebootst.

Als we naar buiten stappen tikt een jongetje ons op de schouder. Een jas blijkt vol ketchup te zitten. Hoe dat kan snappen we niet, maar we gaan graag in op het aanbod van de jeugdige Colombiaan om de kleding in een restaurantkeuken te reinigen. Terwijl we achter hem aanlopen, waarschuwen we elkaar om, de raadgevingen van de reisgids indachtig, toch vooral voorzichtig te zijn. Nergens voor nodig, denken we, maar je weet nooit.

Dat klopt. We hebben de rugzak nog niet afgedaan, of we zijn plotseling omsingeld door drie jongetjes, van wie eentje de tas al in de hand heeft. Nog net op tijd grissen we hem terug. Als bij toverslag verdwijnen de drie in het niets, ons met de vuile jas achterlatend. Met de hand nog steviger op de geldbuidel lopen we verder. Achter elke Colombiaan verwachten we nu een messentrekker of op z'n minst een gauwdief.

Een taxichauffeur verleidt ons tot een ritje naar de voet van de Monserrate (3153 m). Even de stad uit, denken we opgelucht. Maar de reisgids noemt deze buurt ook al uiterst onveilig. Vanwege kans op overvallen geen klimpartij naar de top dus, maar een comfortabele rit per kabelwagen. Het criminele hart van Zuid-Amerika glijdt langzaam onder onze voeten weg.

Dat de volgende ochtend het kamermeisje al onze toiletartikelen blijkt te hebben gestolen, verbaast ons al niet meer. De nachtportier ook niet, dus we scheiden als goede vrienden. Opgelucht verlaten we Bogotá, op weg naar het zuidelijk gelegen Popayan, waar de misdaad zich voor ons gevoel uitsluitend op de televisie afspeelt. De in Bogota alom tegenwoordige *militia* vertoont zich hier slechts sporadisch.

■ *De bus in Silvia wordt volgestouwd.*

Witte huisjes en kerken vullen de straten rond de *Plaza Mayor*. De muren zijn opvallend recht voor een stad die in 1536 werd gesticht. Een krachtige aardbeving tien jaar geleden is daar debet aan. Foto's tonen de wanhoop die men gevoeld moet hebben. Een stad vol puinhopen. Vol goede moed togen de burgers echter aan het werk, en nu, tien jaar later, zijn bijna alle koloniale bouwwerken in hun oorspronkelijke staat, maar dan rechter, hersteld.

Een zestigtal kilometers verderop ligt Silvia, dat op dinsdagen een toeristische trekpleister is. In het blauw geklede indianen (Guambianos) uit de bergen komen met hun koopwaar naar de markt, die in alle vroegte begint. Alles is er te koop: groente, fruit, vlees, stoffen, riemen en andere lederwaren, levensmiddelen, ijzerwaren en - in een apart hoekje -toeristische produkten die veelal uit Ecuador worden geimporteerd.

Bij het scheiden van de markt vindt men elkaar in de vele restaurantjes en op de terrassen. Het dorpsplein is plotseling getransformeerd in een woelige blauwe zee. Vrouwen gebruiken de voor de Guambianos traditionele blauwe lap met fuchsiakleurige bies als omslagdoek. De mannen dragen hem als rok. Met korte, kokette stapjes steken ze het plein over. Onder het sexy split zijn de harige benen zichtbaar. Jonge knullen gaan met rok en al op de racefiets de bergen in.

Her en der worden kleurrijke bussen letterlijk volgestouwd; niet alleen in de bus, maar ook erbovenop kunnen nog passagiers en bagage worden ondergebracht. Net als we denken dat er niemand meer bij kan, blijkt het echte inladen pas te beginnen. Wanneer de bus wegrijdt, springt nog eens een vijftal mannen achter op de treeplank.

Wij laten ons na ons zoveelste glas *kumis* (joghurtdrank) ook maar in een omgebouwde bestelwagen stouwen: twee houten bankjes in de lengte, de niet verkochte of zojuist aangeschafte waren in het midden. Het gaat richting La Campaña, dat weer enkele honderden meters hoger ligt dan Silvia (2630 m). De wind die ons door de brede kieren in het gezicht waait, wordt steeds ijziger. De wandeling terug valt echter alleszins mee. De truien moeten zelfs weer uit, als we met de zon in het zenit in Silvia terugkeren.

Nog veel kouder is het bij de *Termales de San Juan*, een van de vele attracties van het Parque Purace, een immens nationaal park (87.000 ha.) ten zuiden van Popayan. Een busrit van zo'n tweeëneenhalf uur brengt ons tot op 4000 meter hoogte. Daar vermengen zich op een open vlakte warme, borrelende zwavelbronnen met het koude water uit de bergen. Bewegende schilderijen: beekjes lichtgele zwavel slingeren zich om groene en gele mossen en geheimzinnig oranje gekleurde stenen.

Het regent. De nevel rond de bergen geeft het gebied een extra onherbergzame dimensie.

Het parkrestaurant ligt er bij als een gebouw op een verlaten filmset. Stoelen omgekeerd op de tafels, een open haard zonder vuur. Uit een viezig keukentje komt een dame, die niet veel meer dan koffie te bieden heeft. Maar hij verwarmt onze koude handen.

In de stromende regen wandelen we naar de mini-Niagara, die een eindje verderop naar beneden raast. Onderweg overheerst de vrees dat we in de mistige nevelen niet gezien worden door de enige bus die ons die dag nog naar Popayan kan terugbrengen. Maar de chauffeur stopt keurig. Als we wegrijden, slaat de man naast ons een kruis. Een paar honderd meter verderop begrijpen we waarom. De chauffeur let overal op, behalve op de weg. Hij haalt in als het hem zo uitkomt, en dat hij dan af en toe met een krachtige trap op de remmen of een flinke draai aan het stuur op dat besluit moet terugkomen, schijnt hem niet te deren.

De chauffeur die ons de volgende dag naar Cali brengt, heeft weer hele andere belangen, zo lijkt het. Kennelijk heeft de beste man steekpenningen van het lokale bedelaarsgilde aangenomen, want het vertrek van de bus wordt aanzienlijk vertraagd door een leger arme sloebers dat de passagiers tot een gulle gift tracht te verleiden.

De een vertelt dat hij iets aan zijn been, maar geen geld voor de medicijnen heeft. De hele bus krijgt het zakje pillen te zien, dat hij nog net wel heeft kunnen betalen. De volgende zwaait met het ziekenhuisopnameformulier van zijn vijfjarig kind. Pas na betaling wordt de behandeling voortgezet. Een klein jongetje deelt eerst munten uit met de beeltenis van de paus. Daarna begint hij een praatje. Wie betaalt mag de munt houden. Voor iedereen, koper of niet, heeft hij een brede lach en een dank-je-wel over. Buiten scharrelen de schoenpoetsers, wier markt door de komst van de kedsen aanzienlijk is afgenomen.

■ *Een straatje in Popayan.*

Een uur later dan gepland verlaten we dan eindelijk Popayan en beginnen we aan de afdaling naar het lager gelegen Cali (1030 m). Onderweg lichten de bamboebossen op met hun frisse kleur van het ontluikende voorjaar in Nederland. Cali zelf ontpopt zich als een uiterst vriendelijk stadje, ondanks de beelden van drugsyndicaten en mafiaboeven, die het oproept.

De stad wordt door de rivier Cali in tweeën gedeeld. In het oude gedeelte is nog een aantal fraai geconserveerde kerken te vinden. De torens ervan, die ooit het hoogste punt van de stad moeten hebben gemarkeerd, lijken nu wel dwergen vergeleken bij de wolkenkrabbers, die bij een moderne stad horen.

Cali is echter niet zozeer een bezoek waard vanwege het restje koloniale architectuur, het is vooral een gezellige stad. Veel parkjes, een winkelstraat vol terrassen en caféetjes en aardige mensen. Geen stad voor een lang, wel voor een aangenaam verblijf.

Als we de volgende dag menen naar huis te kunnen terugkeren zonder enige confrontatie met de *militia*, komen we bedrogen uit. De verkoopster van een van de vele luchthavenwinkels komt ons na een aankoop achterna en beweert dat ze ons zes dollar te veel heeft terugbetaald. Of we maar willen dokken. Enig bewijs voor deze bewering is er niet.

Desondanks houdt de dame vol. Nadat ze eerst alle Engelssprekenden van de luchthaven op ons afgestuurd heeft — dat zijn er gelukkig maar bedroevend weinig — besluiten wij naar het douanegebied te vluchten. Daar staan ons echter drie ferme knapen van de *militia* op te wachten. Als we door willen lopen, worden we resoluut tegengehouden. Het beeld van een Colombiaanse gevangenis doemt voor onze geest op. Op de achtergrond kijkt de verkoopster triomfantelijk toe.

De soldaten hebben echter al gauw door dat wij hen niet begrijpen en zij ons niet. Bovendien weten ze eigenlijk niet wat ze nu met ons aanmoeten, dus ze laten ons ten langen leste maar gaan. Zo niet de verkoopster. Als we rustig in de wachtkamer op het vliegtuig wachten, komen er drie andere soldaten naar ons toe; of we maar even mee willen komen. Hoewel we ervan overtuigd zijn in ons recht te staan, geven we de strijd op: liever nu zes dollar weggeven, dan straks geboeid de luchthaven verlaten.

Wanneer we ten slotte veilig in het vliegtuig denken te zitten, breekt dit plotseling de reeds begonnen start af. We zijn er inmiddels heilig van overtuigd dat dit het werk van de verkoopster is. Waarschijnlijk heeft ze uit pure woede drugs in onze bagage gestopt. Voordat we de kans krijgen om onze verdediging voor te bereiden, maakt het vliegtuig opnieuw vaart en kunnen we, zes dollar lichter, opgelucht ademhalen.

Reiswijzer

Bogotá is zowel met de Colombiaanse maatschappij Avianca als met Air Aruba bereikbaar. Avianca vliegt vanuit Aruba, via Curaçao op maandag, woensdag en vrijdag; Air Aruba vanuit Curaçao via Aruba op woensdag en zaterdag. Kosten van een retourticket circa vijfhonderd gulden. Voor een paar tientjes extra kan naar diverse plaatsen in Colombia doorgevlogen worden, ook op een andere dag.

Binnen Colombia zijn de busverbindingen uitstekend te noemen. Gezien de manier van rijden van de gemiddelde Colombiaan is een auto huren niet echt aan te bevelen.

In de stad is een taxi het beste vervoermiddel. In de drukke bussen hebben zakkenrollers met hun vlugge vingers te veel kans om ongewenst zaken te doen. Taxi's kosten bovendien bijna niets en zijn zeker in de nachtelijke uurtjes verre te prefereren boven een wandelingetje. Het is trouwens de eerste dagen toch al beter om geen al te grote inspanningen aan te gaan, aangezien de ijle berglucht minder zuurstof levert dan we gewend zijn.

Hotels zijn er in overvloed en in elke prijsklasse. Let wel op dat er in elk geval een mogelijkheid is om kostbaarheden in bewaring te geven.

Goede informatie over het land en de diverse bezienswaardigheden levert het *South American Handbook*.

Nostradamus opnieuw en nu gelukkig anders uitgelegd

Geen dag des oordeels in het jaar 2000

■ *Nostradamus*

NIEUW VOER voor liefhebbers van onheilsprofetieën. De Britse auteur Peter Lorie heeft een nieuw boek geschreven over de zestiende eeuwse astroloog Nostradamus. We mogen gerust zijn: de wereld zal niet vergaan bij de eeuwwisseling zoals we tot dusver moesten vrezen.

= door Rob Ruggenberg =

Over zes jaar belanden de planeten van ons zonnestelsel in het sterrebeeld Aquarius (Waterman). Op 11 augustus 1999 zal in Europa en Noord-Amerika een totale zonsverduistering plaatsvinden. Een week later staan de planeten op griezelige wijze gerangschikt: kruisvormig, een constellatie die zelden voorkomt. Combineer en huiver!

Er is weer een gouden periode aangebroken voor onheilsprofeten - en voor hun trawanten: de uitgeverijen, Sirius en Siderius en Elmar, die zelfs in nuchter Nederland een boterham kunnen verdienen aan het uitbuiten van onze onzekerheid over de toekomst.

In vroeger tijden was het vooral Johannis van Leliëndaal, uit de dertiende eeuw, wiens profetieën in Nederland werden verslonden. Tot in het begin deze eeuw drukten Nederlandse periodieken zijn voorspellingen af. Soms stond daar zelfs de opwekking bij dat deze aankondigingen 'voor speculanten van groot nut kunnen wezen' (Bredase Courant, 28 november 1830).

Thans is een van de bekende auteurs op dit terrein, de Brit Peter Lorie, die vijftien jaar geleden met grote nauwkeurigheid het einde van de Sovjet-Unie wist te voorspellen. Ook toonde hij met veel bombarie aan dat de moord op Indira Gandhi, in oktober 1984, exact met datum en tijdstip in haar horoscoop was aangekondigd (hij vergat toen alleen dat ook de moordenaars haar horoscoop hadden bestudeerd en het daarin genoemde onheilsmoment hadden uitgekozen als zijnde uitermate geschikt voor hun aanslag).

Een paar jaar geleden baarde Lorie opnieuw opzien met een soort standaardwerk over Nostradamus, waarin hij het onafwendbare einde van de wereld aankondigde. Het boek werd vooral gekocht door mensen die in astrologie geloven en andere ongelukkigen. Maar met die voorspelde teloorgang van de wereld schijnt het toch mee te vallen, want Peter Lorie heeft een vervolg het licht doen zien: *Nostradamus: het jaar 2000 en daarna.*

Een hele opluchting: de aardkloot vergaat dus niet bij de eeuwwisseling, zoals wij tot dusver moesten vrezen. Opnieuw is zijn bron Nostradamus, die als Michel de Nostre-Dame in 1503 in St. Remy in de Provence werd geboren en die later lijfarts en hofastroloog van Catharina de Medici werd. De man schreef 975 kwatrijnen (verzen van vier regels) met dubbelzinnigheden die voor velerlei uitleg vatbaar zijn.

Peter Lorie echter heeft nu een befaamd astrologe, Liz Greene, in de arm genomen om Nostradamus' profetieën na te rekenen en zo heel wat exacter uit de bus te komen dan de geleerde zelf aandurfde.

NEW YORK

Een voorbeeld. Nostradamus profeteerde: "In het jaar 1999 en zeven maanden zal uit de hemel de grote koning der terreur komen (boek 10, vers 72)." Volgens Lorie en Greene moeten we deze voorstelling als volgt duiden: in juli 1999 zal boven New York City een nieuwe, angstaanjagende leider uit de hemel dalen. Hij zal een definitieve slag toebrengen aan de katholieke kerk. Deze 'leider' hoeft niet per se één persoon te zijn: 'hij' kan ook een nieuw soort religie betekenen. We gaan dus spannende tijden tegemoet en niemand kan straks zeggen dat-ie niet gewaarschuwd is.

Nog een voorbeeld. Nostradamus: "Ergens waar het klimaat tegengesteld is aan Babylon, zal een grote aderlating zijn. Land, zee, lucht en hemel zullen onrechtvaardig lijken. Sekten, honger, rijken, epidemieën en verwarring zullen heersen....." - jaja, zo kan iedereen wel voorspellen. De 'aderlating' waar Nostradamus op doelt, zo leggen de auteur en de astrologe uit, is deze chaos van deze twintigste eeuw: de wereldoorlogen, de holocaust, de revoluties en nu Joegoslavië, aids, aardbevingen, Somalië. De oude tijd is aan het sterven. Pas rond het jaar 2050 zal een nieuw tijdperk ingaan, een gelukkige wedergeboorte.

IN PETTO

Maar voor het zo ver is, staat ons nog heel wat ellende te wachten. Dit is wat het trio Nostradamus, Lorie en Greene in de tussentijd voor ons in petto heeft:

* Aids zal de komende decennia tweederde van de mensheid wegvagen. Als er een vaccin tegen wordt gevonden, zal een andere, soortgelijke ziekte de kop opsteken.
* In Zuid-Europa ontstaan in 1994 grote moeilijkheden door een gebeurtenis met een onderzeeboot. Mogelijk gaat het om een nucleaire aanval in het Middellandse Zeegebied, waarbij de Libische kolonel Khadaffi een rol speelt.
* In 1994 komt de huidige economische recessie tot een eind, althans in de Verenigde Staten. De opleving zal circa zeven jaar duren. De VS blijven tot 2012 in rustig vaarwater.
* In 1995 begint de ondergang van het katholicisme. In dat jaar sterft paus Johannes Paulus II (dat had het duo Nostradamus en Lorie in het vorige boek ook al voorspeld). Als opvolger zal een Franse paus aantreden (dat is nieuw).
* In 1995/1996 ontstaan grote problemen tussen Frankrijk en de Europese Gemeenschap.

PRINS CHARLES

* Het privéleven van de Britse kroonprins Charles wordt de komende jaren ernstig verstoord. Charles zal de Britse troon maar kort bestijgen en spoedig worden opgevolgd door zijn zoon.
* Na 1996 zal het gat in de ozonlaag slachtoffers maken onder mens en dier.
* De nieuwe Japanse keizer Akihito zal nog voor het begin van de volgende eeuw troonafstand doen.
* Aan het communisme in China komt tegen het jaar 2001 een eind.
* De Verenigde Staten en Rusland zullen in 2002 weer tegenover elkaar staan.
* In 2004 krijgen de VS een vrouwelijke president.
* In 2005 zal de as van de aarde draaien, waardoor klimaatsveranderingen zullen plaatsvinden, met als gevolg massale hongersnoden in Afrika.
* Rond 2015 begint een periode van veertig jaar algehele malaise, economische depressie, oorlog, ziekte en honger. Daarna breekt het duizendjarig rijk van vrede en positivisme aan.

Het is niet gering wat Lorie en Liz Greene voor akeligs uit de kwatrijnen van Nostradamus hebben weten te peuren. Over de jaren 2015 en 2055 doen ze echter vaag; daar zullen ze vast wel een volgend boek aan wijden.

Om alvast een voorschotje te nemen: andere Nostradamuskenners voorspellen voor die periode een enorme invasie uit Azië en Afrika, die pas na veel strijd en zeven miljoen doden wordt afgeslagen door een zekere Hendrik, een uit Frankrijk afkomstige nieuwe koning van Europa. Hendrik zal daarna de wereldheerschappij op zich nemen.

Ondertussen kunnen we weinig meer doen dan afwachten en troost putten uit de brief die Nostradamus op 1 maart 1555 aan zijn zoon Caesar schreef: "Mijn zoon, laat ik niet zover afdwalen dat het je toekomstige begrip te boven gaat. Pas als ze uitgekomen zijn, zal men de juistheid van mijn profetieën erkennen. Weet dat geletterde mannen weidse en doorgaans opgeklopte beweringen zullen doen over de manier waarop ik de wereld heb geïnterpreteerd."

Californische wijn

vervolg van pag. 3

Sonoma County Harvest Fair.

Van de ruim honderd wijngaarden in de Sonoma Valley, is die van Kenwoord ongetwijfeld een van de fraaisten. In 1906 gevestigd door de gebroeders Pagini uit Italië. Later overgegaan in handen van de schrijver Jack London. De Pagini's en London zijn verdwenen, maar de Kenwood Vineyards en Winery (de naam Kenwood komt af van het nabijgelegen plaatsje) leveren enkele van de beste wijnen van de Sonoma County. Het bedrijf is nu in handen van de familie Martin Lee die de oude gebouwen heeft gerenoveerd en de van Redwood gemaakte houten fusten uit de tijd van Pagini heeft vervangen door een batterij van roestvrij stalen gisting tanks.

In de ruimte naast het proeflokaaal zijn voor de sier grote houten fusten gestapeld die zijn gemaakt van Frans en Amerikaans eikehout. Het proeflokaal van Kenwoord is fraai uitgevoerd. Er hangen posters waarop bekende artiesten hun impressies hebben geschilderd van de door Kenwoord uitgebrachte etiketten. Een grote voorraad aan bijzondere wijnen, zoals Chardonnay, Chenin Blanc, Cabernet Sauvignon, Pinot Noir en Zinfandel noden tot een proefslokje. Opvallend is dat Kenwood — ook de niet professionele bezoeker — wijnen laat proeven die dertig tot veertig dollar per fles kosten. Hoewel de aankoop van wijn niet verplicht is, worden er dagelijks toch een groot aantal dozen wijn over de toonbank geschoven. Het is duidelijk dat de vele honderden bezoekers die dagelijks langs de proeflokalen trekken, potentiële klanten zijn. Geen veertig dollar per fles-klanten, maar de klant die in de supermarkt zijn rode Cabernet Sauvignon of witte Chardonnay van zeven tot acht dollar per fles haalt.

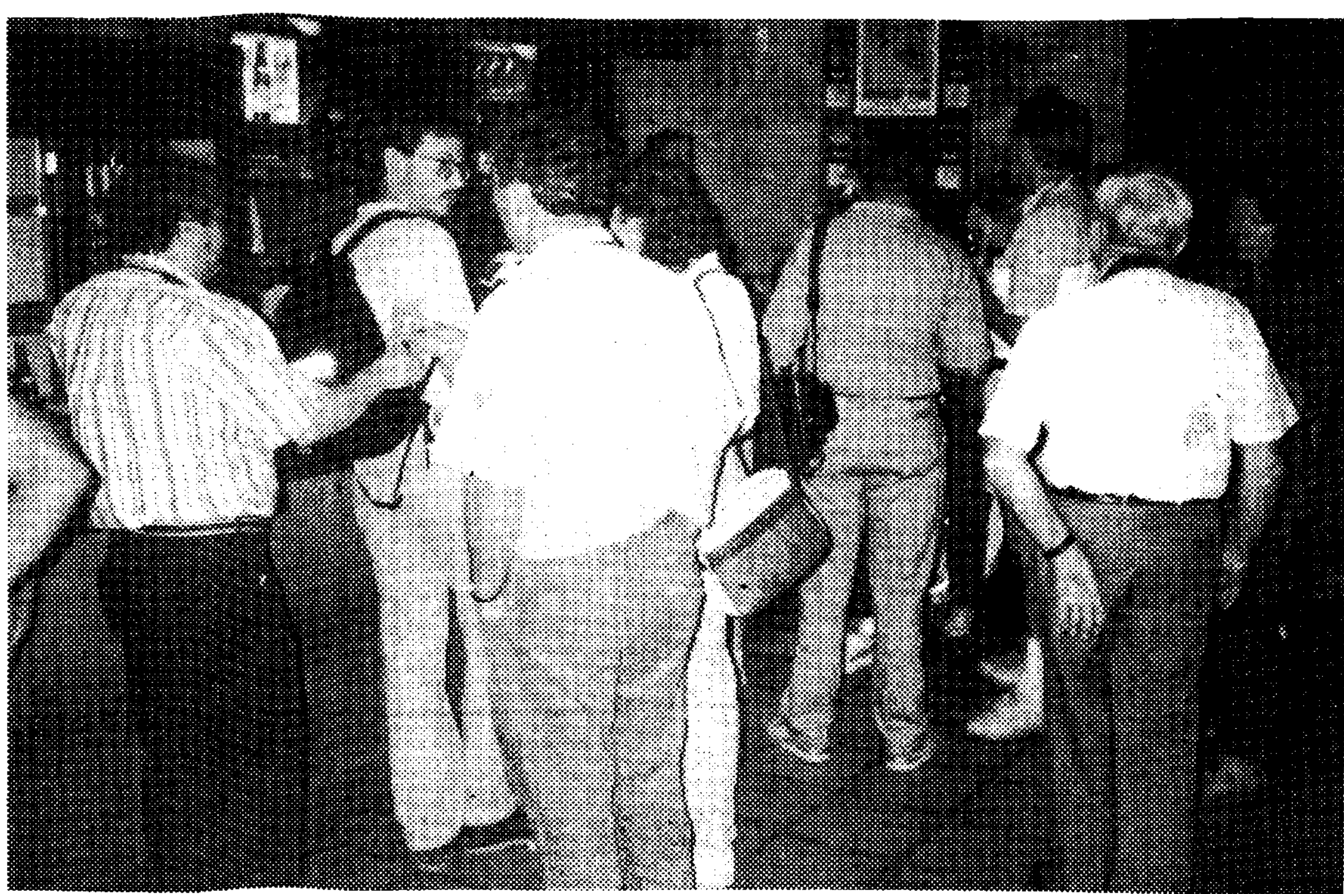
Vrijwel alle wijnhuizen leveren dezelfde wijnsoorten (met ontelbaar veel variaties in kwaliteit en karakter natuurlijk) en het is vaak de vriendelijke ontvangst in de proeflokalen of op het landgoed (en niet de duurte of de kwaliteit van de wijn) die de koper laat beslissen voor de wijn van Kenwood, Glen Elen, Buena Vista, Masson, Gallo of een van de 250 andere wijnhuizen die hun flessen zetten op de rekken van de Nob Hill's, de Safeway's, de Lucky's, de Bell Market's of de Petrini's.

SUPERMARKT

Tegenwoordig is ook op Bonaire wijn te krijgen. Er is een (beperkte) keuze uit Franse, Duitse, Italiaanse, Chileense en Amerikaanse wijnen. In Modesto in het noorden van de San Joaquin Valley in Californië staat de grootste wijnmaker van Amerika en een van de grootsten ter wereld. Het is de Ernest en Julio Gallo Company, op het etiket bekend onder de naam *The wine cellars of Ernst & Julio Gallo.* Consales en Cultimara brengen deze wijn op de markt. Zij leveren de witte Sauvignon Blanc en de Cabernet Sauvignon. In hectoliters aangemaakte wijnen die nooit een houten fust hebben gezien. Gallo maakt geen slechte wijn; evenmin exceptionele wijn. Het is een wijnfabriek die druiven opkoopt uit de wijngaarden van Napa Valley, Sonoma County, Monterey en de Joaquin Valley.

Een tweede Californische wijn van Cultimara is die van Montery Vineyard. Het is een Sauvignon Blanc, die in Californië wel gewaardeerd wordt. Ook Monterey Vineyard koopt druiven op en maakt dan een fabriekswijn. Gallo noch Monterey waren bereid om bezoekers uit Bonaire toe te laten.

Het is jammer dat de importeur van Californische wijn zich voor Bonaire kennelijk beperkt tot Gallo en enkele naamloze Chablis-wijnen, zoals Wycliff, dat vermoedelijk een van de 'merklozen' van Gallo is. Gewoonlijk is de sortering op Curaçao groter. Een voor de Kerst en Oudejaar aanbevolen Californische wijn is de 1989 Grgich Hills Cellar Zinfandel van de uit het vroegere Joegoslavië afkomstige Miljenko 'Mike' Grgich in de Napa Valley. Of de duurdere 1990 Sandford Winery Pinot Noir van de Benedict Vineyard in Santa Barbara. Ten slotte is een beneden de dertig gulden aanbevelenswaardige wijn de 1991 Sterling Vineyard Pinot Noir uit Calistoga in de Napa Valley.

... proeflokaal van de Buena Vista ...

OVER SMAAK....

Wijn is een van de oudste dranken die de mens kent. Tientallen eeuwen geleden is het de mens gelukt om van de wilde wijnrank een gecultiveerde plant te maken. Vanaf die tijd heeft wijn een belangrijke rol gespeeld in de cultuur van de mensen. De oudste gegevens over wijn dateren van 4000 tot 3000 jaar voor Christus. In de bijbel wordt verteld hoe Noach na de zondvloed als eerste daad een wijnrank plantte. In zijn preken maakt Jezus ook telkens toespelingen op de wijncultuur. Hij noemt zichzelf de ware wijnstok (John 15, 1-7) en het eerste wonder dat hij verrichtte was in Kanaän toen hij op verzoek van zijn Moeder water in wijn veranderde (John 2, 1-12). Hij nam wijn als sacramenteel teken voor zijn bloed en bij de eucharistieviering in de katholieke kerk wordt echte wijn — gegist druivensap — gebruikt. Het is dus niet toevallig dat wijn een bijzondere plaats inneemt in ons leven. Wie iets te vieren heeft, zal daarbij graag het glas heffen.

Ook in deze laatste dagen van december is er genoeg gelegenheid, om bij voorbeeld tijdens het luisteren naar het *Weihnachtsoratorium* van Johann Sebastian Bach — of wat meer profaan de *Jingle Bells* van Bing Crosby — te nippen aan een glas flonkelend rode of goudgelen wijn. Om even onttrokken te worden aan de beslommeringen van alle dag. En laat dan onbespied de wijn maar eens even ronddraaien in het glas, zodat de 'bouquet' van de Franse Bordeaux of de zachte Cabernet Sauvignon van een van de 250 wijnbouwers in Californië eerst uw neus en dan uw tong streelt. Laat de wijn even ronddansen in uw mond. 'Bijt' er maar eens op. Geniet er maar van. Het blijft tussen ons.

Ik heb een vijftiental wijngaarden bezocht. Van het uiterste zuiden tot het 'hoge' noorden van Californië. Ik heb er maar enkele beschreven. Ik heb er in ieder geval een ding van geleerd: wijnkenners zijn niet die mensen die in het restaurant wijn bestellen, een weinig in het glas laten schenken, de mond er meer spoelen en dan zeggen: schenk maar in.

De echte kenners van wijn, dat zijn we zelf. U en ik. Wij zijn de experts. Wij weten precies wat een goede wijn is. Dat is de wijn die wij lekker vinden. Over smaak valt immers niet te twisten.

Nieuwjaar vieren in Belgrado

door Jules Welling =

Sind november 1977 werd ik door de krant naar Belgrado gezonden om de twee- Korchnoi - Spasski, de van de Kandidaten- te verslaan. De win- Karpov mogen uit- voor een match om het ampioenschap. Er werd in het Don Syndicata, vakbondsgebouw in het centrum van de ische hoofdstad. De elling van het publiek m.

ondergebracht in hotel , het beste en mooiste de buurt, maar was ik meestal te de mooiste persclub, gezien had. Die was in een enorm com- bij het hotel. Een gietij- gaf toegang tot de lift, d werd door een man , die alleen in dollars eerd leek. Maar dat gauw meespelen.

persclub trok ik altijd chaakjournalisten, de b die je overal ter tegenkomen, aan- locale grootheden ren er in Joegoslavië hele reeks, want het het meest schaak- d ter wereld met na -Unie het grootste ootmeesters. Daar een nieuw fenomeen oor: groupies van nalisten. Dat som- meesters omringd vrouwen die hun deze categorie sten te beperken, maar dat er ook waren die louter geïn- waren in mannen de grootmeesters was nieuw voor me. was er al snel achter. uit het buitenland een streepje voor te ging de dames niet de spreekwoorde- isseling van spijs, het simpele feit dat eenmaal meer ver- de armzalige din- in de meer dan belangstel- gen van Svetlana, die ongetwijfeld was erd op een moment dat de Schepper er echt zin in had. Blonde lokken gleden af langs een prachtig gesneden gezichtje, dat een welgevormd lichaam bekroonde. Ze had iets on-Joegoslavisch. Opvallend modieus gekleed was ze, met een tikje chique. Bovendien sprak ze vloeiend Engels, hetgeen wel zo gemakkelijk was, want mijn Servo-Kroatisch reikte niet veel verder dan *pivo* (bier).

Ook bleek ze een voortreffelijke gids te zijn, die me waarschuwde voor niet te vertrouwen taxichauffeurs en me meenam op romantische wandelingen langs de Kalamegdan, het punt waar de Sawa en de Donau in elkaar vloeien. Mijn Joegoslavische collega's Dimitrije en Zdenko hadden me voor haar gewaarschuwd; ze zou zo'n beetje de hele Elo-lijst afgewerkt hebben. Nu lijkt me dat zo goed als onmogelijk, alleen fysiek al, maar Svetlana ontkende het ook, al wist ze dondersgoed dat ze die reputatie had. Mannen en zeker Joegoslaven denken er al heel gauw een bed bij, zei ze, terwijl ze me bezwoer dat ze nooit met een van die roddelaars het bed gedeeld had. Volgens haar was het slechts jaloezie, omdat het geen van de betrokkenen gelukt was haar zo ver te krijgen. Het klonk heel geloofwaardig en ik was niet in de stemming om haar woorden in twijfel te trekken.

Ik hield van haar gezelschap en begon van lieverlee steeds meer te geloven dat ze oprecht was. Ze insinueerde nooit dat ze wel mee wilde naar mijn kamer in het voor Joegoslaven onbetaalde Moskwa hotel, maar dat kon ook zijn omdat ze van de situatie ter plaatse op de hoogte was. In die tijd werd iedere verdieping van het hotel nog bewaakt door een doorgaans nurkse dame van onpeilbare leeftijd die iedereen, die niet in het hotelregister stond ingeschreven, met straffe hand terug naar de lift leidde en naar beneden stuurde. Die barrière was niet te nemen zonder ook de gast in te schrijven. Gasten mochten in de bar komen, maar het hotel was absoluut taboe. Kiesheidshalve heb ik nooit gevraagd of zij dat ook wist.

Ik nam haar een paar keer mee uit eten, hetgeen zij hogelijk op prijs stelde en soms wist ze mij zelfs tot winkelen te verleiden, iets waaraan ik doorgaans een gruwelijke hekel heb. We liepen dan gearmd door het centrum van Belgrado en dat moet haar het hoofd op hol gebracht hebben. Ik vond haar charmant en elegant gezelschap, ze was lief en handig als tolk, maar ik was niet verliefd op haar, maar na een week besefte ik dat zij het wèl was, niet gespeeld maar echt. Ik probeerde de boot wat af te houden, maar omdat ik dat gevoel zelf zo goed kende, wilde ik haar ook niet te veel beschadigen. Inmiddels was ik wel zeker, dat de praatjes die over haar de ronde deden, niet waar konden zijn. Zij was helemaal geen schaakjournalistengroupie, maar gewoon een vrouw die van intelligente mannen hield en in haar optiek was ik er zo een.

Natuurlijk wist ik dat het probleem zich vanzelf zou oplossen, want op een gegeven moment moest ik gewoon naar huis en dat gebeurde ook. Na twee weken commandeerde mijn chef-sport me de thuisvlucht te boeken en zijn woord was wet. Svetlana was ontroostbaar. Haar anders zo mooie ogen stonden dof van de tranen. Ik wist dat ik een hart gebroken had, zonder het te willen, maar juist dan is het pijnlijk.

Ik vloog naar huis en vierde het kerstfeest bij mijn ouders, samen met mijn broers en zusjes, en besloot nog een paar dagen in mijn oude kamer bij mijn ouders te blijven om wat te schrijven.

Natuurlijk bleef ik de match in Belgrado volgen. Korchnoi had in tien partijen een riante voorsprong genomen: 5-0 bij vijf remises. Het leek er niet aan de hand totdat Spasski in de elfde partij een geheel onorthodoxe [illegible] Hij volgde de partij in zijn afgescheiden stilteh okje en kwam alleen nog maar op het podium om zijn zet te doen. Korchnoi verloor die partij. Hij protesteerde bij de wedstrijdleiding tegen Spasski's gedrag. Korchnoi was op dat moment zelf ook niet brandschoon, want hij had verschillende partijen met een reflecterende zonnebril op gespeeld, hetgeen voor Spasski uiterst hinderlijk moet zijn geweest. De zaak escaleerde, de onvriendelijkheden vlogen over en weer.

Het begrip psychologische oorlogsvoering werd in de schaakwereld geïntroduceerd. Spasski won ook de twaalfde partij en de dertiende. De wanden naar de stilteholkjes verdwenen, zodat de spelers elkaar in het vizier konden blijven houden. Na veel gekrakeel werden de stilteholkjes ook verwisseld, niet meer achter de stoel van de tegenstander, maar achter de eigen stoel. In de pers smeten de heren, vroegere goede vrienden van elkaar, met termen die beter niet herhaald kunnen worden. Het was oorlog, toen Korchnoi op tweede kerstdag de twaalfde partij verloor. Toen hij in de dertiende partij nog een punt verspeelde door een historische blunder, was het hek van de dam. De hele schaakwereld stond op zijn kop. Spasski had in drie opeenvolgende partijen zijn achterstand van 5-0 tot 5-3 teruggebracht en Korchnoi leek een totale inzinking nabij.

In die situatie wist mijn chef-sport mij bij mijn ouders te bereiken. Het was oudejaarsdag 1977. Nog diezelfde middag moest ik terug naar Belgrado. Mijn ticket lag klaar op Schiphol. Daar ging het gezellige samenzijn met mijn familie, de oliebollen en het vuurwerk. Met de pest in mijn lijf vloog ik terug naar de Joegoslavische hoofdstad. Wat moet een eenzame vrijgezel in godsnaam op oudjaarsdag in Belgrado? Ik zag als een huis op tegen mijn eigen emoties rond een uur of twaalf, alleen in het Moskwa-hotel. Vertwijfeld belde ik de Engelse grootmeester Raymond Keen, één van Korchnoi's secondanten, met de vraag wat ik in godsnaam rond de jaarwisseling kon doen. Hij raadpleegde zijn baas, Korchnoi, en die zei dat ik maar naar hun hotel moest komen. Er kon aan tafel wel een [illegible] rond tien uur op het afgesproken adres.

Joegoslaven vieren oud en nieuw buitenshuis, in een restaurant, waar om klokslag twaalf uur het licht uitgaat om gelieven de kans te geven elkaar innig te omhelzen. Na één minuut gaat het licht weer aan, zet de muziek in en danst iedereen tot diep in de nacht, waarbij de drank rijkelijk vloeit. Die feesten duren tot het weer licht is.

Korchnoi had inderdaad een stoel laten bijschuiven aan zijn tafel. Ik kreeg een copieuze maaltijd voorgezet. Onder het eten praatten we over zetjes. De grote Viktor was zich aan het hervinden en zou in het vervolg gehakt maken van Spasski, althans zo wilde hij het zelf in lacherig Engels. De tafels werden afgeruimd, het licht werd gedimd en door de luidsprekers was een grote klok te horen. Tik-tik-tik en toen twaalf lang nagonzende slagen. Daarna ging het licht uit. Ik voelde zachte handen om mijn hals, een gezicht, een mond die de mijne zocht, en vond. Volledig overrompeld liet ik het mij welgevallen. Het was niet onplezierig. Even later ging het licht weer aan en lag Svetlana in mijn armen, Korchnoi's verrassing. Ik wist niet wat ik moest zeggen. Aannemend dat het bij de Joegoslavische folklore hoorde, had ik haar voor het eerst gekust, zonder dat ik wist wie zij was. Daarna hosten we door het hotel in een lange polonaiseslang. Tegen een uur of vijf was iedereen dronken, ikzelf niet uitgezonderd. Svetlana hielp me een taxi in en gaf het commando 'Hotel Moskwa'.

Toen ik de volgende middag wakker werd, was zij spannend in de weer met zwarte nylonkousen. Ik had een hoofd van beton. De andere kant van het tweepersoonsbed was niet beslapen. Waar had zij de nacht doorgebracht en hoe was ze langs de dame van de gang geglipt? In de nieuwjaarsnacht werd iedereen in Joegoslavië dronken, ook de moeders van de gangen en ze had zittend in de fauteuil geslapen, zei ze. Ik vond dat van zo'n beheerste passie getuigen, dat ik geheel sprakeloos was. Dat overkomt me niet vaak. Ik haalde haar achterover op bed en probeerde wat knopen en haakjes los te wurmen. Ze hield me tegen.

"Korchnoi heeft in de dertiende een dame verblunderd, jij twee keer", zei ze. En ze had gelijk.

We zijn altijd goede vrienden gebleven. Iedere keer als ik in Joegoslavië was, zocht ik haar op. Ze trouwde een paar jaar later met een voetballer uit het tweede van Rode Ster en kreeg een paar kinderen. Met Kerst ging er altijd een kaartje over en weer.

Korchnoi verloor ook de veertiende partij, maar herstelde zich daarna en won alsnog de tweekamp, waarmee hij het recht verwierf tegen Karpov om de wereldtitel te mogen spelen. Ik ging met hem mee naar Baguio City op de Filipijnen. Daar vertelde ik hem van de dertiende partij in Belgrado.

"Sommige dingen moet je snel vergeten", zei hij. Daar had hij gelijk in.

Met de beelden van de burgeroorlog in het nu voormalige Joegoslavië voor ogen, zou ik dat ook wel eens willen, maar ik zie steeds die ogen van Svetlana en dan zijn mijn Kerst en Oud en Nieuw al weer verpest. Haar man is gesneuveld en zij is met twee kinderen ingekwartierd in een flatgebouw aan de rand van Belgrado. Uit pure radeloosheid maak ik maandelijks wat dollars over, die ze na een half jaar stelselmatig terugzendt met de aantekening *Belgrado 13*. Ik zal haar en die partij, gespeeld op tweede kerstdag, nooit vergeten. Groupie, wat kan een mens toch fout zitten met zijn vooroordelen..... *mea culpa*, mijn schuld.

P.S.: Ik kan het niet over mijn hart verkrijgen hier een diagram te laten afdrukken, want er zijn dingen die belangrijker zijn dan schaken. Wie de achtergrond wil weten, moet de dertiende partij uit Belgrado maar naspelen. Het gruwelijke 33. Dc2xf5??- is een historische blunder, en niet alleen van Korchnoi.